

การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กุมภาพันธ์ 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

กุมภาพันธ์ 2560

Zhang Xian. (2560). การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์: รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ทดลองคือหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน และแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหนังสืออ่านประกอบ

ผลการวิจัยพบว่า หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนมีจำนวน 10 บท ได้แก่ บทที่ 1 ลักษณะของช้างไทย บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากช้างไทย บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย บทที่ 5 การแสดงของช้าง บทที่ 6 ปางช้างไทย บทที่ 7 พิพิธภัณฑช้างเอราวัณ บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้างไทย บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง” และบทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย มีค่าประสิทธิภาพ 90.7/85.2 ผ่านเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนมีประสิทธิภาพ ได้เสริมความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถทางภาษา และขยายประสบการณ์ให้นักศึกษา นักศึกษาชาวจีนสามารถเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ส่วนแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหนังสืออ่านประกอบมีคะแนนเฉลี่ย 4.76 แสดงว่านักศึกษามีความพอใจในระดับดีมาก

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้เสริมหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เป็นการเพิ่มเติมความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนได้ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย และเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทยเรื่องอื่นสำหรับชาวต่างประเทศต่อไป

A THAI LANGUAGE AND CULTURAL SUPPLEMENTARY READING BOOK ON “THAI
ELEPHANT” FOR CHINESE STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
ZHANG XIAN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Thai
at Srinakharinwirot University
February 2017

Zhang Xian. (2017). **A Thai Language and Cultural Supplementary Reading Book on “Thai Elephant” for Chinese Students**. Master’s Project. M.A. (Thai Language). Bangkok. Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor: Associate Professor Pakasri Yenbutra.

This study aimed to construct a Thai language and cultural supplementary reading book on “Thai Elephant” for Chinese students. The study group consisted of ten Chinese students majoring in Thai at the School of Southeast Asian Studies at Guangxi University for Nationalities. The research tools were the Thai language and cultural supplementary reading book on “Thai Elephant” for Chinese students and the assessment of student satisfaction of the book.

The Thai language and cultural supplementary reading book on “Thai Elephant” for Chinese students consisted of ten chapters, including the following: Chapter One - Nature of Thai elephant, Chapter Two - Important symbols about the Thai elephant, Chapter Three - Utilization of Thai elephants, Chapter Four - Important days for Thai elephants, Chapter Five- Elephant performances, Chapter Six - Elephant camps in Thailand, Chapter Seven - The Erawan Museum, Chapter Eight - Interesting words related to the Thai elephant, Chapter Nine - Connotative meanings of “elephant”, Chapter Ten – “Elephant” in Thai idioms. The results showed that the book was effective at the level of 90.7/85.2, up to the standard criteria of 80/80. This result demonstrated that the supplementary reading book can help Chinese students to develop their knowledge, understanding, language skill and experience. Chinese students can study the contents by themselves. Regarding the assessment of the satisfaction levels of students with the supplementary reading book had an average of 4.76 points, indicating that the students were satisfied with the Thai language and cultural supplementary reading book on “Thai Elephant” for Chinese students.

The Thai language and cultural supplementary reading book on “Thai Elephant” for Chinese students can be used to supplement the curriculum teaching Thai as a foreign language, to further knowledge of the language and the culture associated with Thai elephant to Chinese students in educational institutions, both in China and Thailand, also can be a guide to create books on Thai Culture for foreign students.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับ นักศึกษาชาวจีน.....	9
วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.....	9
ความหมายของวัฒนธรรม.....	9
ประเภทของวัฒนธรรม.....	10
วัฒนธรรมไทยกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.....	13
ช้างไทย.....	16
ลักษณะของช้างไทย.....	16
ช้างเผือก.....	17
นิสัยของช้าง.....	18
สัญลักษณ์สำคัญที่เกี่ยวกับช้างไทย.....	19
วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย.....	20
การใช้ประโยชน์จากช้าง.....	21
สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับช้าง.....	22
การแสดงและกิจกรรมเกี่ยวกับช้าง.....	24
“ช้าง” ในภาษาไทย.....	25
การสร้างหนังสืออ่านประกอบ.....	30
ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ.....	30
ความสำคัญและประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบ.....	31
ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดี.....	33
วิธีการเขียนหนังสืออ่านประกอบ.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการวิจัย.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	95
ภาคผนวก ก.....	96
ภาคผนวก ข.....	106
ภาคผนวก ค.....	109
ภาคผนวก ง.....	122
ภาคผนวก จ.....	157
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	159

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงคะแนนการประเมินหนังสืออ่านประกอบของผู้เชี่ยวชาญ.....	43
2 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1.....	44
3 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2.....	46
4 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3.....	56
5 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1.....	60
6 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลองในการทดลองครั้งที่ 1.....	61
7 แสดงการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาจากการทดลองครั้งที่ 1.....	63
8 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2.....	65
9 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลองในการทดลองครั้งที่ 2.....	66
10 แสดงคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของผู้ทดลองในการทดลองครั้งที่ 2.....	67
11 แสดงการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาจากการทดลองครั้งที่ 2.....	68
12 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง.....	70
13 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนในการทดลองกับ กลุ่มตัวอย่าง.....	71
14 แสดงคะแนนการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง.....	74
15 แสดงคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง.....	76
16 แสดงคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างในการใช้หนังสืออ่าน ประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน.....	77

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การอธิบายตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้างก่อนการแก้ไข.....	45
2 การอธิบายตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้างหลังการแก้ไข.....	45
3 แบบฝึกหัดบทที่ 1 ก่อนการแก้ไข.....	48
4 แบบฝึกหัดบทที่ 1 หลังการแก้ไข.....	49
5 แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 ก่อนการแก้ไข.....	51
6 แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 ก่อนการแก้ไข.....	52
7 แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 หลังการแก้ไข.....	53
8 แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 หลังการแก้ไข.....	54
9 ตราแผ่นดินของไทยในอดีตของบทที่ 2 ก่อนการแก้ไข.....	57
10 การอธิบายการแสดงการคล้องข้างก่อนการแก้ไข.....	58
11 การอธิบายการแสดงการคล้องข้างหลังการแก้ไข.....	58
12 สภาพบรรยากาศการทดลองครั้งที่ 1 วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ณ สำนัก หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพฯ	59
13 สภาพบรรยากาศการทดลองครั้งที่ 2 วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ณ สำนัก หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพฯ	64
14 สภาพบรรยากาศการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ณ หอสมุดป๊วย อิงภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต กรุงเทพฯ	69

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความสนใจวัฒนธรรมของต่างประเทศเป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ชาวต่างประเทศสนใจเรียนภาษาของประเทศนั้น ซึ่งในการเรียนภาษาต่างประเทศ จะเรียนเฉพาะภาษาอย่างเดียวโดยไม่ทำความเข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาจะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้เรียนเป็นชาวต่างประเทศ จะมีวัฒนธรรมแตกต่างจากวัฒนธรรมของภาษาเป้าหมาย ซึ่งนำไปสู่ผลของการทำความเข้าใจจะห่างกัน ดังนั้น การทำความเข้าใจวัฒนธรรมจึงมีส่วนช่วยทำให้การเรียนภาษาบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามความต้องการของผู้เรียน ดังที่ อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ (2527: 1) กล่าวถึงความจำเป็นของการเรียนรู้วัฒนธรรมไปพร้อมกับการเรียนรู้ภาษาว่า

การเรียนรู้วัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งที่จะต้องกระทำควบคู่กันไปกับการเรียนภาษานั้น ๆ เพราะในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายและความเข้าใจของคนในสังคมหนึ่ง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนมักจะแฝงไว้ด้วย ความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ ความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต และความเป็นอยู่ที่ปฏิบัติกันมาตามบรรทัดฐานของสังคม การแสดงออกในสิ่งดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นรูปแบบซึ่งได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งและยอมรับกันว่านั่นคือ “วัฒนธรรม” ของคนในสังคมนั้น ในแต่ละสังคมก็จะมีรูปแบบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว

กล่าวได้ว่าการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นต้องศึกษาวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาควบคู่ไปด้วย ดังที่ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 14-15) ได้กล่าวถึงการสอนวัฒนธรรมในการสอนภาษาต่างประเทศว่า “ถ้าหากไม่สอนวัฒนธรรมควบคู่กันไปด้วยแล้วก็เหมือนกับเราสอนสัญลักษณ์ที่ไม่มีความหมาย ความรู้ทางวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนการสอนภาษาเป็นอย่างยิ่ง...การไม่สนใจเรื่องวัฒนธรรมและสังคม การไม่มีความรู้เกี่ยวกับรูปแบบของภาษาที่เหมาะสมกับความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการสื่อความหมายย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพ” ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์อย่างแยกกันไม่ออก ทำให้การเรียนภาษาต้องเรียนรู้วัฒนธรรมไปด้วย โดยเฉพาะในการเรียนภาษาต่างประเทศ ดังที่ บราวน์ (Brown. 2000: 177-178) กล่าวว่า

วัฒนธรรมมีความสำคัญในการเรียนภาษาที่สองอย่างยิ่ง เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นมาตรฐานและบรรทัดฐานของการปฏิบัติพฤติกรรมและทัศนคติของมนุษย์ ภาษากับวัฒนธรรมจะผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่น ซึ่งแยกจากกันได้ยาก ภาษาและวัฒนธรรมจะช่วยคงความสำคัญของกันและกัน การที่แยกจากกันจะทำให้ความหมายของภาษาและวัฒนธรรมสูญเสียไปทั้งคู่ การเรียนภาษาที่สองจึงต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาที่สองไปด้วย

การเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น หากผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมไทยย่อมส่งผลดีต่อการสื่อสาร เพราะภาษาและวัฒนธรรมจะสนับสนุนกัน ในเรื่องของวัฒนธรรมไทยนั้นมีความหลากหลาย คนไทยมีการดำเนินชีวิตผูกพันกับธรรมชาติแวดล้อม เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ป่าไม้ ต้นไม้ สัตว์ เป็นต้น ขณะที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในประเทศไทยได้พบเห็นวัฒนธรรมไทยหลายอย่างที่แตกต่างจากวัฒนธรรมจีน เช่น การนับถือศาสนา การรับประทานอาหาร การเข้าสังคม ความเชื่อที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ และการยกย่องสัตว์โตสัตว์หนึ่ง เช่น ครุฑ ช้าง พญานาค เป็นต้น

ในส่วนของช้าง ผู้วิจัยได้พบว่าประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับช้างมากมาย ดังที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (2549: 3) กล่าวว่า “แผ่นดินไทยได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งช้างและช้างเผือกมาแต่โบราณ” ช้างเป็นสัตว์สัญลักษณ์ประจำชาติของประเทศไทย ความผูกพันระหว่างคนไทยกับช้างไทยทำให้ช้างมีบทบาทในวิถีชีวิตคนไทยมาก คนไทยเชื่อว่าช้างเผือกเป็นสัตว์มงคลคู่บ้านคู่เมือง เป็นหนึ่งในแก้ว 7 ประการของพระมหากษัตริย์ ช้างเผือกจึงเป็นสัตว์คู่บารมีของพระมหากษัตริย์ เช่น ในสมัยรัชกาลที่ 9 มีช้างเผือก 21 ช้างเป็นช้างคู่พระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ช้างยังมีบทบาทสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย เช่น ในสงครามยุทธหัตถี และมีบทบาทสำคัญในวรรณคดีไทยและศาสนา เช่น ช้างเอราวัณในวรรณคดีเรื่อง *รามเกียรติ์* (กรมศิลปากร. 2546: 44) ด้านศาสนา เช่น ช้างปัจจัยนาเคนทร์ในวรรณคดีเรื่อง *มหาเวสสันดรชาดก* (พงจันทร์ ศรีทธา. 2530: 27) หรือ ช้างศึกสองเขือกคือ พระเจ้าไชยยานุภาพ (เจ้าพระยาปราบหงสาวดี) ช้างทรงของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และเจ้าพระยาปราบไตรจักร ช้างทรงของสมเด็จพระเอกาทศรถ ในวรรณคดีเรื่อง *ลิลิตตะเลงพ่าย* (ลิลิตตะเลงพ่าย. 2549: 93) เป็นต้น ช้างยังได้มีบทบาทสำคัญในพระราชพิธีต่าง ๆ ดังที่ ไชโยดา ซาลวาลา (2545: 34) ได้นำเสนอตัวอย่าง ได้แก่ งานพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา งานพระราชพิธีฉัตรมงคล เป็นต้น นอกจากนี้รูปช้างได้ใช้เป็นส่วนประกอบของสัญลักษณ์สำคัญต่าง ๆ ในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น ธงชาติและตราแผ่นดินสยามในอดีต ตราประจำจังหวัดทั้ง 9 จังหวัดในปัจจุบัน เป็นต้น ประเทศไทยมีวันสำคัญที่เกี่ยวกับช้างเรียกว่า “วันช้างไทย” ซึ่งตรงกับวันที่ 13 มีนาคมของทุกปีอีกด้วย ในส่วนของภาษาไทยก็มีสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยเกี่ยวกับช้างเป็นจำนวนมาก เช่น *ขี่ช้างจับตักแตน* *ช้างตายทั้งตัวเอาใบบัวปิด* และ *ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่* เป็นต้น นอกจากสำนวนแล้ว

ภาษาไทยยังได้นำคำที่มีความหมายเกี่ยวกับช้างมาเปรียบกับสิ่งของต่าง ๆ เช่น *กระจุกหูช้าง* หมายถึงกระจุกมองช้างของรถยนต์ *สิวหัวช้าง* หมายถึงสิ่วอีกเสบที่มีขนาดใหญ่ *โรคเท้าช้าง* หมายถึงโรคชนิดหนึ่งมีอาการเป็นอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งมีหนังหนาและใหญ่โต ส่วนใหญ่เป็นขาหรือเท้า *ทางช้างเผือก* หมายถึงแสงกลุ่มดาวซึ่งแผ่เป็นสว่างเป็นพืดในท้องฟ้า เป็นต้น

ในอดีตคนไทยใช้ช้างมาช่วยทำประโยชน์หลายอย่าง เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ใหญ่มีพลังกำลังมาก เช่น การใช้ช้างในอุตสาหกรรมป่าไม้ การใช้ช้างในการคมนาคม เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าช้างได้ช่วยในการพัฒนาประเทศชาติในอดีตเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน การใช้ประโยชน์จากช้างได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการพัฒนาของสังคมไทย การใช้ช้างในอุตสาหกรรมหรือคมนาคมเกือบหมดไป แต่จะใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ สถานที่ท่องเที่ยวที่ใช้ประโยชน์จากช้างมีจำนวนประมาณ 37 แห่งในทั่วประเทศไทยในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น ปางช้าง ศูนย์บริหารช้าง ศูนย์ฝึกช้าง ฯลฯ และกระจายอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดชลบุรี จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก สถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้างได้บริการนักท่องเที่ยว เช่น การขี่ช้าง การแสดงช้าง การบริหารช้าง การเลี้ยงอาหารช้างและการฝึกเป็นควาญช้าง ฯลฯ

ในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวชาวมาจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเดินทางมาเที่ยวประเทศไทยมากที่สุดในโลก ตามสถิติของสำนักงานคุณหมิงกระทรวงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2558 นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยมีจำนวนประมาณ 7,934,700 คน ซึ่งได้เพิ่มขึ้นมากกว่า 91.62 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2557 จัดอยู่ในอันดับที่ 1 จากประเทศทั่วโลกที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในประเทศไทย¹ (CHINANNEWS. 2016: Online) ชาวจีนที่มาท่องเที่ยวที่ประเทศไทยยังมีจำนวนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากต้องการชมทิวทัศน์ธรรมชาติอันสวยงามของประเทศไทยแล้ว นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศยังสนใจวัฒนธรรมไทยที่แตกต่างจากประเทศของตนด้วย ทั้งวัฒนธรรมด้านศาสนา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ตามข้อมูลของบริษัทท่องเที่ยวทั้งจีนและไทย พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่ชาวจีนสนใจมากมีตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ กรุงเทพฯ พัทยา เชียงใหม่ ภูเก็ตและเกาะสมุย และภายหลังจากการฉายภาพยนตร์เรื่อง *แก๊งม่วนป่วนไทยแลนด์ (Lost in Thailand)* (2555: ภาพยนตร์) จังหวัดเชียงใหม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวจีนมากกว่าเดิม เนื่องจากในภาพยนตร์มีฉากถ่ายทำที่จังหวัดเชียงใหม่เป็นส่วนมากและมีฉากที่พระเอกสองคนได้แสดงกับช้างด้วย กิจกรรมที่เกี่ยวกับช้างจึงกลายเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจีนชอบที่สุดกิจกรรมหนึ่งเมื่อไปเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับช้างเป็นจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย คือมีถึง 13 แห่ง เช่น ปางช้างแม่สา ศูนย์บริหารช้าง ศูนย์ฝึกช้างเชียงดาว เป็นต้น

¹ “从泰国国家旅游局昆明办事处获悉，2015年，中国赴泰国旅游游客高达793.47万余人次，同比增长了91.62%，成为泰国最大的旅游客源市场。” แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

นอกจากความสนใจด้านการท่องเที่ยวแล้ว ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยยังมีความสัมพันธ์กันมาช้านาน ทั้งด้านการค้าขาย ด้านวัฒนธรรม ด้านการศึกษา เป็นต้น ชาวจีนได้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับคนไทยเพื่อประโยชน์ทางด้านต่าง ๆ ดังกล่าว จะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยและสถาบันต่าง ๆ ในสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เปิดสอนภาษาไทยอย่างกว้างขวาง เท่าที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมา ปัจจุบันมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาไทยมีจำนวนประมาณ 41 แห่ง เฉพาะในมณฑลกวางสีมีจำนวน 20 แห่ง ในมณฑลยูนนานมีจำนวน 9 แห่ง ในมณฑลเสฉวนมีจำนวน 3 แห่ง ในนครปักกิ่งมี 2 แห่ง ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงมี 2 แห่ง ในมณฑลอื่น ๆ มีจำนวนประมาณ 5 แห่ง นักศึกษาจีนที่มาเรียนที่ประเทศไทยก็มีจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสถาบันที่เปิดสอนภาษาไทยของสาธารณรัฐประชาชนจีนส่วนใหญ่จะมีโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับประเทศไทย โดยส่งนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 หรือปีที่ 4 มาเรียนที่ประเทศไทยในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน สถิติของกงสุลใหญ่ประเทศไทยประจำเมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน (IFENG, 2016: Online) ปรากฏว่า ปี พ.ศ. 2559 มีนักศึกษาจีนที่มาเรียนที่ประเทศไทยเป็นจำนวนประมาณ 40,000 คน นักศึกษาจีนมี 75 เปอร์เซ็นต์จากนักศึกษาต่างประเทศทั้งหมดที่เรียนที่ประเทศไทย ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่า 10 เท่าเมื่อเทียบกับ 15 ปีที่แล้ว¹ นักศึกษาเหล่านี้ได้กลายเป็นนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งในประเทศไทยนั่นเอง และบางส่วนเมื่อเรียนจบแล้วก็ไปประกอบอาชีพเป็นล่ามหรือเป็นมัคคุเทศก์ในประเทศไทย นักท่องเที่ยวได้รู้จักวัฒนธรรมไทยจากมัคคุเทศก์เป็นหลัก เมื่อเกิดมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประเทศไทยก็จะถามมัคคุเทศก์ ถ้ามัคคุเทศก์ไม่มีความรู้แล้ว อาจทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจผิดในวัฒนธรรมไทยและประเทศไทยได้

การเสริมความรู้ในรูปของหนังสืออ่านประกอบเรื่องวัฒนธรรมเกี่ยวกับช้างไทยให้นักศึกษาชาวจีนจึงเป็นสิ่งที่จะสนับสนุนและส่งเสริมให้นักศึกษาจีนมีความรู้วัฒนธรรมไทยมากขึ้น ด้วยเหตุว่าหนังสืออ่านประกอบถือเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อเสริมความรู้ด้วยตนเอง จินตนา ไบกาชุยี่ (2536: 16) กล่าวถึงหนังสืออ่านประกอบว่า “หนังสืออ่านเพิ่มเติม (หนังสืออ่านประกอบ) เป็นหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล” การสร้างหนังสืออ่านประกอบจึงนับเป็นวิธีการเสริมความรู้ด้านวัฒนธรรมไทยให้แก่ นักศึกษาชาวจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพวิธีหนึ่ง

หนังสืออ่านประกอบมีความสำคัญและประโยชน์ในการเรียนการสอน ใช้อ่านได้เช่นเดียวกับหนังสือทั่วไป หนังสืออ่านประกอบเป็นเสมือนกับห้องสมุดเคลื่อนที่ ที่สามารถค้นคว้าหาความรู้ ต่าง ๆ ได้ตามที่ต้องการ มีหลักฐานอ้างอิงเชื่อถือได้สำหรับผู้เรียน ดังที่ นงลักษณ์ ชายหาด

¹ “目前，在泰国留学的外国学生共约 4 万人，其中中国留学生占到了四分之三。泰国驻昆明总领馆称，在泰国留学的中国学生比 2001 年增长了近 10 倍，中国已经成为泰国最大的留学生来源国。” แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

(2524: 9-10) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบว่า

หนังสืออ่านประกอบจะช่วยเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาบางประเด็น ซึ่งไม่สามารถกำหนดลงในแบบเรียนที่ใช้ในชั้นเรียนได้หมด เนื่องจากข้อจำกัดของเนื้อหาหลักสูตร หนังสืออ่านประกอบยังสามารถกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจการอ่านอีกด้วย ทำให้ผู้เรียนรู้จักขวนขวายหาความรู้ต่อไป ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักพิจารณาเลือกหนังสืออ่านตามความสนใจได้ดีขึ้น และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความซาบซึ้ง มีความคิดรวบยอดในคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ จากหนังสืออ่านประกอบ

จากประสบการณ์การเรียนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนของผู้วิจัยและการสัมภาษณ์นักศึกษาและอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่าสื่อการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีนในรูปของหนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะการเรียนการสอนในระดับกลาง ซึ่งผู้เรียนสามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้แล้ว จากการสัมภาษณ์นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี โจวหนาน (周南)¹ (2558: สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า

หนังสือภาษาไทยแต่ละระดับที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ของหลักสูตรภาษาไทยในสาขาวิชาภาษาไทยของมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสีนั้น หนังสือระดับเบื้องต้นมีจำนวนมากที่สุด มีประมาณ 70 เปอร์เซนต์ในหนังสือทั้งหมด ส่วนหนังสือระดับกลางและระดับสูงมีประมาณ 30 เปอร์เซนต์เท่านั้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์อาจารย์ชาวจีนผู้มีประสบการณ์การสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสีเป็นเวลา 7 ปี หวงอวี้หุย (黄钰惠)² (2558: สัมภาษณ์) ได้กล่าวว่า

หนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยของหลักสูตรภาษาไทยในมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสีส่วนใหญ่เป็นหนังสือแบบเรียน หนังสือประเภทอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนวิชาต่าง ๆ มีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่จะใช้หนังสือวรรณกรรมของประเทศไทยมาเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับผู้เรียน เช่น *ช้างหลังภาพ* *ความสุขของกะทิ* เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านและเพิ่มพูนวงศัพท์เป็นหลัก

¹ “在我们专业所用的各个等级的泰语教材中，初级教材占绝大部分，约占所有教材的百分之七十，而中级和高级的泰语教材只有百分之三十左右。” แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

² “广西民族大学泰语专业课程所用教材以泰语课本为主，其他类型的书目较少，课外读物和补充读物主要为泰国文学，如：《画中情思》、《葛提的幸福》等，旨在让学生提高阅读能力和增加词汇量为主。” แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

ในบรรดาหนังสือประเภทต่าง ๆ หนังสือที่ใช้อ่านประกอบการเรียนการสอนวัฒนธรรมไทย มีจำนวนน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่วิชาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยเป็นวิชาแกนหรือวิชาบังคับในหลักสูตรภาษาไทย เช่น วิชาการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมไทย¹ วิชาประเทศไทยโดยสังเขป² วิชาวัฒนธรรมและประเพณีไทย³ เป็นต้น (Huang Shi Zhe. 2015: 80-81) หนังสือประเภทวัฒนธรรมนี้จะเป็นหนังสือเขียนด้วยภาษาจีนทั้งสิ้น ได้แก่ *วัฒนธรรมและประเพณีไทย* ของ Qi Sheng Zhong⁴ (2013) *งานวิจัยเอเชียตะวันออกเฉียงใต้: ประเทศไทยโดยสังเขป* ของ Chen Hui และ Xiong Tao⁵ (2012) *ศิลปวัฒนธรรมไทย* ของ Pei Xiao Rui⁶ (2010)

กล่าวได้ว่าการสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีนระดับกลางเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นการเพิ่มเติมสื่อการเรียนการสอนให้กับหลักสูตรภาษาไทยในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน เพื่อให้นักศึกษาชาวจีนได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวกับข้างควบคู่ไปกับการเรียนภาษาไทย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ใหม่ รวมถึงช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย ต่อคนไทย วัฒนธรรมไทยและเป็นพื้นฐานในการเข้าใจวัฒนธรรมไทยในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชาวจีนที่มีต่อหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสามารถนำไปใช้เสริมหลักสูตรการ

¹ 泰国语言与文化研究 (Research of Thai Language and Culture). แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

² 泰国概况 (Overview of Thailand). แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

³ 泰国民俗文化 (Thai Folk Culture). แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

⁴ 戚盛中. (2013). 《泰国民俗与文化》. 北京: 北京大学出版社. แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

⁵ 陈晖; 熊韬. (2012). 《东南亚研究泰国概论》. 广州: 世界图书出版广东有限公司. แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

⁶ 裴晓睿. (2010). 《泰国文化艺术》. 曼谷: 泰国文化部. แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

เรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนได้ในสถาบันการศึกษา ทั้งในสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทย และเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักศึกษาชาติอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ประชากร** หมายถึง นักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน มหาวิทยาลัยชนชาติกวางซี (Guangxi University for Nationalities) ซึ่งกำลังศึกษาที่วิทยาลัยนานาชาติปริดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน จำนวน 24 คน

2. **กลุ่มตัวอย่าง** หมายถึง นักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน มหาวิทยาลัยชนชาติกวางซี (Guangxi University for Nationalities) ซึ่งกำลังศึกษาที่วิทยาลัยนานาชาติปริดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. **เนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบ** ประกอบด้วย 3 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความสำคัญของช้างไทย

บทที่ 1 ลักษณะของช้างไทย

บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย

บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากช้างไทย

บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย

หน่วยที่ 2 ช้างกับการท่องเที่ยวไทย

บทที่ 5 การแสดงของช้าง

บทที่ 6 ปางช้างไทย

บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ

หน่วยที่ 3 “ช้าง” ในภาษาไทย

บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้างไทย

บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”

บทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน หมายถึง หนังสืออ่านเพื่อเสริมความรู้ภาษาและวัฒนธรรมเรื่องช้างไทยให้นักศึกษาชาวจีน ซึ่งจะสามารถใช้เสริมวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย เช่น วิชาภาษาและวัฒนธรรม วิชาวัฒนธรรมและประเพณีไทยและวิชาประเทศไทยโดยสังเขป ฯลฯ ในหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยของสาขาวิชาภาษาไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีน

บทที่ 2

การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวัฒนธรรมไทยในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างและการสร้างหนังสืออ่านประกอบ เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน นำเสนอด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ
2. ช้างไทย
3. การสร้างหนังสืออ่านประกอบ

1. วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ผู้เรียนภาษาต่างประเทศอาจไม่ได้สนใจเพราะตัวภาษาเท่านั้น แต่ยังสนใจวัฒนธรรมของประเทศนั้นอีกด้วย โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมที่ตนคุ้นเคย การเรียนภาษาพร้อมกับ การเรียนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาเป้าหมายจึงสามารถช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนของผู้เรียนชาวต่างประเทศ นักศึกษาสามารถใช้ภาษาเป้าหมายสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพจากความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมที่แตกต่างไปจากประเทศของตน

1.1 ความหมายของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนภาษา โดยเฉพาะการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ได้มีสถาบันและนักวิชาการให้ความหมายของวัฒนธรรมแตกต่างกันไปดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2554: 1103) นิยามว่า วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้ความเจริญอกงามให้แก่หมู่คณะหรือวิถีชีวิตของหมู่คณะ

นววรรณ พันธุเมธา (2555: 442) ให้ความหมาย วัฒนธรรม ว่า พฤติกรรมและสิ่งของคนในหมู่ผลิตสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่พวกเขาของตน

ในพจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2557: 116-117) ได้อธิบายว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบแผนที่เป็นนามธรรม สืบทอดให้คนรุ่นหลังและเปลี่ยนแปลงได้ วัฒนธรรม หมายถึง ความรู้หรือสิ่งที่สมาชิกในสังคมต้องรู้ เพื่อให้สามารถประพฤติปฏิบัติในทางที่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคม คำว่า วัฒนธรรม ที่

ใช้ในวงวิชาการ มีความหมายกว้างกว่าที่ใช้กันอยู่ทั่วไป กล่าวคือ ไม่ได้หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง ทางด้านศิลปวิทยาการ หรือ ความมีระเบียบวินัย เรียบร้อย สุภาพ และการได้รับการอบรมบ่มนิสัย อย่างดี แต่มีความหมายกลาง ๆ จะดีหรือไม่ดีก็ได้

ความหมายของ “วัฒนธรรม” ในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะมีการแสดงไว้ หลากหลาย แต่ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินวิถีชีวิต วารคม ที่สุกะ (2544: 63) ได้นำเสนอว่า วัฒนธรรมคือสิ่งที่มนุษย์ผลิตสร้างขึ้นเพื่อความเจริญของงานในวิถีชีวิตของมนุษย์ในส่วนรวม ซึ่ง ถ่ายทอดกันได้ เรียนกันได้ เอาอย่างกันได้ คือสิ่งอันเป็นผลผลิตของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้จากคน แต่ก่อนสืบต่อเป็นประเพณีกันมา คือความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติและกิริยาอาการหรือการ กระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวม ลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกันและแสดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบ ประเพณี เป็นต้น ส่วน อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ (2527: 13) กล่าว ไว้ในงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมในหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาอังกฤษ รายวิชา อ.411 ภาษาอังกฤษ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สรุปได้ว่า วัฒนธรรมหมายถึงรูปแบบการ ดำเนินวิถีชีวิตและการแสดงออกในการทำกิจกรรมใด ๆ ของคนในแต่ละสังคม ซึ่งพฤติกรรมเหล่านั้น แสดงให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี ลักษณะนิสัย และอื่น ๆ อันเป็นรูปแบบพฤติกรรม ที่ได้รับการถ่ายทอดสืบต่อกัน และ เล เจิน หมาก ชาย (Le Tran Mac Khai. 2553: 15) ได้สรุป ความหมายของวัฒนธรรมในงานวิจัยเรื่อง การสร้างแบบเรียนความรู้ทางวัฒนธรรมไทย เรื่อง ศิลปะไทย สำหรับนักศึกษาชาวเวียดนาม ว่า วัฒนธรรมเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น มา เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การดำรงชีวิตของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือสังคมใดสังคมหนึ่งให้มีระบบ แบบแผนที่ดีงาม

สุพิศวง ธรรมพันทา (2534: 6) ได้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรมว่า เป็นวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่สมาชิกนับแต่ชั้นบรรพบุรุษเป็นต้นมา ร่วมกันสร้างสมอย่างต่อเนื่อง จนเห็นเป็นลักษณะเด่นเฉพาะในสังคมมนุษย์นั้น ๆ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงอัจฉริยะและคุณค่าของ มนุษยชาติ วัฒนธรรมมีอยู่เฉพาะสังคมมนุษย์เท่านั้น ไม่ว่าจะชนกลุ่มใดพวกใดล้วนมีวัฒนธรรมทั้งสิ้น

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า วัฒนธรรมก็คือ สิ่งที่มนุษย์ในสังคมผลิตสร้างขึ้นและร่วมใช้ อยู่ในหมู่พวกของตน เป็นรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ของพฤติกรรมการดำรงชีวิต และเป็นความเจริญออก งามและมรดกของมนุษย์ที่สืบต่อกันต่อ ๆ ไป เช่น รูปแบบพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความเชื่อ ศิลปะ ความ บันเทิง การประดิษฐ์เครื่องมือ การประกอบอาชีพ และภาษา เป็นต้น

1.2 ประเภทของวัฒนธรรม

เนื่องจากวัฒนธรรมมีความหมายและเนื้อหาที่กว้างขวางหลากหลาย วัฒนธรรมจะแบ่งเป็น

หลายประเภท ศศิธร มัตซึโมโตะ (Sasithorn Matsumoto. 2554: 7; อ้างอิงจาก สมพร โกมารทัต. 2548: 16) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่

1. **วัฒนธรรมทางวัตถุ** (Material Culture) หมายถึง วัฒนธรรมที่จับต้องสัมผัสได้ในรูปของเครื่องใช้สิ่งของ สิ่งก่อสร้าง วัตถุ ซึ่งจะมีรูปร่าง มีขนาดและน้ำหนักแตกต่างกันไป

2. **วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ** (Non-Material Culture) หมายถึง วัฒนธรรมที่จับต้องสัมผัสไม่ได้ เพราะไม่มีรูปร่าง ขนาด หรือน้ำหนัก แต่มีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์มาก

ในวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุนั้น จะแบ่งออกเป็น 5 ประเภทย่อยได้ คือ (1) **สถาบันสังคม** คือ องค์การสังคมที่มีหน้าที่จัดการกับปัญหาต่าง ๆ ของสังคม (2) **วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม** ช่วยทำให้เกิดระเบียบในสังคมทั้งอย่างเป็นทางการ เช่น กฎหมาย และไม่เป็นทางการ เช่น ศาสนา ความเชื่อทางสังคม ประเพณี เป็นต้น (3) **ศิลปะ** คือ การสร้างสรรค์ผลงานในด้านต่าง ๆ (4) **ภาษา** คือ ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ติดต่อสื่อสารกัน ภาษาในที่นี้หมายถึงภาษาพูด ภาษาเขียน รวมทั้งกิริยาท่าทางต่าง ๆ ด้วย (5) **พิธีกรรม** การดำเนินการตามความเชื่อที่มีขั้นตอนปฏิบัติกำหนดไว้สืบทอดต่อกันมา

ประชิด สกณะพัฒน์ (2548: 28-29) ได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมไว้เป็น 4 ประเภท ตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรม พุทธศักราช 2548 ดังนี้

1. **วัตถุธรรม** ได้แก่ วัฒนธรรมทางวัตถุ เช่น เกี่ยวกับการกินดีอยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือน เครื่องใช้ไม้สอย โบราณวัตถุ โบราณสถาน ศิลปวัตถุ สาธารณสมบัติ การประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ เป็นการยกฐานะและความเป็นอยู่ของตนให้สูงขึ้น

2. **สหธรรม** ได้แก่ วัฒนธรรมทางสังคม หมายถึง คุณธรรมต่าง ๆ ทำให้คนเราอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รวมทั้งระเบียบมารยาทที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับสังคมทุกชนิด เช่น มารยาทในการไปร่วมงานมงคล มารยาทในการรับแขก มารยาทในการพูด มารยาทในการรับประทานอาหาร

3. **คติธรรม** ได้แก่ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจ และได้มาจากศาสนา ความขยันหมั่นเพียร ความประหยัด ความเสียสละ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา การใช้ปัญญาในทางที่ถูกที่ควร

4. **นิติธรรม** ได้แก่ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบ ประเพณีที่ยอมรับนับถือว่ามี ความสำคัญพอกับกฎหมาย เช่น การรู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามกฎหมายซึ่งต้องเคารพกฎหมายของบ้านเมือง ใช้สิทธิของตนตามกฎหมายโดยสุจริต ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นและรวมถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่ใช้บังคับในปัจจุบัน

สำหรับวัฒนธรรมไทย ประภาศรี สีหอำไพ (2550: 47-52) ได้แบ่งวัฒนธรรมไทยเป็น 6

ประเภท ดังนี้

1. **วัฒนธรรมทางวัตถุ** คือ เครื่องใช้ที่คนไทยประดิษฐ์ขึ้นเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค เช่น เครื่องแต่งกายไทย บ้านไทย การทอผ้า เป็นต้น

2. **วัฒนธรรมทางศิลปกรรม** คือ ความเจริญทางด้านศิลปะที่บรรพบุรุษไทยแสดงอัจฉริยภาพในด้านจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์และดนตรี เกิดผลงานวิจิตรบรรจงมีคุณค่าทั้งทางวัตถุและจิตใจ วัฒนธรรมทางศิลปกรรมไทยส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลมาจากพุทธศาสนา เช่น ภาพวาดฝาผนังในพระอุโบสถ

3. **วัฒนธรรมทางคตินิยม** คตินิยมนี้เป็นค่านิยมของคนไทยสัมพันธ์กับแนวปรัชญาของพุทธศาสนา เช่น ไม่ทำชั่วเบียดเบียนผู้อื่น ทำความดีตามหลักของศีล

4. **วัฒนธรรมทางนิติธรรม** คือ การปกครองประเทศชาติ การปฏิบัติตัวตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ในชีวิต เช่น ไม่กระทำการใด ๆ อันจะทำให้เกียรติของประเทศชาติหรือพระพุทธศาสนาเสื่อมเสียไป

5. **วัฒนธรรมทางสหธรรม** คือ การวางตัวรักษากิริยามารยาทให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เช่น ประพฤติปฏิบัติตนในพิธีการต่าง ๆ ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีไทย รู้จักให้ความเคารพบุคคลผู้มีอาวุโส เป็นต้น

6. **วัฒนธรรมทางภาษา** เช่น วัฒนธรรมในการใช้ถ้อยคำภาษาที่สุภาพและเหมาะสมกับกาลเทศะบุคคล สำนวนไทย วรรณคดีเรื่องต่าง ๆ

จากเอกสารดังกล่าวเห็นได้ว่า การทำความเข้าใจวัฒนธรรมจะกระทำในแง่มุมต่าง ๆ ได้หลากหลาย จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ รัตนา มหากุล (2536: 27-28) นำเสนอว่า การเรียนการสอนวัฒนธรรมต่างประเทศ มี 2 ลักษณะคือ (1) การเรียนรู้วัฒนธรรมจากข้อมูลเกี่ยวกับประเทศนั้นในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของประเทศนั้นได้อย่างชัดเจน เช่น ลักษณะภูมิประเทศ เมืองสำคัญต่าง ๆ สภาพเศรษฐกิจ ระบบการปกครอง ระบบการศึกษา ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประเทศ ประเพณีสำคัญ ๆ เป็นต้น และ (2) การเรียนรู้วัฒนธรรมที่สามารถพบได้จากสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งโดยทั่วไปไม่ว่าประชาชนของประเทศนั้นหรือชาวต่างประเทศต้องประสบในชีวิตประจำวัน หรือ ในการดำรงชีวิต เช่น การอยู่อาศัย การพักผ่อน การเรียน การทำงาน การเรียนวัฒนธรรมในลักษณะนี้มีจุดมุ่งหมายให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานในการสื่อสารให้เข้าใจดีขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนทราบว่าควรจะทำปฏิบัติตนอย่างไรในการติดต่อสื่อสารกัน จึงจะเหมาะสมกับธรรมเนียมปฏิบัติของคนในสังคมนั้น

1.3 วัฒนธรรมไทยกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศย่อมมีความแตกต่างไปจากการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับคนไทย เนื่องจากผู้เรียนจะมีลักษณะต่างกัน เพราะมาจากวัฒนธรรมต่างกัน ดังที่ ประภาศรี สีหอำไพ (2549: 52) กล่าวว่า วัฒนธรรมที่แตกต่างกันเมื่อมาผสมผสานเกี่ยวข้องกัน ผู้สื่อสารจำเป็นต้องเรียนรู้วิถีชีวิต คติความเชื่อซึ่งกันและกัน จึงจะสามารถประสานสัมพันธ์ร่วมมือกันได้

ผู้เรียนที่มาจากวัฒนธรรมต่างกันจะมีวัตถุประสงค์ในการเรียน พื้นฐานความรู้ทางวัฒนธรรม ค่านิยม ทศนคติและวิถีการดำเนินชีวิตต่างกันไปด้วย ความแตกต่างเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อการเรียนการสอนด้วย ดังที่ ภัทรพร นิรัญภัทร์ (2548: 82-83) กล่าวว่า การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้เข้าไปมีบทบาทในทุก ๆ แง่มุมของการสื่อสารของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้เรียนและผู้สอนจำเป็นต้องสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา

การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจึงต้องดำเนินการสอนวัฒนธรรมไทยไปด้วย ดังในงานวิจัยของ ศศพร สุนทรพาดิษฐ์ (2558: 1) เรื่อง **การสร้างแบบเรียนความรู้เบื้องต้นเรื่องศิลปะไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ** กล่าวว่า เนื้อหาเพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาตินั้น สิ่งที่ต้องสอนควบคู่ไปกับทักษะทางภาษาด้วยเสมอ คือ วัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532: 17) กล่าวว่า โดยที่ภาษาแต่ละภาษามาจากโครงสร้างทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อมีการสื่อความหมายข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural communication) ย่อมมีการแทรกแซงทางวัฒนธรรม (cultural interference) เกิดขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนเข้าใจผิดและขัดแย้งกันในด้านใดด้านหนึ่งได้ ทั้งนี้ก็เพราะมีการถ่ายโอน (transfer) ระบบของภาษา ตลอดจนค่านิยมความเชื่อ ทศนคติในภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียนไปสู่ภาษาและวัฒนธรรมใหม่ ดังนั้น ผู้สอนที่สอนเฉพาะการออกเสียง คำ และประโยคใหม่ ๆ จะเป็นการไม่เพียงพอ ผู้สอนจำเป็นต้องให้ข้อมูลทางวัฒนธรรม แสดงวิธีการใช้ภาษาในบริบทและสถานการณ์ต่าง ๆ กัน และให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถทางภาษา (language competence)

การจัดหลักสูตรที่สามารถทำให้การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศได้ประสบความสำเร็จ ต้องขึ้นอยู่กับการพิจารณาเนื้อหาวิชาของหลักสูตร ดังที่ นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2555: 113-154; 2554: 143; และ 2552: 114-115) กล่าวว่า การสอนวัฒนธรรมมีความจำเป็นในการจัดหลักสูตร การจัดเนื้อหาขึ้นต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาไทยไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยและความเป็นไทยในด้านต่าง ๆ เพราะการเรียนการสอนภาษานั้น หากผู้สอนสอดแทรกวัฒนธรรมและความเป็นไทยในด้านต่าง ๆ ในขณะที่สอนจะสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และช่วยให้ผู้เรียนเรียนภาษาอย่างสนุกสนาน ทั้งนี้ต้องจัดเนื้อหาทางวัฒนธรรมและ

ความเป็นไทยให้เหมาะสมกับหลักสูตรแต่ละระดับ ปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ควรคำนึงในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศคือ การเลือกเนื้อหาวิชา (Content Selection) ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่ใช้สอนให้เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน และควรให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางภาษา พร้อม ๆ กับการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทย เพราะการเรียนการสอนภาษาที่สอดคล้องวัฒนธรรมขณะทีสอนนั้น จะเป็นผลดีแก่ผู้เรียนหลายประการ กล่าวคือ ช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารได้ถูกต้องในบริบททางสังคมของเจ้าของภาษา และช่วยการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศนั้นเป็นไปได้อย่างสนุกสนาน

จากประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศจากผู้เชี่ยวชาญในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ชนิกา คำพุด (2550: 35) เห็นว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศ สิ่งที่สำคัญ คือการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมของทั้งสองชาติประกอบกันรวมทั้งการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในการจัดกิจกรรม รวมทั้งการวางแผน เทคนิค วิธีการทั้งในและนอกชั้นเรียนอย่างมีคุณภาพ และจะต้องศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางด้านจิตวิทยา สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมในขณะนั้น เป็นต้น เพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากงานวิจัยของ เกษศิริรักษ์ นิตยสุทธิ (2554: 15) เรื่อง **การสร้างแบบเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยจากสำนวนไทย สำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ** กล่าวว่า การเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมในภาษาต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากขาดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมในภาษาต่างประเทศ ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนไม่เข้าใจวิธีการ เนื้อหา ถ้อยคำ สำนวนต่าง ๆ ที่ปรากฏในการสนทนา และการอ่าน อันอาจส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่า การเรียนภาษาต่างประเทศนั้นเป็นเรื่องยาก น่าเบื่อ ไม่ซาบซึ้งกินใจ แล้วท้อถอย หรืออาจจะเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าของภาษาได้

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้ผู้เรียนชาวจีนก็เช่นเดียวกัน หวงจินเจียน (Huang Jin Yan. 2544: 8) กล่าวว่า เวลาผู้เรียนชาวจีนเรียนภาษาไทย นอกจากต้องเรียนรู้วิธีการสร้างคำ และหลักการใช้ภาษาเป็นขั้นพื้นฐานแล้ว ยังต้องเพิ่มความรู้เรื่องวัฒนธรรม ประเพณี และการใช้ชีวิตของประเทศไทย ฝึกทักษะการใช้ภาษาโดยอ่านหนังสือประเภทต่างๆ และคลุกคลีสนทนากับคนไทยเพื่อเสริมทักษะในการฟังและการพูด เมื่อเป็นเช่นนี้ ปัญหาการใช้ภาษาผิด ใช้คำไม่ตรงกับ ความหมาย และพูดหรือเขียนประโยคที่ไม่ใช่สำนวนเจ้าของภาษาก็จะลดน้อยลงไป จากงานวิจัยของ ศศิธร มัตซึโมโตะ (Sasithorn Matsumoto. 2554: 8) เรื่อง **แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ดอกไม้ไทย” สำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น** สอดคล้องกับ ภัทรพร หิรัญภัทร์ (2548: 91) กล่าวว่า ภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก เพราะภาษาจัดเป็นวัฒนธรรม และ

วัฒนธรรมก็สืบทอดสู่คนรุ่นหลังได้ด้วยภาษา ภาษากับวัฒนธรรมจึงเกี่ยวข้องเกื้อกูล และสะท้อนกัน และกัน ทำให้การเรียนภาษาใดภาษาหนึ่งนั้น จำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น ๆ ควบคู่กันไปด้วย เพราะฉะนั้น การที่เข้าใจวัฒนธรรมแล้วจึงถือว่าได้เข้าใจความหมายภาษาอย่างแท้จริง ดังนั้น ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการจัดการเรียนการสอนภาษาที่สองนั้น ผู้สอนจะต้องสอดแทรกวัฒนธรรมเข้าไปในเนื้อหาทางภาษาอย่างกลมกลืน และ เจิ่น เกิม ติ้ว (Tran Cam Tu. 2552: 1) ได้สร้าง **ชุดการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวเวียดนาม เรื่อง “วันสำคัญของไทย”** ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการสอนวัฒนธรรมว่า ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ จำเป็นต้องตระหนักถึงกรอบวัฒนธรรมที่แตกต่างกันระหว่างวัฒนธรรมของตนและของผู้อื่น มิฉะนั้นจะใช้ระบบความคิดและค่านิยมในวัฒนธรรมของตนเองมาตีความข้อความต่าง ๆ ในภาษาเป้าหมายอย่างผิดพลาด แต่ถ้าได้เรียนรู้วัฒนธรรมควบคู่ไปกับภาษา ความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวางมากขึ้นในวัฒนธรรมเป้าหมายจะช่วยให้ผู้เรียนทราบกฎการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องในสังคมของวัฒนธรรมเป้าหมาย เข้าใจความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมเป้าหมายกับวัฒนธรรมของตน จะเห็นได้ว่า การเน้นเนื้อหาวัฒนธรรมไม่ได้ช่วยพัฒนาความสามารถในการสื่อสารเพียงอย่างเดียวแต่ยังส่งเสริมการพัฒนาภาษาของผู้เรียนและเกิดการรับรู้เกี่ยวกับตัวตนของผู้อื่นและวัฒนธรรมอื่นอีกด้วย

มีงานวิจัยหลายเรื่องได้ศึกษาการสอนวัฒนธรรมให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศและมีความคิดเห็นตรงกันคือ การสอนวัฒนธรรมเจ้าของภาษาเป้าหมายให้กับผู้เรียนชาวต่างประเทศจะเกิดประโยชน์หลายอย่าง เช่น เพงเซา (Peng Chao. 2557: 12) ได้ศึกษาเรื่อง **การสร้างแบบเรียนภาษาไทยจากวรรณกรรมที่สะท้อนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน** กล่าวว่า การสอนภาษาควบคู่กับการสอนวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการสอนภาษาต่างประเทศ เพราะว่า การสอนวัฒนธรรมจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความคิด ความเชื่อของเจ้าของภาษาได้ เสริมแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะศึกษาภาษามากยิ่งขึ้น จึงทำให้การเรียนการสอนภาษาที่สองมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เล เจิ่น หมาก ขาย (Le Tran Mac Khai. 2553: 2) ได้ศึกษา **การสร้างแบบเรียนความรู้ทางวัฒนธรรมไทย เรื่อง ศิลปะไทย สำหรับนักศึกษาชาวเวียดนาม** เห็นว่าภาษากับวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กัน ความรู้ด้านวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมจะนำไปสู่ความเข้าใจภาษาและเข้าใจคนที่เป็นเจ้าของภาษานั้น ๆ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ที่ดีต่อการสื่อสารระหว่างกัน เพราะฉะนั้นกล่าวได้ว่าภาษาเป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนและละเอียดที่สุดของวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมสามารถเห็นได้ชัดในการเรียนรู้ภาษา โดยเฉพาะการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์สองทาง (interrelation) มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะสอนภาษาต่างประเทศใดให้ชาวต่างประเทศใดก็ตาม การเรียนการ

สอนภาษาควบคู่ไปกับการสอนวัฒนธรรมมีความสำคัญและประโยชน์มาก สุภัทธา อักษรานุกเคราะห์ (2532: 15) ได้สรุปประโยชน์ของการเรียนการสอนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาให้แก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศไว้ดังนี้ (1) เพิ่มพูนความสำนึกในเรื่องของวัฒนธรรมเจ้าของภาษา (2) กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ (3) มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของชนชาติอื่น (4) พัฒนาความสามารถในการสื่อความหมายกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสม (5) สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ในสถานการณ์จริง (6) ปลูกฝังความเข้าใจในการตีความวัฒนธรรม ค่านิยม และทัศนคติของเจ้าของภาษา

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ผู้เรียนภาษาไทยที่เป็นชาวต่างประเทศจึงควรมีความรู้และความเข้าใจวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปกับการมีความรู้ทางภาษา เพื่อให้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2547: 268-278) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศนั้น หากสอนแบบสอดแทรกวัฒนธรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากการเรียน อีกทั้งยังส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย เพราะเมื่อผู้เรียนเรียนรู้วัฒนธรรมไทยในขณะที่เรียนภาษาแล้ว เขาย่อมเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของชาติตน ซึ่งส่งผลให้ผู้สอน และผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเอกสารดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศต้องสอนวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปด้วย เนื่องจากภาษาและวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เป็นส่วนประกอบของกันและกัน การเรียนการสอนภาษาหลีกเลี่ยงการเรียนการสอนวัฒนธรรมไม่ได้ ผู้เรียนชาวต่างประเทศมีวัฒนธรรมที่ต่างจากวัฒนธรรมของภาษาเป้าหมาย การที่มีวัฒนธรรมต่างกันย่อมส่งผลต่อการสื่อสารระหว่างกัน การสอดแทรกวัฒนธรรมจะทำให้การเรียนการสอนได้สนองความต้องการของผู้เรียนและมีความสนุกสนานมากขึ้น

2. ช้างไทย

ช้างเป็นสัตว์สำคัญมากในประเทศไทย อย่างที่ ส.พลายน้อย (2555: 161) กล่าวว่า สัตว์ที่เป็นตัวแทนชาติไทยมาแต่โบราณก็คือ ช้าง แผ่นดินไทยก็ได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งช้างเผือกอยู่นานเหมือนกัน (ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช. 2549: 3) ช้างมีความสัมพันธ์และผูกพันกับวิถีชีวิตของคนไทยมาเป็นเวลานาน สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้างไทยจึงเป็นส่วนสำคัญของวัฒนธรรมไทย

2.1 ลักษณะของช้างไทย

ช้างในโลกนี้มีตระกูลใหญ่อยู่ 2 ตระกูลคือ ช้างเอเชียและช้างแอฟริกา ช้างแอฟริกามีถิ่นที่

อยู่ในทวีปแอฟริกา ช้างเอเชียได้แก่ช้างที่อยู่ตามป่าในประเทศไทย อินเดีย พม่า มอญ กัมพูชา ศรีลังกา และมาเลเซีย เป็นต้น ช้างไทยในการวิจัยครั้งนี้ก็จัดอยู่ในตระกูลช้างเอเชีย สุทธิลักษณะ ลำพันวงศ์ (2540: 2-5) ได้นำเสนอลักษณะของช้างไทย ดังนี้

ช้างเป็นสัตว์บกที่มีขนาดตัวใหญ่ที่สุด มีขนาดความสูงในขณะที่มีความสมบูรณ์เต็มที่เฉลี่ย วัดจากปลายขาหน้าถึงไหล่ประมาณ 3 เมตร เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม เป็นสัตว์แข็งแรง มีกำลังมาก มีขาใหญ่ 4 ขา พื้นเท้าของมันอ่อนนุ่ม เมื่อช้างเดินจึงไม่ค่อยได้ยินเสียง

วงง คือ จมูกของช้าง ยาวถึงพื้น ใช้หายใจและจับตึงยกลากสิ่งของต่าง ๆ ได้ และใช้หยิบอาหารเข้าปาก และยังใช้น้ำและพ่นน้ำเล่นได้

งา เป็นสิ่งสวยงามและมีราคาแพงที่สุดในตัวช้าง งาช้างก็คือฟันหน้าหรือเขี้ยวของช้าง งาช้างทั้งคู่มีสีขาวนวล ช้างใช้งาเป็นอาวุธสำหรับป้องกันตัว ต่อสู้กับสัตว์ร้ายหรือต่อสู้กับช้างอื่น ๆ

นัยน์ตา ช้างมีตาเล็กมากเมื่อเทียบกับรูปร่างอันสูงใหญ่ แต่ก็สามารถมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจนดี และเห็นได้แต่ไกล

ใบหู มีลักษณะเป็นแผ่นใหญ่คล้ายพัด โบกไปมาอยู่เสมอ

หาง หางช้างมีลักษณะกลมยาวเรียวยาวไปถึงเข่า ที่ปลายมีขนเส้นโตสีดำ

เล็บ ช้างมีนิ้วเท้าสั้นที่สุดจนเห็นแต่อุ้งเท้า มีเล็บโผล่ให้เห็นเป็นบางเล็บ ส่วนมากมี 18 เล็บ คือเท้าหน้าข้างละ 5 เล็บ เท้าหลังข้างละ 4 เล็บ บางตัวมี 16 เล็บ บางตัวมี 20 เล็บ

ประเภทของช้างไทยจะแบ่งตามตัวผู้ตัวเมียและลักษณะของงาช้างได้ ถ้าเป็นช้างตัวผู้ที่เรียกว่า **ช้างพลาย** นั้นจะมีงา ส่วนช้างตัวเมียที่เรียกว่า **ช้างพัง** นั้นตามปกติไม่มีงา หรือบางครั้งอาจมีงาสั้น ๆ ของช้างพังเรียกว่า **ขนาย** ช้างพลายที่ไม่มีงาหรือมีงาสั้น ๆ เรียกว่า **ช้างสีดอ** หรือ **ช้างวงง**

2.2 ช้างเผือก

คำว่า “ช้างเผือก” (White Elephant) ในความหมายที่แท้จริงตาม “ตำรา” ไม่ได้หมายถึงช้างที่มีผิวหนังเป็นสีขาว และไม่ได้มีเฉพาะสีขาวทั้งตัวเท่านั้น ตามที่ ปรามินทร์ เครือทอง (2553: 141-142) กล่าวว่า ตามตำราคชลักษณ์กำหนดไว้ว่า สีของช้างเผือกมีหลายสี ได้แก่ ขาว เหลือง เขียว แดง ดำ เมฆ ชมพูแกมเทา และต้องมีคชลักษณ์อื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ตา เพดานปาก อัญชโกศ (อวัยวะเพศ) เล็บ ขน คาง ไรเล็บ สนับงา นอกจากนี้ก็ต้องมีคุณสมบัติอื่น ๆ ประกอบอีก เช่น ลักษณะอุปนิสัย เสียงกรน เสียงร้อง เป็นต้น จึงจะเข้าตำราลักษณะช้างเผือก ดังนั้น คำว่า “ช้างเผือก” น่าจะหมายถึง “ช้างที่มีลักษณะพิเศษ” แต่ไม่ใช่ช้างที่มีผิวหนังสีขาวหรืออวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นสีขาว

อลงกรณ์ มหรรณพ และ ไพฑูรย์ พงศบุตร (2553: 53-54) ได้นำเสนอว่า ช้างเผือกที่ถูกต้องตามตำราคชลักษณ์ จะต้องมียุคอื่น ๆ ที่ถือเป็นมงคลลักษณะครบถ้วนตามที่กำหนดไว้

ดังปรากฏรายละเอียดอยู่ในพระราชบัญญัติรักษาช้างป่า พ.ศ. 2465 ซึ่งมีกรกล่าวถึงลักษณะของช้างที่เป็นมงคล โดยกำหนดให้เรียกชื่อเป็น 3 ชนิดต่างกัน ดังนี้

ช้างสำคัญ คือ ช้างที่มีมงคลลักษณะครบ 7 ประการ คือ ตาขาว เพดานขาว เล็บขาว ขนขาว พื้นหนังขาวหรือสีคล้ายหม้อใหม่ ขนหางขาว อัณฑโกศ (อวัยวะเพศ) ขาวหรือสีคล้ายหม้อใหม่ ช้างสำคัญนี้ถือเป็นช้างเผือกอย่างแท้จริง

ช้างสีประหลาด คือ ช้างที่มีมงคลลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งใน 7 อย่างที่กล่าวไว้ในเรื่องช้างสำคัญ

ช้างเนียม คือ ช้างที่มีลักษณะ 3 ประการ คือ พื้นหนังดำ งามีลักษณะดังรูปปลีกล้วย และเล็บดำ

เมื่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบว่ามีช้างเผือกเกิดขึ้นในจังหวัดใด ก็จะรายงานกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทรงทราบ และจะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ผู้เชี่ยวชาญในการดูคชลักษณ์ไปตรวจดูอีกครั้งหนึ่ง แล้วทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธีสมโภชขึ้นระวางช้างสำคัญ ส่วนช้างที่ขึ้นระวางและผ่านพิธีการสมโภชแล้ว ถือเป็นช้างของพระเจ้าแผ่นดิน เรียกว่า **ช้างต้น** เช่น พระเศวตสุทวารวิลาส และพลาญวันเพ็ญ ปัจจุบันยืนโรงที่โรงช้างต้น ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง

ชาวไทยเชื่อกันว่าช้างเผือกเป็นสัตว์คู่บ้านคู่เมือง ช้างเผือกจึงได้รับการยกย่องอย่างสูง เสมือนเจ้านายชั้นเจ้าฟ้า จะได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ช้างเผือกจึงได้รับความนิยมนอย่างสูงในประเทศไทย อย่างที่ เวทิน ชาตีกุล และ ภาคิน ลิขิตธนกุล (2558: 94) กล่าวว่า ในวัฒนธรรมไทย ช้างเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจและบารมีของพระมหากษัตริย์ ช้างเป็นหนึ่งในสิ่งที่แสดงถึงพระบารมีของพระมหากษัตริย์ คือจำนวนของช้างเผือกที่เข้ามาสู่พระบารมี

2.3 นิสัยของช้าง

พลเรือเอกท้าววุฒิ พงศ์พิพัฒน์ (2558: 165) ได้กล่าวถึงนิสัยของช้างว่า ช้างเอเชียซึ่งรวมทั้งช้างไทยเป็นสัตว์ฉลาด สุภาพ สะอาด รักเจ้าของ อดทน มีความจำดี เช่น จำกลิ่นที่เคยชินได้ สามารถใช้เท้าลองเหยียบว่าพื้นดินตรงไหนอ่อนทาน้ำหนักตัวไม่ได้ช้างก็จะหลีกเลี่ยงไม่เหยียบย้ำ ช้างรักลูกของมันมาก ถ้าลูกช้างตายแม่ช้างจะเศร้าโศกเสียใจลึกซึ้ง ช้างจะดูร้ายเฉพาะตอนที่ตกมัน ซึ่งจะทำให้ความจำของมันเสื่อม จนบางครั้งอาจทำร้ายผู้เลี้ยงได้

การที่ช้างมีนิสัยดังกล่าวทำให้ช้างสามารถเป็นสัตว์ที่ฝึกให้เชื่องได้ จึงมีการใช้ประโยชน์จากช้างหลายอย่างตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

2.4 สัญลักษณ์สำคัญที่เกี่ยวกับช้างไทย

ประเทศไทยได้ใช้รูปช้างเป็นส่วนประกอบในสัญญลักษณ์สำคัญเป็นจำนวนมากไม่น้อย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.4.1. ช้างเผือก

สยามประเทศเคยใช้ธงช้างเผือกเป็นธงประจำชาติ สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ (2535: 3-6) ได้นำเสนอความเป็นมาของธงช้างเผือก 3 ผืน ดังนี้

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 สยามได้ช้างเผือกมาสู่พระบารมีถึง 3 เชือก ซึ่งนับเป็นพระเกียรติยศสูง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใส่รูปช้างสีขาวอยู่ในวงจักรสีขาวติดไว้ที่กลางธงสีแดง หมายความว่า “พระเจ้าแผ่นดินผู้มีช้างเผือก” เป็นธงราชธานี ใช้เฉพาะเรือหลวงเท่านั้น

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้นำรูปจักรของธงช้างที่ประดิษฐ์ขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยออก ให้คงไว้แต่รูปช้างเผือกอยู่กลางธงสีแดง ธงช้างใหม่ผืนนี้ได้รับการรับรองเป็นธงชาติสยามอย่างเป็นทางการ

ครั้นถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงแก้ไขลักษณะธงชาติเป็นธงพื้นแดงตรงกลางเป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่นหันหน้าเข้าหาเสาเมื่อ พ.ศ. 2459 ธงช้างผืนนี้ได้ใช้เป็นธงชาติอย่างเต็มที่จนถึง พ.ศ. 2460 จึงเปลี่ยนเป็นใช้ธงไตรรงค์

นอกจากธงช้างเผือก 3 ผืนดังกล่าวแล้ว พลเรือเอกทิววุฒิ พงศ์พิพัฒน์ (2558: 82-87) ยังได้นำเสนอธงสำคัญที่มีรูปช้างเผือกอีก 7 ผืนในประเทศไทยดังนี้ ธงที่ชักบนเรือพระที่นั่งและเรือหลวง (ตาม พ.ร.บ.ธง ร.ศ.110) ธงทหารเรือ (พ.ศ.2453) ธงราชธานี (พ.ศ.2460-ปัจจุบัน) ธงเกตุ (พ.ศ. 2398-2434) ธงฉาน (พ.ศ.2440-2460) ธงหมายยศพลเรือตรี และธงหมายยศพลเรือจัตวา ซึ่งเป็นธงในราชธานีไทย

2.4.2 ตราสัญญลักษณ์สำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับช้างไทย

ตราสัญญลักษณ์สำคัญต่าง ๆ ของประเทศไทยได้นำรูปช้างเผือกมาเป็นส่วนประกอบเป็นจำนวนมากไม่น้อยทั้งในอดีตและปัจจุบัน ดังเช่น

ตราแผ่นดินที่ใช้ก่อนตราครุฑนั้นเรียกว่า ตราอาร์ม สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์ (2540: 254-257) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของตราแผ่นดินนี้ว่า ประเทศไทยถือเป็นราชอาณาจักรแห่งช้างเผือก ผู้ออกแบบจึงได้กำหนดรูปช้างเผือกลงในโล่รองพระมหาพิชัยมงกุฎ ซึ่งรูปโล่แบ่งออกเป็น 3 ห้อง โดยส่วนบนแบ่งเป็น 1 ห้อง ส่วนล่างเป็น 2 ห้อง ห้องด้านบนเป็นภาพช้างสามเศียร หมายถึง

สยามเหนือ สยามกลาง และสยามใต้ พื้นโล่เป็นสีเหลือง ห่องล่างด้านขวาเป็นภาพช้างเผือก หมายถึง ประเทศราชลาว พื้นโล่เป็นสีแดง ห่องล่างด้านซ้ายเป็นภาพกรีซอดและกรีซตรงไขว้กัน หมายถึง ประเทศราชมลายู ซึ่งเป็นขอบเขตพหุสีมาของประเทศสยามในเวลานั้น

ในปัจจุบัน แม้ว่ารูปช้างไม่ได้ใช้เป็นสัญลักษณ์ประจำชาติแล้ว แต่ยังมีสัญลักษณ์สำคัญมีรูปช้างประกอบอยู่ด้วย ได้แก่ ตราประจำจังหวัดต่าง ๆ พินิจ สุวรรณบุญ (2552: 66-88) ได้รวบรวมดวงตราประจำจังหวัดของประเทศไทย และอนุพันธ์ นิตินัย (2555) ได้เรียบเรียงตำนาน 77 จังหวัดของประเทศไทย จากเอกสารเหล่านี้ปรากฏว่าในปัจจุบัน จังหวัดต่าง ๆ ของประเทศไทยมี 9 จังหวัดได้ใช้รูปช้างเป็นส่วนประกอบของตราประจำจังหวัด ดังนี้

1. กรุงเทพมหานคร มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ
2. จังหวัดเชียงราย มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพช้างหันด้านข้าง ด้านบนมีลายเมฆ
3. จังหวัดเชียงใหม่ มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพช้างเผือกทรงเครื่อง ยืนอยู่ในเรือนแก้ว หรือภาพช้างเผือกในขวง (เรือนแก้ว)
4. จังหวัดตาก มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประทับบนคอช้าง และทรงหลังน้ำจากพระเต้า
5. จังหวัดนครนายก มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพช้างชูรวงข้าว มีลอมฟางอยู่เบื้องหลัง
6. จังหวัดนราธิวาส มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพเรือกอลและแล่นใบในทะเล กลางใบเรือมีภาพช้างเผือกทรงเครื่องอยู่ในวงกลม
7. จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพช้างอยู่ในท้องน้ำ เบื้องหลังมีภูเขาและเมฆ
8. จังหวัดสุพรรณบุรี มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพพุทธหัตถี ระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระมหาอุปราชา
9. จังหวัดสุรินทร์ มีตราสัญลักษณ์เป็นภาพพระอินทร์ประทับบนแท่น มีเศียรช้างเอราวัณอยู่ที่ตอนกลางของแท่น เบื้องหลังเป็นปราสาทหิน

2.5 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย

ประเทศไทยมีวันสำคัญสำหรับช้าง คือ “วันช้างไทย” ซึ่งตรงกับวันที่ 13 มีนาคมของทุกปี พงษ์ ฌ พัฒน์ (2551: 58-59) และ กัญญา ศิลปอาษา (2558: 93) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของวันช้างไทย ซึ่งสรุปได้ว่า วันช้างไทยได้ริเริ่มโดยคณะกรรมการประสานงานการอนุรักษ์ช้างไทย เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนหันมาสนใจช้าง รักช้าง ห่วงแหนช้างตลอดจนให้ความสำคัญในการช่วยเหลือและอนุรักษ์ช้างมากขึ้น รัฐบาลมีมติเห็นชอบให้วันที่ 13 มีนาคมของทุกปีเป็นวันช้างไทย ซึ่งเป็นวันที่

คณะอนุกรรมการประสานงานการอนุรักษ์ช้างไทย ได้คัดเลือกสัตว์ประจำชาติ มีมติให้ช้างเผือกเป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทย การที่ประเทศไทยมีวันช้างไทยเกิดขึ้น นับเป็นการยกย่องให้เกียรติว่าช้างเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญอีกครั้ง นอกเหนือจากเกียรติที่ช้างเคยได้รับในอดีต

ในวันช้างไทยจะมีกิจกรรมเกี่ยวกับช้างในแต่ละสถานที่เลี้ยงช้าง ดังที่ พงษ์ ฦ พัทธน์ (2551: 59) กล่าวว่า บรรดาปางช้าง หรือสถานที่ที่เลี้ยงช้างต่าง ๆ ในประเทศไทยจะจัดกิจกรรมพิเศษให้กับช้างเปรียบเสมือนเป็นวันเกิดของช้าง ที่ปางช้างต่าง ๆ จะมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับช้าง เช่น จัดให้มีการประกวดวาดภาพช้าง การเลี้ยงอาหารช้าง และการแสดงต่าง ๆ ของช้าง โดยเน้นให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องมีช้างอยู่ในประเทศไทย ให้คนไทยได้ร่วมใจรำลึก และตระหนักถึงความสำคัญของช้างซึ่งเป็นสัตว์ประจำชาติ และพร้อมใจกันอนุรักษ์ช้างไทยให้คงอยู่กับชาติไทยตลอดไป

นอกจากวันช้างไทยแล้ว ประเทศไทยยังมีวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับช้างด้วย คือ **วันกองทัพไทย** หรือ **วันยุทธหัตถี** ตามการนำเสนอของ ประเทือง โพธิ์ชะออน (2552: 20-22) พงษ์ ฦ พัทธน์ (2551: 23-24) และสมบัติ จำปาเงิน (2547: 35-40) เนื่องจากช้างเคยมีบทบาทสำคัญในการทำศึกสงครามในประวัติศาสตร์ไทย วันกองทัพไทยเป็นวันรำลึกถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงช้างพระที่นั่งชื่อ เจ้าพระยาปราบหงสาวดี ทรงกระทำยุทธหัตถีมีชัยชนะต่อสมเด็จพระมหาอุปราชา เมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2135 ผลแห่งชัยชนะในวันนั้นทำให้ข้าศึกไม่กล้าเข้ามารุกรานไทยเป็นเวลานานถึง 150 ปี กองทัพไทยจึงได้กำหนดเอาวันที่ 18 มกราคมเป็น “วันกองทัพไทย”

2.6 การใช้ประโยชน์จากช้าง

เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ใหญ่โต มีพลังกำลังมหาศาลแข็งแรงกว่าคนและเป็นสัตว์เฉลียวฉลาดที่สามารถนำมาฝึกเพื่อใช้ทำงานหนักได้ ในสมัยที่ประเทศไทยยังไม่เจริญเท่ากับปัจจุบัน ช้างทำประโยชน์ในหลายด้าน คือ

ด้านการคมนาคม ไชโรดา ซาลวาลา (2545: 30-31) ได้นำเสนอว่า ช้างสามารถเดินบุกป่าข้ามแม่น้ำ ถ้าคลอง ขึ้นเขาได้อย่างคล่องแคล่ว การใช้ช้างเดินในป่า จะมีการทำ “แหยง” จากไม้สักหรือหวายใส่บนหลังช้าง เพื่อให้คนนั่งบนหลังช้างได้สะดวกสบาย และยังใช้บรรทุกของได้ ช้างสามารถบรรทุกสิ่งของครั้งละประมาณ 100 กิโลกรัม เดินทางได้ประมาณวันละ 20 กิโลเมตร ช้างถูกใช้เป็นพาหนะตั้งแต่สมัยโบราณ ข้าราชการใช้ช้างในการไปตรวจเยี่ยมหรือไปราชการตามท้องถิ่นต่าง ๆ มาจนถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์จึงเลิกใช้

ด้านการทำป่าไม้ อลงกรณ์ มหรรณพ และ ไพฑูรย์ พงศบุตร (2553: 48-49) ได้อธิบายว่า ประเทศไทยมีการทำไม้เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ ในอดีตได้มีการใช้ช้างเป็นสัตว์

แรงงานในการชักลากไม้ที่ตัดแล้วออกจากป่า มากองรวมไว้เพื่อขนส่งต่อไปยังสถานที่อื่น การที่ช้างเป็นสัตว์มีพลังกำลังมาก ทั้งยังเดินขึ้นเขาได้ดีด้วย ทำให้เหมาะสำหรับการชักลากต้นซุงขนาดใหญ่ได้นอกจากนี้ช้างยังใช้งวงและงาช่วยในการจัดและการจับวางไม้ซุงให้เป็นระเบียบหรือนำไปวางไว้ในสถานที่ที่ต้องการได้ด้วย ในแง่ของการอนุรักษ์ป่าไม้และระบบการจัดการป่าไม้ในประเทศไทย การใช้ช้างชักลากไม้ นับว่าเหมาะสมมาก เพราะช้างสามารถเดินไปได้โดยไม่ทำลายต้นไม้เล็ก ๆ ไม่ทำให้ดินแน่น ไม่ต้องตัดถนนหนทางให้มากเกินไป และมีอายุการใช้งานนานถึง 50 ปี

ด้านการทำศึกสงคราม ช้างถือเป็นสัตว์พาหนะที่มีความสำคัญมากในการทำศึกสงคราม ในอดีตพระมหากษัตริย์ของไทยหรือแม่ทัพใหญ่ของกองทัพทั้งสองฝ่ายจะต่อสู้กันด้วยอาวุธบนหลังช้าง เรียกการต่อสู้โดยวิธีนี้ว่า ยุทธหัตถี ซึ่งหมายถึง การต่อสู้กันด้วยอาวุธบนหลังช้าง เป็นวิธีการรบอย่างกษัตริย์ในสมัยโบราณ (ราชบัณฑิตยสถาน. 2554: 958) อลงกรณ์ มหรรณพ และ ไพฑูรย์ พงศบุตร (2553: 48-49) ได้กล่าวว่าการทำยุทธหัตถีที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ของประเทศไทยที่สำคัญที่สุดคือ ยุทธหัตถีระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กับพระมหาอุปราชา แห่งกรุงหงสาวดี ที่ตำบลหนองสาหร่าย แขวงเมืองสุพรรณบุรี (ปัจจุบัน คือ ตำบลดอนเจดีย์ อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี) เมื่อ พ.ศ. 2135 สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงช้างพระที่นั่งชื่อ เจ้าพระยาไชยานุภาพ เข้าทำยุทธหัตถีและมีชัยต่อพระมหาอุปราชา สงครามครั้งนี้สมเด็จพระเอกทศรถก็ได้ทรงช้างชื่อ เจ้าพระยาปราบไตรจักร ชนช้างชนะพระพี่เลี้ยงของพระมหาอุปราชา สงครามยุทธหัตถีครั้งนี้เป็นครั้งสำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุดในสมัยอยุธยาของประวัติศาสตร์ไทย

ด้านความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ พลเรือเอกทวิวุฒติ พงศ์พิพัฒน์ (2558: 167-170) ได้นำเสนอว่า ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีการส่งช้างเพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีและแสดงออกถึงความร่วมมือกับชาติต่าง ๆ เช่น ประเทศศรีลังกา ประเทศเดนมาร์ก ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสวีเดน ประเทศออสเตรเลีย เป็นต้น

นอกจากการใช้ประโยชน์จากช้างดังกล่าว อารีย์ ทองแก้ว (2538: 1) ได้นำเสนอเพิ่มคือ การใช้ช้างในประเพณีต่าง ๆ เช่น การเข้าขบวนแห่เทียนพรรษา การบวชนาค การโกนจุก เป็นต้น

ในปัจจุบันการใช้ประโยชน์จากได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการพัฒนาทางสังคมไทย โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมและด้านคมนาคม ทำให้การใช้ประโยชน์จากช้างดังกล่าวช้างต้นเกือบหมดไป ช้างไทยในปัจจุบันได้ใช้ในการท่องเที่ยวเป็นหลัก

2.7 สถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับช้าง

ผู้วิจัยได้รวบรวมสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับช้างมีจำนวนประมาณ 38 แห่งทั่วประเทศไทย และมีรูปแบบต่าง ๆ เช่น ปางช้าง สวนช้าง ศูนย์บริหารช้าง ศูนย์ฝึกช้าง เป็นต้น ซึ่งกระจายอยู่ใน

จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศอย่างยิ่ง

ในภาคเหนือมีจำนวน 19 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงรายและจังหวัดลำปาง

จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนทั้งหมด 13 แห่ง คืออำเภอแม่แตงมี 5 แห่ง ได้แก่ ปางช้างแม่แตง ปางช้างแม่ตะมาน ปางช้างแก่งกี้ด ปางช้างแพนด้าทัวร์และปางช้างอัมรินทร์ อำเภอแม่วางมี 3 แห่ง ได้แก่ ปางช้างแม่วาง ปางช้างห้วยผึ้งและศูนย์บริหารช้างแม่แตง อำเภอแมริมมี 3 แห่ง ได้แก่ ปางช้างแม่สา เอเลเฟ่น พูพูเปเปอร์ พาร์ค (Elephant POOPOOPAPER Park) และศูนย์ฝึกช้างเชียงดาว อำเภอหางดงมี 1 แห่ง คือ ฟาร์มช้างภัทร อำเภอแม่แจ่มมี 1 แห่ง คือหมู่บ้านคนเลี้ยงช้างห้วยผักกูด

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน 4 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอปายทั้งสิ้น ได้แก่ ปายแคมป์ช้างทัวร์ ทอมปาย เอเลเฟ่น แคมป์ (Thom's Pai Elephant Camp) แคมป์ช้างลุงน้อย และปางช้างบ้านห้วยต่อ

จังหวัดเชียงรายมีจำนวน 1 แห่ง คือ ปางช้างบ้านกระเหรียงรวมมิตร ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเมือง

จังหวัดลำปางมีจำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ที่อำเภอห้างฉัตร ซึ่งเป็นปางช้างของรัฐบาลแห่งเดียวในประเทศไทย

ในภาคตะวันตกมีจำนวน 10 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดตาก

จังหวัดกาญจนบุรีมีจำนวน 5 แห่ง คืออำเภอไทรโยคมี 3 แห่ง คือ ปางช้างไทรโยค แคมป์ช้างวังโพ แคมป์ช้างแก้วท่าเสา ในอำเภอเมืองมี 2 แห่ง ได้แก่ แคมป์ช้างทวีชัยและสวนช้างเพื่อนแก้ว

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีจำนวน 4 แห่ง คือ หมู่บ้านช้างหัวหิน ปางช้างหัสตินทร์ สวนช้างชชนันท์ สวนช้างไทยทอง ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอหัวหินทั้งสิ้น

จังหวัดตากมีจำนวน 1 แห่ง คือ ปางช้างบ้านทุ่งละคร อำเภอแม่สอด

ในภาคตะวันออกมีจำนวน 5 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี ในอำเภอบางละมุงมี 4 แห่ง ได้แก่ พัทยาแคมป์ช้าง สวนช้างไทยทอง หมู่บ้านช้างพัทยาและบ้านช้างไทยพัทยา ในอำเภอสัตหีบมี 1 แห่ง คือ ปางช้างเขาชีจรรย์

ในภาคใต้มีจำนวน 5 แห่ง ซึ่งกระจายที่จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ หน้าเมืองซาฟารีพาร์ค (Namuang Safari Park) ไอล์แลนด์ซาฟารี (Island Safari) ปางช้างบ่อผุด (Funny Day Safari - Bophut Elephant Camp) ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอเกาะสมุย

จังหวัดภูเก็ตมีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่ แคมป์ช้าง กะหลิม อำเภอกะทู้ และช้าง ซาฟารี อำเภอเมือง

ในภาคกลางมีจำนวน 3 แห่ง อยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดนครนายก
จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวน 2 แห่ง คือ หมู่บ้านข้างอโยธยา และวังข้างอยุธยา
อำเภอเมือง

จังหวัดนครนายกมีจำนวน 1 แห่ง คือ ปางข้างท่าด่าน อำเภอเมือง

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวน 1 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดสุรินทร์ คือ หมู่บ้านข้างบ้าน
ตากกลาง อำเภอท่าตูม

จากการกระจายของสถานที่ดังกล่าวเห็นได้ว่า ถ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชอบไป
เที่ยวจะมีสถานที่เกี่ยวกับช้างเป็นจำนวนมากหลายแห่ง เช่น พัทยา เชียงใหม่ หัวหิน เป็นต้น และสถานที่
เหล่านี้มักได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศและชาวไทย เนื่องจากแต่ละแห่งต่างมี
กิจกรรมเกี่ยวกับช้างที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมได้อย่างสนุกสนาน

นอกจากสถานที่เกี่ยวกับช้างดังกล่าวแล้ว ประเทศไทยยังมีพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับช้างอีก
ด้วย คือพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นสิ่งก่อสร้างทาง
สถาปัตยกรรมขนาดใหญ่ที่มีรูปเป็นช้างสามเศียรที่โดดเด่นสะดุดตา ผสมผสานด้วยงานวิจิตรศิลป์และ
ประณีตศิลป์ภายใน ดึงดูดให้ผู้คนแวะเวียนเข้ามาเยี่ยมชม เป็นสถานที่เก็บรวบรวม หรือเผยแพร่
ความรู้ด้านศิลปะ ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งได้สร้างขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้คนในปัจจุบันได้เรียนรู้
เรื่องราวของอดีต เพื่อให้มนุษย์ร่วมโลกรู้จักประเพณีและวัฒนธรรมของไทย (พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ.
ม.ป.ป.)

2.8 การแสดงและกิจกรรมเกี่ยวกับช้าง

การแสดงช้างหรือกิจกรรมของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับช้างเป็นการแสดงที่
ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมาก ดังที่ อารีย์ ทองแก้ว (2538: 1) ได้นำเสนอ เช่น การแสดงละคร
สัตว์ การแสดงกิริยาท่าทางตามคำสั่ง เช่น ช้างเตะฟุตบอล ช้างวิ่งเก็บของ ช้างเดินระบำ ช้างว่ายน้ำ
แข่งกัน ที่จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ และลำปาง เป็นต้น

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554: 188) ได้นำเสนองานช้างที่มีชื่อเสียงโด่งดังใน
ประเทศไทยคืองานช้างของจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งจัดขึ้นในต้นเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ณ สนามกีฬา
จังหวัดสุรินทร์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 จนถึงปัจจุบัน ในงานช้างนี้จะมีการประกวดรถอาหารช้าง การแสดง
ของช้าง เช่น การแสดงที่จำลองสัญลักษณ์ประจำจังหวัดสุรินทร์ โดยจะให้นักแสดงขี่ช้างที่ทรงเครื่อง
หลังต่าง ๆ ประหนึ่งเทวดาลงมาประทานพรให้ชาวส่วยผู้เลี้ยงช้าง หรือการให้ลูกช้างตัวเล็ก ๆ ออกมา
วิ่งเล่นประกอบเพลงกับเด็ก ๆ ชาวส่วยจนเต็มสนาม

การแสดงช้างที่ได้รับความนิยมมากอีกแห่งหนึ่งคือศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย องค์การ

อุตสาหกรรมป่าไม้ จังหวัดลำปาง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554: 149) ได้นำเสนอว่า ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยมีการแสดงความสามารถ ความฉลาดแสนรู้ของช้างในรูปแบบต่าง ๆ จุดเด่นได้แก่การจำลองการใช้ประโยชน์ช้างในอดีต เช่น การจำลองการขนส่ง การแสดงความสามารถของควาญช้างในการควบคุมช้างในการทำไม้อีกด้วย อาทิเช่น การใช้ภาษาในการควบคุม และการใช้การเคลื่อนไหวของร่างกาย เป็นต้น ส่วนในด้านศิลปะ มีช้างแสดงการเล่นดนตรี และแสดงการวาดภาพ ได้แก่ ภาพตามจินตนาการและภาพเหมือนจริง นอกจากนี้ยังมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องช้างและการรักษาพยาบาลช้าง การประกวดตกแต่งซุ้มอาหารช้างโดยหน่วยงานต่าง ๆ การแสดงบนเวที การจัดแสดงขบวนช้างศึก กิจกรรมร่วมทำบุญด้วยการซื้ออาหารให้ช้าง เยี่ยมชมโรงช้างต้น โรงพยาบาลช้างและบริการนั่งช้างชมธรรมชาติที่สวยงาม เป็นต้น

นอกจากการแสดงและกิจกรรมดังกล่าว ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยยังมีการจัดงานสะโตกช้างในธันวาคมทุกปี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2554: 149) ได้อธิบายว่า การจัดงานสะโตกช้างของศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยเกิดขึ้นราวปี พ.ศ. 2538 โดยชาวลำปางพร้อมใจกันทำ “สะโตก” หรือ “ขันโตก” ซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก สำหรับใส่อาหารเพื่อเลี้ยงช้าง เป็นการตระหนักในคุณค่าของช้างที่ทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่มนุษย์มาโดยตลอด และนำรายได้สมทบทุนมูลนิธิสะโตกช้างลำปาง เพื่อเป็นกองทุนอาหารช้างและร่วมอนุรักษ์ช้างมิให้สูญพันธุ์ และยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดลำปางอีกด้วย

2.9 “ช้าง” ในภาษาไทย

เนื่องจากช้างมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตคนไทยมานาน จึงมีวัฒนธรรมทางภาษาเกี่ยวกับช้าง เช่น มีสำนวน สุภาษิต คำพังเพย และความเปรียบเทียบ ๆ ที่เกี่ยวกับช้างเป็นจำนวนมาก ดังนี้

2.9.1 สำนวน สุภาษิตและคำพังเพยที่เกี่ยวกับ “ช้าง”

ภาษาไทยมีสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยที่เกี่ยวกับช้างประมาณ 40 สำนวน รวบรวมจาก ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ประเทือง คล้ายสุบรรณ (2554: 19-20) กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ราชินี ซอไลตฤกุล (2551: 61-80) สุวัฒน์ อัครไชยชาญ (2550: 22-23) เอกรัตน์ อุดมพร และ สิทธิโรจน์ วงศ์วิทยาเจริญพัฒนา (2553) และสุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ (2540: 229-232) มีดังนี้

1. กินช้างไม่เหลือ กินเสือไม่อิ่ม หมายถึง หิวมาก กินจุ กินมาก
2. ช่างช้างดู ช่างหมูแล่น หมายถึง ตื่นดูสิ่งเล็กน้อยที่เกิดขึ้น
3. ชีช้างจับตักแตง หมายถึง ลงแรงมากแต่ได้ผลเล็กน้อย ไม่คุ้มค่า

4. ชี้ข้างวางขอ หมายถึง ปล่อยปละละเลย ไม่คอยว่ากล่าวตักเตือนคนในปกครอง ทำให้คนเหล่านั้นอีกเหิม ไม่เกรงกลัว

5. คชสารสีตั้นยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้ดุ่ม หรือ สีตั้นยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง (จากเรื่องนางนพมาศหรือตำหรับทำวศรีจุฬาลักษณ์) หมายถึง อย่าประมาท ช่างมีสี่เท้ายังมีวันพลาดพลั้งลงได้ นักปราชญ์ก็อาจต้องพลาดได้เช่นเดียวกัน

6. ฆ่าข้างเองา หรือ ฆ่าข้างเองา เฆป่าหาเต่า ชูดเถาเอายอด หมายถึง ทำลายสิ่งมีค่าเพื่อหวังประโยชน์ส่วนเดียว

7. ังดงข้าง ัง่างูเขา หมายถึง ทำสิ่งที่เกินกำลัง

8. ังสารฤาเหียนห่อน หดคั้น
ค้ำกล่าวสารุชนยีน เยี่ยงนั้น

(โคลงโลกนิติ)

หมายถึง ังข้างไม่มีวันหดคั้น เช่นเดียวกับคำพูดของสารุชนไม่มีเปลี่ยนแปลง ไม่กลับ

คำ

9. ังข้างกลางแปลง หมายถึง ทำสิ่งที่ไม่มีทางสำเร็จได้

10. ังข้างลอดครุฑเข็ม หมายถึง ทำสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

11. อดข้างชนกัน หมายถึง ห้ามหรือขัดขวางสิ่งที่เกินกำลังตัวเอง

12. อดหางข้าง หมายถึง ห้ามหรือขัดขวางสิ่งที่เกินกำลังตัวเอง

13. ้างตกมัน หมายถึง ผู้หญิงหรือผู้มีอำนาจกำลังโกรธจัด

14. ้างตายทั้งตัวเอาใบบัวมาปิด หมายถึง ความผิดหรือความชั่วร้ายแรงที่รู้กันทั่ว จะปิดอย่างไรก็ไม่มิด

15. ้างเท้าหน้า หมายถึง มีความสำคัญเพราะเป็นผู้นำ หมายถึงสามีในครอบครัว

16. ้างเท้าหลัง หมายถึง ภรรยา ซึ่งเป็นผู้ตามในครอบครัว

17. ้างเผือก หรือ เป็นข้างเผือก หมายถึง คนดีมีวิชาที่เกิดในชนบทแล้วมามีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ในกรุง

18. ้างเผือกยอมไม่เกิดในกรุง หรือ ้างเผือกเกิดแต่ป่า หรือ ้างเผือกไม่ได้เกิดในกรุง หมายถึง คนดีคนเด่นมีชื่อเสียงมักไม่เกิดในกรุง หรือมักมาจากชนบท

19. ้างพลายหมายงา คนเจรจาหมายถ้อยคำ หมายถึง คนยอมยี่ตื้อถ้อยคำพูดกันเป็นสำคัญ

20. ้างย้อมรงก่า หมายถึง หวงแหนในสิ่งสำคัญ

21. ้างสาร รุเห่า ้างเก่า เมียรัก หมายถึง คนเก่าแก่หรือคนใกล้ชิด หากให้ความ

ไว้วางใจมากเกินไป ก็อาจจะก่อความเสียหายหรืออันตรายได้

22. **ข้างสารชนกัน หญ้าแพรกก็แหลกลาญ** หมายถึง คนใหญ่คนโตขัดแย้งมีปัญหากัน หรือผู้นำของแต่ละฝ่ายนั้นมีปัญหาทะเลาะกัน แต่ส่งผลให้ผู้หนึ่งหรือประชาชน ลูกน้องนั้นได้รับผลกระทบไปตาม ๆ กัน

23. **ข้างเหยียบนา พระยาเหยียบเมือง** หมายถึง ความพินาศย่อยยับ เพราะข้างเป็นสัตว์ใหญ่ ถ้าเหยียบนาต้นข้าวในนาจะราบตายหมด พระยาในสมัยโบราณนั้นกินเมือง ได้ผลประโยชน์ทั้งหมดในเมืองนั้นมาเป็นของตนจนไม่มีสิ่งใดเหลือสำหรับเมือง

24. **ข้างเหลือขอ** หมายถึง เกเร เอาไม่อยู่

25. **คู่ข้างให้ดูหน้าหนาว คู่สาวให้ดูหน้าร้อน** หมายถึง พิจารณาทำอะไรให้เหมาะสมกับโอกาส จะดูอะไรควรดูให้ถูกกับฤดูกาล

26. **คู่ข้างให้ดูหาง คู่นางให้ดูแม่** หมายถึง ให้รู้จักพิจารณาลักษณะบุคคลหรือหญิงที่จะเลือกเป็นคู่ครองโดยดูจากนิสัยใจคอและความประพฤติของมารดา ดูคนให้ดูจากเชื้อสาย

27. **ตาบอดคลำข้าง** หมายถึง คนที่รู้อะไรด้านเดียวหรือนัยเดียวแล้วเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างนั้น

28. **ถीलอดตาข้าง ห่างลอดตาเดิน** หมายถึง ดูเหมือนดีถึวนรอบคอบหรือประหยัด แต่ไม่รอบครอบและประหยัดจริง ทำไม่ถูกเรื่อง ประหยัดที่ควรจ่าย จ่ายที่ควรประหยัด

29. **เนื้อหนูเพิ่มเนื้อข้าง หรือ เอาเนื้อหนูไปเพิ่มเนื้อข้าง หรือ เอาเนื้อหนูไปปะเนื้อข้าง** หมายถึง เอาของของผู้ที่มีเล็กน้อยไปเพิ่มให้คนที่มีมากอยู่แล้ว

30. **พฤษภกาสร อิกกุญชรอันปลดปลง**

โททนต์เสน่งค์

สำคัญหมายในกายมี

นรชาติวางวาย

มลายสิ้นทั้งอินทรีย์

สถิตย์ทั่วแต่ชั่วดี

ประดับไว้ในโลกา

(สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส-กฤษณาสอนน้องคำฉันท์)

หมายถึง วัว ควาย ข้างเมื่อตายแล้วยังเหลือฟันและเขาไว้เป็นประโยชน์ คนเราตายแล้วร่างกายก็สลายไปสิ้น คงเหลือแต่ความชั่วและความดีประดับไว้ในโลก

31. **มากชี้ควายหลายชี้ข้าง** หมายถึง มากจนไร้สาระ ไม่ได้ประโยชน์

32. **ยั่วข้างงาหัก** หมายถึง เก่งกับผู้ทำอันตรายตนไม่ได้

33. **เลี้ยงข้างกินชี้ข้าง** หมายถึง หาประโยชน์โดยมิชอบจากงานที่ทำ

34. **เสือทลายห้าง ข้างทลายโรง** หมายถึง คนที่แสดงกิริยาอะอะโครมคราม ไม่

เรียบร้อย

35. วาจาเหมือนงาช้าง หมายถึง พูดเชือดือได้
36. หนีช้างอย่าห่างต้นไม้ หมายถึง แก้ปัญหาที่ต้นเรื่อง แก้ไขให้ถูกวิธี
37. หมดเขี้ยว หมดงา หมายถึง หมดอำนาจวาสนา ลิ่นฤทธิ์
38. หอคอยงาช้าง หมายถึง ผู้ที่อยู่สูงเกินไป จนไม่รับรู้ความเป็นจริงของโลก
39. เห็นช้างชี้ ชี้ตามช้าง หมายถึง ทำเลียนแบบคนใหญ่คนโตหรือคนมั่งมี ทั้ง ๆ ที่ตนไม่มีกำลังทรัพย์หรือความสามารถพอ

40. เห็นช้างเท่าหมู หมายถึง หน้ามิด ตาตาย ไม่มีสติยังคิดอะไรทั้งสิ้น มักใช้กับคนที่กินเหล้าเมา จนตาตาย ขาดสติ คิดว่าตนเองเก่งกว่าใคร ๆ เห็นอะไรเป็นไม่สำคัญทั้งนั้น

41. อ้อยเข้าปากช้าง หมายถึง สิ่งที่เสียไปแล้วเอาคืนยาก

สำนวนดังกล่าวได้สะท้อนวัฒนธรรมทางภาษาที่เกี่ยวข้องกับช้าง ภาษาไทยจึงมีสำนวนที่เกี่ยวข้องกับช้างอยู่เป็นจำนวนมาก ดังที่ สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ (2540: 229) กล่าวว่าเนื่องจากช้างมีความสำคัญต่อชีวิตคนไทยมาตั้งแต่อดีต จึงได้นำเอาช้างมากล่าวอ้างในสุภาษิตและคำพังเพยมากกว่าสัตว์อื่นใดทั้งสิ้น

2.9.2 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”

จากสำนวน สุภาษิตและคำพังเพยที่เกี่ยวข้องกับช้าง เห็นได้ว่าในชีวิตประจำวันคนไทยมักนำ “ช้าง” มาเปรียบกับสิ่งของหรือบุคคลที่มีลักษณะคล้ายหรือใกล้เคียงกับช้าง ดังนี้

2.9.2.1. การเปรียบเทียบผู้หญิงกับช้าง

คนไทยเปรียบเทียบผู้หญิงกับช้าง เช่น เปรียบภรรยาเป็น “ช้างเท้าหลัง” ในสำนวนผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง และเปรียบเทียบผู้หญิงที่จะเลือกเป็นคู่ครองกับช้าง ในสำนวน ดูช้างให้ดูหาง ดูนางให้ดูแม่ ศรัณย์ ทองปาน (2554: 67-68) ได้กล่าวว่า “ดูช้าง” ในที่นี้ คงหมายถึงช้างเผือก เพราะเหตุเกณฑ์ที่จะใช้พิจารณาว่า ช้างใดจะถือเป็น “ช้างสำคัญ” หรือไม่ ก็คือต้องดูคุณลักษณะ 7 ประการ หนึ่งในนั้นก็คือนางหางขาว ส่วนที่ว่าดูนางนั้น หมายถึงการพิจารณาหญิงสาวที่จะมาเป็นภรรยา ว่าเป็นลูกเต้าเหล่าใคร อบรมเลี้ยงดูกันมาอย่างไร เป็นต้น ส่วนสำนวนอีกสำนวนหนึ่งที่ได้เปรียบเทียบ “ช้าง” กับ “นาง” คือ ดูช้างให้ดูหน้าหนาว ดูสาวให้ดูหน้าร้อน ศรัณย์ ทองปาน (2554: 68) ได้กล่าวว่า สำนวนสองสำนวนนี้ได้แสดงทัศนคติของคนไทยคือผู้หญิงและช้างล้วนเป็นทรัพย์สินของผู้ชาย

คำว่า “ธิดาช้าง” มีที่มาจากการประกวดธิดาช้างของประเทศไทย ซึ่งใช้ประกวดประชันผู้หญิงตัวอ้วน ดังตัวอย่างที่ ศรัณย์ ทองปาน (2554: 68) ยกมา คือ “พังแป้น” คนรุ่นเก่าใช้ว่ากระทบถึงผู้หญิงตัวอ้วนเหมือนกับช้าง ซึ่งเป็นช้างพังขึ้นระวางในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

2.9.2.2 การเปรียบเทียบบุคคลอื่น ๆ กับช้าง

คำว่า “ช้างเผือก” ตามนิยามของ ราชบัณฑิตยสถาน (2554: 958) หมายถึงช้างที่มีคชลักษณ์พิเศษต่างจากช้างธรรมดา และบรรยายหมายถึง คนดีมีวิชา เป็นต้น ที่เกิดในชนบทแล้วมามีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ในกรุง ความหมายนี้คงมีที่มาจากประเพณีการจับช้างเผือกจากป่าแล้วถวายพระราชวงศ์เพื่อขึ้นระวางเป็นช้างหลวงในอดีต ดังปรากฏในสำนวน *ช้างเผือกยอมไม่เกิดในกรุง หรือ ช้างเผือกเกิดแต่ป่า*

ในสำนวน *ช้างสาร ฐู่เห่า ช้างเก่า เมียรัก* ได้เปรียบเทียบคนเก่าแก่หรือคนใกล้ชิดกับช้างสาร ช้างสารเป็นช้างที่ตัวใหญ่มีกำลังมาก ต้องระมัดระวัง ไม่ควรไว้วางใจ คำว่า “ช้างสาร” ยังหมายถึงผู้มีอำนาจ ในสำนวนว่า *ช้างสารชนกัน หล้าแพราก็แหลกลาญ* ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 374)

เวลาคนไทยไปกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มักจะเรียกแทนตัวเองว่า “ลูกช้าง” แทนที่จะใช้ กระผม ดิฉัน หรือ ข้าพเจ้า พัชรินทร์ (2539:74) ได้อธิบายเหตุผลว่า ช้างมีความสำคัญและคุณประโยชน์สำหรับคนไทยมาก ช่วยเหลือในกิจการหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นจึงเปรียบเทียบตัวเองเป็นลูกช้าง หมายถึงผู้ที่คอยรับใช้ เวลาไปกราบไหว้บนบานศาลกล่าวที่ไหนก็ว่าลูกช้างจะขออย่างนั้นอย่างนี้ ทั้งยังนิยมนำช้าง (ไม้) ไปถวายด้วย เพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์สื่อแทนตัวเองว่าเป็นผู้รับใช้ท่าน

2.9.2.3 การเปรียบเทียบสิ่งของกับช้างและอวัยวะของช้าง

เนื่องจากช้างเป็นสัตว์ที่มีขนาดใหญ่ และอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของช้างก็มีลักษณะใหญ่โตไปด้วย เช่น หัวช้าง เท้าช้าง หูช้าง เป็นต้น ในภาษาไทยจึงมีชื่อเรียกสิ่งของที่เกี่ยวกับ “ช้าง” เพื่อแสดงความใหญ่โตเป็นจำนวนมาก เช่น มะม่วงหัวช้าง หิงห้อยช้าง สิวหัวช้าง โรคเท้าช้าง เป็นต้น

นอกจากความใหญ่โตแล้ว สิ่งต่าง ๆ ที่มีรูปร่างลักษณะคล้ายคลึงกับช้างหรืออวัยวะของช้างก็อาจมีชื่อเรียกที่มีคำว่า “ช้าง” ประกอบอยู่ด้วย เช่น เกาะช้าง เป็นเกาะใหญ่เกาะหนึ่งในประเทศไทย ที่มาของชื่อเกาะ นอกจากเกาะนี้เป็นเกาะใหญ่อันดับ 2 ในประเทศไทยแล้ว ยังเป็นเพราะว่าเกาะแห่งนี้มีรูปร่างคล้ายช้าง เมื่อมองจากด้านบน รูปร่างของเกาะมองเห็นเป็นรูปช้างที่มีงวงยาวไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้

คำว่า “หูช้าง” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 1341) นอกจากเป็นอวัยวะของช้างแล้ว ยังหมายถึง 4 สิ่ง คือ (1) แผ่นกระดานที่ทำเป็นรูปปากหรือพืด้ามจิวสำหรับติดกับมุมสิ่งของ (2) ชื่อฉากซึ่งเป็นเครื่องมื่อวัดมุมของช่างไม้ (3) แผ่นกระจกหรือพลาสติกที่รถยนต์เป็นรูปคล้ายหูช้าง สำหรับเปิดรับลมหรือระบายลม (4) ขนมหูช้าง (ข้าวเกรียบหูช้าง) เป็นชื่อขนมชนิดหนึ่งที่ทำเป็นแผ่น ๆ บาง ๆ มีรูปเหมือนหูช้าง

คนไทยเชื่อกันว่าช้างเอราวัณเป็นเทพเจ้าแห่งช้าง และช้างเผือกทรงของพระอินทร์

มีหน้าที่เป็นพาหนะที่นำเสด็จพระอินทร์ไปยังสถานที่ต่าง ๆ บนสวรรค์ บนท้องฟ้าจึงมีทางของช้างเผือกสำคัญเชือกนี้ ดังนั้นแสงกลุ่มดาวซึ่งแผ่เห็นสว่างเป็นพืดในท้องฟ้าตอนกลางคือจึงได้เปรียบเป็นทางของช้างเผือกและได้ชื่อว่าทางช้างเผือก

2.9.3 ลักษณะนามของ “ช้าง”

การใช้ลักษณะนามของช้างได้แสดงถึงความสำคัญของช้างในชีวิตคนไทย คนไทยกำหนดคำลักษณะนามของช้างหลายคำ ช้างไทยจะแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ช้างป่า ช้างบ้าน ช้างหลวง ดังที่ กัญญา ศิลปอาชา (2558: 53) กล่าวว่า ช้างของพระมหากษัตริย์หรือช้างที่ขึ้นระวางเป็นช้างหลวงนั้นใช้ลักษณะนามว่า “ช้าง” เช่น ช้างขึ้นระวาง 1 ช้าง ช้างป่าใช้ลักษณะนามว่า “ตัว” เช่น ช้างเถื่อน 1 ตัว เพราะหากินอย่างอิสระ ช้างบ้านหรือช้างที่ถูกเลี้ยงไว้ทั่วไปใช้ลักษณะนามว่า “เชือก” เช่น ช้าง 1 เชือก ตามลักษณะที่ถูกควาญเอาเชือกมาคล้องและฝึกจนเชื่อง

จากเอกสารที่เกี่ยวกับช้างไทยดังกล่าวข้างต้น เห็นได้ว่า ช้างเป็นสัตว์สำคัญสำหรับประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง ช้างที่มีบทบาทสำคัญในวัฒนธรรมไทยหลาย ๆ ด้าน การเรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับช้างไทยจะช่วยให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศได้เข้าใจภาษาและวัฒนธรรมไทยได้กว้างขวางมากขึ้น และมีความคิดที่ดีต่อคนไทย การเผยแพร่วัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ชาวต่างประเทศรู้จักวัฒนธรรมที่ดีงามของประเทศไทย ผู้เรียนชาวต่างประเทศจะสามารถเข้าใจคนไทยและดำรงชีวิตได้ดีในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากของตน

3. การสร้างหนังสืออ่านประกอบ

หนังสืออ่านประกอบ หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นสื่อสิ่งพิมพ์สำคัญชนิดหนึ่งที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ โดยวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มเติมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาหรือสอดคล้องกับหลักสูตรโดยวิธีการอ่าน ในการสอนวัฒนธรรมให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศ หนังสืออ่านประกอบถือได้ว่าเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นสื่อที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ภาษาที่น่าสนใจเหมาะกับ ผู้เรียน และผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวก

3.1 ความหมายของหนังสืออ่านประกอบ

หนังสืออ่านประกอบ (Supplementary Reading) หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม เป็นหนังสือประเภทหนึ่งจัดอยู่ในหนังสือเสริมประสบการณ์ กฤติกา ศรีคำดี และ ถวัลย์ มาศจรัส (2553: 7) ได้เสนอความหมายของหนังสือเสริมประสบการณ์ว่า หนังสือเสริมประสบการณ์คือ หนังสือที่ไม่ได้กำหนดให้เป็นหนังสือเรียน เป็นหนังสือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความ

สนุกสนานเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา เสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

จินตนา ไบกาชุกยี (2537: 16) ได้ให้คำนิยามหนังสืออ่านเพิ่มเติมว่า เป็นหนังสือที่มีสาระอิงหลักสูตร สำหรับให้นักเรียนอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความเหมาะสมของวัยและความสามารถในการอ่านของแต่ละบุคคล นิพวรรณรดา นาคมา (2543: 18) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง **การสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย เพื่อเสริมทักษะการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6** และให้ความหมายว่า หนังสืออ่านประกอบเป็นวัสดุการอ่านประเภทหนึ่งที่ไม่ใช่แบบเรียน อาจใช้ได้หลายลักษณะ เช่น อ่านเพื่อค้นหาคำตอบ อ่านเพื่อขยายประสบการณ์ให้ลึกซึ้งเฉพาะเรื่อง อ่านเพื่อความเพลิดเพลินและเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อรวรรณ กลิ่นเทียน (2534: 13) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง **การสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย ชุดวัฒนธรรมพื้นเมือง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** ว่า หนังสืออ่านประกอบเป็นหนังสือที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อเพิ่มเติมความรู้นอกเหนือจากหลักสูตร เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของนักเรียน และกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ทางโรงเรียนจัดหาให้นักเรียนเลือกอ่าน เพื่อเสริมความรู้ประสบการณ์ เพื่อทักษะการอ่านอันเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนค้นพบตัวเอง และ ณัฐนันท์ อยู่เกษม (2553: 25) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง **การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบชุดภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดอ่างทอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6** และสรุปว่า หนังสืออ่านประกอบเป็นหนังสือที่มุ่งเน้นให้เกิดมีนิสัยรักการอ่าน ฝึกทักษะพัฒนาทักษะของเด็ก ทั้งยังช่วยเสริมประสบการณ์และเข้าใจเนื้อหาอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง นอกเหนือจากหนังสือแบบเรียนโดยมีเนื้อหาอิงหลักสูตรและผู้เรียนสามารถเลือกอ่านได้ตามความสนใจ นอกจากนี้ต้องเป็นหนังสือที่ดีมีคุณค่าและมีเนื้อหาสาระไม่ขัดต่อประเพณีวัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงาม

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า หนังสืออ่านประกอบ คือหนังสือเขียนขึ้นเพื่อเสริมความรู้และประสบการณ์ประกอบวิชาต่าง ๆ ชนิดหนึ่ง มีเนื้อหาสอดคล้องกับวิชาและหลักสูตรนั้น มุ่งเพิ่มเติมนรายละเอียดจากบางส่วนของวิชา นอกเหนือจากหนังสือแบบเรียน และมีความเหมาะสมกับระดับพื้นฐานของผู้ใช้ ความรู้ในหนังสืออ่านประกอบจะสนองความต้องการและความสนใจของผู้อ่านสามารถช่วยสร้างความเพลิดเพลินใจให้กับผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้ความรู้เพิ่มเติมและเสริมประสบการณ์อีกด้วย โดยผู้ใช้สามารถใช้อ่านโดยตนเองได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3.2 ความสำคัญและประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบ

หนังสืออ่านประกอบเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้กันหลายแพร่หลายในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนนั้นไม่ใช่สิ่งเพิ่มเติมเข้ามาในกระบวนการเรียน ไม่ใช่สิ่งที่ใช้หรือไม่ใช้ก็ได้ แต่เป็น

สิ่งที่ขาดไม่ได้ในกระบวนการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือที่ต้องใช้เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปได้ (สมพร จารุณี. 2534)

หนังสืออ่านประกอบเป็นชนิดหนึ่งในหนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบมีความจำเป็นและบทบาทหน้าที่ทำนองเดียวกันกับหนังสือเสริมประสบการณ์ จินตนา ไบกาชุย (2537: 141-146) ได้นำเสนอบทบาทสำคัญและประโยชน์ของหนังสือเสริมประสบการณ์ว่า หนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเรียนการสอนของทั้งครูและนักเรียน อีกทั้งในหลักสูตรและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการเองก็สนับสนุนให้มีการผลิต และการใช้หนังสือเสริมประสบการณ์อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนของครูและนักเรียน จะใช้หนังสือเรียนที่กำหนดให้เรียนในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียวจะบรรลุเป้าหมายไม่ได้ อย่างเด็ดขาด ผู้สอนและผู้เรียนต้องใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย นอกเหนือจากหนังสือเรียนที่กำหนด นั่นก็คือหนังสือเสริมประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีบทบาทเข้ามาในการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างไม่แพ้หนังสือเรียนทีเดียว บทบาทหน้าที่และประโยชน์ของหนังสืออ่านประกอบแบ่งเป็น 5 ประเด็นได้ดังนี้

1. **ส่งเสริมความรู้** หนังสืออ่านประกอบมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับความรู้ หรือทักษะ ความคิดรวบยอด หลักการ หรือทฤษฎีเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการดำเนินชีวิต การศึกษาหาความรู้รวมทั้งเกิดความเจริญงอกงาม และพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

2. **ส่งเสริมสติปัญญา** หนังสืออ่านประกอบส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้ผู้อ่านได้พัฒนาทักษะในการสังเกต ตีความ เปรียบเทียบ ใช้เหตุและผลจำแนกแจกแจง วิเคราะห์ ประเมินค่า ตลอดจนสามารถนำความรู้และทักษะเหล่านั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

3. **ส่งเสริมเจตคติที่เหมาะสม** หนังสืออ่านประกอบสอดแทรกแนวความคิดที่ช่วยให้ผู้อ่านเกิดเจตคติที่เหมาะสมในการนำความรู้ที่ได้นั้นไปใช้ตามแนวทางที่พึงประสงค์ เป็นประโยชน์แก่ตนและแก่ส่วนรวม

4. **ส่งเสริมความเข้าใจ** หนังสืออ่านประกอบส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจเรื่องราวได้ กล่าวคือ ใช้ภาษาที่ถูกต้องและพอเหมาะแก่ความรู้และประสบการณ์ทางด้านการใช้ภาษาของผู้อ่าน ให้ตัวอย่างที่เหมาะสม ตลอดจนใช้เทคนิควิธีหรือเครื่องส่งเสริมความเข้าใจอื่น ๆ (organizational aids) เช่น ภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง คำถาม อภิธานศัพท์ เป็นต้น

5. **ส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง** หนังสืออ่านประกอบกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง กล่าวคือผู้เขียนควรพิจารณาเสนอเรื่องราวที่ผู้เรียนสนใจ เน้นให้เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของเรื่องราวที่เสนอซึ่งสัมพันธ์เกี่ยวกับผู้เรียน สอดแทรกคำถามย่อยต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนะหนังสืออื่น ๆ ที่ผู้อ่านอาจจะไปศึกษาให้

กว้างขวางลึกซึ้งตามความสนใจ

ณัฐนันท์ อยู่เกษม (2553: 26) ในงานวิจัยเรื่องการพัฒนาหนังสืออ่านประกอบชุดภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัดอ่างทองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้สรุปความสำคัญของหนังสืออ่านประกอบว่า หนังสืออ่านประกอบเป็นสื่อพื้นฐานที่ใช้ถ่ายทอดการเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนและตัวผู้เรียน ทั้งยังมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีเพื่อการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพช่วยการเรียนรู้ของนักเรียนที่อ่อนเสริมความรู้ของนักเรียนที่เก่งและวางพื้นฐานให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านเพื่อแสวงความรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น การนำหนังสือที่ดีมาใช้ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นตามไปด้วย

นอกจากความสำคัญสำหรับผู้เรียนแล้ว หนังสืออ่านประกอบยังมีความสำคัญต่อครูผู้สอนด้วย ครูผู้สอนต้องรู้จักหนังสืออื่น ๆ ให้มากพอ ตระหนักว่าหนังสือเล่มใดมีความยากง่ายเหมาะสมแก่ผู้เรียน เพื่อช่วยเตรียมการสอน เพื่อตอบข้อซักถาม ตลอดจนเพื่อแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองให้กว้างขวางขึ้นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า หนังสืออ่านประกอบเป็นประโยชน์ทั้งด้านผู้เรียนและผู้สอน เพราะเป็นประเภทหนังสือส่งเสริมประสบการณ์ที่ได้ใช้อย่างกว้างขวางในการเรียนการสอน และสามารถส่งเสริมความรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและวิชาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างดี ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ที่สนใจจากการเลือกใช้หนังสืออ่านประกอบ และสามารถรับความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้เกิดพัฒนาด้านความรู้และสติปัญญาได้ ผู้สอนก็ได้รับประโยชน์ในการเลือกแนะนำหนังสือให้แก่นักเรียน

3.3 ลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดี

กฤติกา ศรีคำดี; และ ถวัลย์ มาศจรัส (2553: 9-10) และ สมพร จารุณัญญ์ (2534: 72-78) ได้นำเสนอลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดี ซึ่งสรุปเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. เนื้อหา

(1) เนื้อหาสอดคล้องจุดประสงค์ (2) เนื้อหาถูกต้อง (3) เนื้อหายากง่ายพอเหมาะ (4) เนื้อหาสั้นยาวพอเหมาะ (5) เนื้อหาประกอบด้วยตัวอย่างที่เหมาะสม (6) มีแหล่งอ้างอิงค้นคว้าและ/หรือบรรณานุกรม

2. การนำเสนอเนื้อหา

(1) มีรูปแบบการเสนอเนื้อหาที่เหมาะสมและน่าสนใจ (2) เสนอเนื้อหาที่ส่งเสริมการอ่านเพิ่มพูนทักษะการคิด

3. การใช้ภาษา

(1) สื่อความหมาย ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย (2) ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา (3) ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (4) ใช้ศัพท์เฉพาะถูกต้อง (ถ้ามี)

4. ภาพ ตาราง แผนภูมิ

(1) ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน (2) เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา (3) มีรูปแบบการนำเสนอน่าสนใจ (4) ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า หนังสืออ่านประกอบที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ มีเนื้อหาสอดคล้องกับวิชาและหลักสูตร มีเนื้อหาน่าสนใจที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน มีรูปแบบการตีพิมพ์ที่น่าอ่าน การใช้ภาษาชัดเจนและเหมาะสมกับระดับภาษาของผู้เรียน

3.4 วิธีการเขียนหนังสืออ่านประกอบ

การเขียนหนังสืออ่านประกอบจะกระทำโดยขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์

การบอกวัตถุประสงค์ของหนังสืออ่านประกอบ จะช่วยให้ผู้อ่านรู้ได้ทันทีว่า ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้และความเข้าใจในเรื่องใด หรือเกิดเจตคติอย่างไรต่อสังคมและวัฒนธรรม จึงทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายแน่นอน ผู้อ่านสามารถมุ่งความสนใจไปยังประเด็นเรื่องได้ทันที (จินตนา ไบกาชชียี. 2537: 148-149)

จุดประสงค์ในการเขียนหนังสือก็คือความต้องการว่าจะเขียนอะไร ฤวัลย์ มาศจรัส (2548: 5) ได้นำเสนอเป้าหมายการเขียนหนังสืออ่านประกอบ ดังนี้ (1) ให้ใครอ่าน (2) ต้องการให้อ่านอะไร (3) ต้องการให้อ่านเมื่อไร (4)ให้อ่านไปทำไม (5) อ่านอย่างไร

ในงานวิจัยเรื่อง **การวิเคราะห์หนังสืออ่านเพิ่มเติมและส่งเสริมการอ่าน หมวดภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น** นางลักษณีย์ ชายหาค (2524: 9-10) ได้อ้างจาก Kulshreshtha (1972: 15-16) และนำเสนอจุดประสงค์ของหนังสืออ่านประกอบไว้ดังนี้ (1) เพื่อเพิ่มรายละเอียดเนื้อหาบางหัวข้อ ซึ่งไม่สามารถกำหนดลงในแบบเรียนได้หมด เนื่องจากข้อจำกัดของเนื้อหาหลักสูตร (2) เพื่อพัฒนาทักษะในการอ่านให้แก่เด็ก เด็กเล็กให้อ่านได้รวดเร็วและเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่อ่าน (3) เพื่อกระตุ้นเด็กให้มีความสนใจในการอ่าน ซึ่งจะทำให้เด็กรู้จักขวนขวายหาความรู้ต่อไป (4) เพื่อให้เด็กรู้จักพิจารณาเลือกหนังสืออ่านตามความสนใจได้ดีขึ้น (5) เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความซาบซึ้ง มีความคิดรวบยอดในคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ (6) เพื่อให้เด็กสนใจความรู้ใหม่ ๆ จากหนังสือ โดยการทำหนังสือให้นำอ่าน ดึงดูดใจ (7) เพื่อสนองความสามารถ ความอยากรู้อยากเห็น และความกระตือรือร้นของเด็ก (8) เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ และความสัมฤทธิ์ผลในทางวิทยาศาสตร์ด้วยวิธีที่น่าสนใจ เพื่อเป็นการพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์และสังคมที่จำเป็นต่อการ

ดำเนินชีวิตประจำวัน (9) เพื่อให้เด็กรู้จัก เห็นคุณค่าในวัฒนธรรมต่าง ๆ ของประเทศชาติ (10) เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อชาติของตนเองและชาติอื่น ๆ (11) เพื่อปลูกฝังให้เด็กอ่านหนังสือหลาย ๆ เล่ม ตามความสนใจของตนเป็นการพัฒนาเด็กให้รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง

2. กำหนดระดับผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย

การกำหนดระดับผู้อ่านหมายถึง ผู้เขียนต้องรู้ว่าผู้อ่านคือใคร มีคุณสมบัติ มีวัยวุฒิ ระดับสติปัญญา ความรู้และประสบการณ์เดิมขนาดไหน ในการเขียนหนังสืออ่านประกอบที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน คุณสมบัติของนักเรียนผู้ใช้นั้น จะต้องนำมาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการวางแผนการเขียนและกำหนดขอบเขตการเขียน (จินตนา ไบกาซูยี. 2537: 149-150)

3. กำหนดเนื้อหาสาระ

ถวัลย์ มาศจรัส (2548: 5-7) ได้นำเสนอว่า เนื้อหาสาระสำหรับการเขียนหนังสืออ่านประกอบมาจาก **หลักสูตร** สูตรสำเร็จง่าย ๆ ในการเขียนหนังสืออ่านประกอบอยู่ที่ การค้นคว้า ซึ่งจะค้นคว้าสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ (1) การรับรู้ และการเรียนรู้สิ่งที่ไม่เคยรับรู้และไม่เคยเรียนรู้มาก่อน (2) ความคิด ทรรศนะ และมุมมองใหม่ ๆ (3) ข้อมูลจากอดีตและปัจจุบัน (4) คลังองค์ความรู้ และคลังคำใหม่ ๆ (5) ศัพท์บัญญัติเฉพาะของแต่ละสาขาวิชา (6) นวัตกรรมใหม่ ๆ (7) ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ ฯลฯ

4. กำหนดชื่อเรื่อง

ในการวางแผนเขียนหนังสืออ่านประกอบ การกำหนดชื่อเรื่องจะเกี่ยวพันโยงไปถึงหัวข้อเรื่องที่จะเขียน และขอบข่ายเนื้อหาที่จะกำหนดไว้ในโครงสร้าง หลักการที่สำคัญคือ ชื่อเรื่องต้องมีความสอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง และโครงสร้างเนื้อหาเรื่อง ในการตั้งชื่อหนังสืออ่านประกอบประจำวิชาต่าง ๆ ควรจะเป็นชื่อเรียบ ๆ ซึ่งสื่อความหมายให้ตรงเป้าหมายตามความสำคัญของเนื้อหา หรืออรรถสสารของเนื้อหา หรือประโยชน์ของหนังสือ นอกจากนี้ชื่อเรื่องควรตั้งให้น่าสนใจสะดุดตา ชวนให้เปิดอ่าน ทันสมัยเหมาะสมกับกาลเวลา สั้นกะทัดรัด ใช้คำน้อยเพื่อให้จำง่ายและชัดเจน ไม่เยิ่นเย้อ ไม่มีคำที่เกินความจำเป็น ไม่ใช่ตัวย่อ (ยกเว้นรหัสวิชา) ชื่อสำคัญที่สุดชื่อเรื่องจะต้องครอบคลุมเนื้อหาเรื่องทั้งหมด (จินตนา ไบกาซูยี. 2537: 168-171)

5. กำหนดโครงเรื่อง

โครงเรื่อง (Plot) หมายถึง การกำหนดกรอบเนื้อหาสาระสำหรับการเขียนหนังสืออย่างมีเอกภาพ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือที่ผู้เขียนกำหนดขึ้นอย่างมีเป้าหมาย การวางโครงเรื่องให้ดีจะทำให้เรื่องที่เขียนน่าอ่าน มีประเด็นการนำเสนอที่ชัดเจน ไม่สะเปะสะปะ ออกนอกกลุ่มนอกทาง (ถวัลย์ มาศจรัส. 2548: 45)

องค์ประกอบในการสร้างโครงเรื่องเนื้อหามีดังนี้

(1) ชื่อเรื่อง (Title) ชื่อต้องสื่อความหมายที่ชัดเจน เพื่อบอกให้ทราบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ต้องการนำเสนออะไร

(2) ความนำ (Introduction) เป็นการเกริ่นนำเพื่อจูงผู้อ่านให้สนใจเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอต่อไป และบอกวัตถุประสงค์ของการเขียนหนังสือ

(3) เนื้อเรื่อง (Body) เป็นเนื้อหาสาระที่นำเสนอทั้งหมดว่ามีอะไรบ้าง ประเด็นที่นำเสนอต้องให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมไปถึงความเพลิดเพลินในการอ่านอย่างมีความสุข

(4) บทสรุป (Summary) เป็นการสรุปเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า เรื่องที่นำเสนอมาทั้งหมดนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่านอย่างไร

6. กำหนดแนวการเขียน

แนวการเขียน หมายถึง วิธีการเรียบเรียงข้อความให้สอดคล้องกับเนื้อหาเรื่อง จนผู้อ่านสามารถรับและเข้าใจได้ดีถึงสาระที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อในข้อความนั้น ๆ แนวการเขียนมีหลายแบบ แนวการเขียนที่เหมาะสมสำหรับหนังสืออ่านประกอบควรจะเป็นความเรียงมากที่สุด เพราะเป็นแนวการเขียนที่ใช้ลักษณะการเรียบเรียงข้อความขึ้นเป็นเรื่องราว โดยใช้ภาษาที่ใช้พูดกันอย่างธรรมดา เพื่อให้ข้อความนั้น ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญ สำหรับแสดงความรู้สึก ความต้องการและความคิด ให้ผู้อื่นทราบ (จินตนา ไบกาชูยี. 2537: 191)

7. กำหนดแหล่งข้อมูลค้นคว้าอ้างอิง

การเลือกแหล่งข้อมูลมีมากมาย เช่น ตำราหนังสือ เอกสารรายงาน บทความในนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ บทวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเขียน ทางที่ดีจะเลือกข้อมูลและความรู้ที่มีลักษณะเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง (จินตนา ไบกาชูยี. 2537: 197)

จากลักษณะของหนังสืออ่านประกอบที่ดีและวิธีการสร้างหนังสืออ่านประกอบดังกล่าว เห็นได้ว่า การเขียนหนังสืออ่านประกอบควรมี**ส่วนประกอบ** ดังนี้

1. **ชื่อเรื่อง** เพื่อบอกสาระเนื้อหาและใจความของหนังสืออ่านประกอบอย่างชัดเจน
2. **หน้าปก** ควรมีหน้าปกที่น่าดูและดึงดูดใจและสอดคล้องกับชื่อเรื่อง
3. **คำนำ** เพื่อบอกวัตถุประสงค์และใจความของหนังสืออ่านประกอบ
4. **คำแนะนำในการใช้หนังสือ** เพื่อชี้แนะวิธีการใช้หนังสืออ่านประกอบให้ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนจะสะดวกในการอ่านโดยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ
5. **บทอ่าน** เพื่อเป็นเนื้อหาสาระของหนังสืออ่านประกอบ
6. **ภาพประกอบ** เพื่อช่วยผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาของบทอ่าน
7. **แบบฝึกหัดท้ายบท** เพื่อให้ผู้อ่านทดสอบและทบทวนความรู้ที่ได้จากการอ่านบทอ่าน

8. **เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท** เพื่อให้ผู้อ่านได้ตรวจเฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท
9. **แบบทดสอบหลังเรียน** เพื่อให้ผู้อ่านทดสอบความรู้ทั้งหมด
10. **เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน** เพื่อให้ผู้อ่านได้ตรวจเฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
11. **บรรณานุกรม** เพื่อแจ้งรายละเอียดการอ้างอิง

สรุปได้ว่า หนังสืออ่านประกอบถือเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความรู้ด้านใดด้านหนึ่งให้ผู้เรียน โดยเฉพาะเนื้อหาหรือประเด็นที่ไม่สามารถสอนในหนังสือแบบเรียนที่กำหนดใช้ในชั้นเรียนได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อจะเสริมความรู้และประสบการณ์ทางด้านภาษาและวัฒนธรรมเรื่องช้างไทยให้นักศึกษาชาวจีน

จากเอกสารและงานวิจัยทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาดังที่กล่าวมาแล้ว ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้วิธีการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ความจำเป็นของการสอนวัฒนธรรมไทยให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศ วัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้าง และวิธีการสร้างหนังสืออ่านประกอบ ผู้วิจัยได้นำหลักการสร้างหนังสือและข้อมูลเกี่ยวกับช้างไทยมาปรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านประกอบความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่องช้างไทย สำหรับนักศึกษาชาวจีน ใช้เป็นสื่อในการเรียนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี (Guangxi University for Nationalities) ซึ่งกำลังศึกษาที่วิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน จำนวน 24 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี (Guangxi University for Nationalities) ซึ่งกำลังศึกษาที่วิทยาลัยนานาชาติปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน จำนวน 10 บท
2. แบบทดสอบระหว่างเรียนของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนทั้ง 10 บท จำนวน 100 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก
3. แบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย”

สำหรับนักศึกษาชาวจีน จำนวน 50 ชื่อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

4. แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาชาวจีนที่มีต่อหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้างไทยและเอกสารกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหนังสืออ่านประกอบและการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ โดยมีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบดังนี้

1. การสร้างหนังสืออ่านประกอบ

การดำเนินการสร้างหนังสืออ่านประกอบมีขั้นตอนดังนี้

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ คือเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมไทยเรื่อง “ข้างไทย” ให้แก่นักศึกษาชาวจีน

1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน และศึกษาหลักสูตรและวิชาภาษาและวัฒนธรรมของสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหนังสือประกอบ ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาของหนังสืออ่านประกอบเป็น 3 หน่วย 10 บท ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความสำคัญของข้างไทย มี 4 บท คือ

บทที่ 1 ลักษณะของข้างไทย

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท
- แบบฝึกหัดและเฉลย

บทที่ 2 สัญลักษณ์เกี่ยวกับข้างไทย

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท
- แบบฝึกหัดและเฉลย

บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากข้างไทย

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท

- แบบฝึกหัดและเฉลย

บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท
- แบบฝึกหัดและเฉลย

หน่วยที่ 2 ช้างกับการท่องเที่ยวไทย มี 3 บท คือ

บทที่ 5 การแสดงของช้าง

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท
- แบบฝึกหัดและเฉลย

บทที่ 6 ปางช้างไทย

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท
- แบบฝึกหัดและเฉลย

บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท
- แบบฝึกหัดและเฉลย

หน่วยที่ 3 “ช้าง” ในภาษาไทย มี 3 บท คือ

บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้างไทย

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท
- แบบฝึกหัดและเฉลย

บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท
- แบบฝึกหัดและเฉลย

บทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย

- บทอ่าน
- คำศัพท์ท้ายบท

- แบบฝึกหัดและเฉลย

1.4 สร้างแบบทดสอบทำยบของแต่ละบทให้ครอบคลุมเนื้อหา เพื่อหาค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน (E_1) ทั้ง 10 บท จำนวน 100 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

1.5 สร้างแบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน เพื่อหาค่าประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ (E_2) จำนวน 50 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

1.6 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบโดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลายประการ เช่น คัดเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาชาวจีน ตัดเนื้อหาที่ยากและไม่เหมาะสมออก ปรับภาพประกอบให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ปรับรูปแบบของบทอ่านให้สวยงามและน่าอ่าน เป็นต้น

2. การหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ

ขั้นตอนการหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน คือการนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ การทดลองกับนักศึกษาชาวจีน 1 คน และการทดลองใช้กับนักศึกษาชาวจีนอีก 3 คนอีกครั้ง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหนังสืออ่านประกอบ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมในด้านเนื้อหา ด้านภาษา ด้านภาพประกอบ และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อหาคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้แก่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อาจารย์ ดร.กมล โพธิเย็น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โจรนัรตนาดำรง ไชยศรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ก่อนที่จะส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีรายละเอียดของระดับคะแนนดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก

คะแนน	4	หมายถึง	คุณภาพดี
คะแนน	3	หมายถึง	คุณภาพปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนน	1	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

เมื่อสร้างแบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบสำหรับผู้เชี่ยวชาญเสร็จแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินโดยเลือกระดับการประเมินจากระดับ 1 ถึง 5 ด้วยการกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมินในแบบประเมินคุณภาพหนังสืออ่านประกอบ เกณฑ์การประเมินคุณภาพแบบทดสอบระหว่างการใช้นหนังสืออ่านประกอบมีดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	คุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	คุณภาพปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุงคุณภาพ
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

เกณฑ์ในการยอมรับว่าหนังสืออ่านประกอบที่สร้างขึ้นมีคุณภาพหรือไม่ ผู้วิจัยกำหนดให้มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ในการสร้างแบบประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินที่ปรับปรุงจากแนวคิดของ กฤติกา ศรีคำดี และ ถวัลย์ มาศจรัส (2556: 10-20) และได้คะแนนการประเมินหนังสืออ่านประกอบสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงคะแนนการประเมินหนังสืออ่านประกอบของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	คะแนนจาก			ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
	ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน				
	1	2	3		
1. ด้านรูปเล่ม					
1.1 การออกแบบปกเหมาะสม สวยงาม	4	5	4	4.33	ดี
1.2 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	4	5	4	4.33	ดี
1.3 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสมชัดเจน	4	5	4	4.33	ดี
1.4 ภาพประกอบเหมาะสม สวยงาม	4	4	4	4.00	ดี
2. ด้านเนื้อหา					
2.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	5	5	4.66	ดีมาก
2.2 มีความถูกต้องทางวิชาการ	4	5	4	4.33	ดี
2.3 มีความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา	4	5	4	4.33	ดี
2.4 มีความต่อเนื่องกัน	4	5	4	4.33	ดี
2.5 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน	4	5	3	4.00	ดี
2.6 ระดับความยาก-ง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	3	4	3	3.33	ปานกลาง
2.7 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	4	4	5	4.33	ดี
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
3.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4	5	4	4.33	ดี
3.2 มีความยาก-ง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	4	5	4	4.33	ดี
3.3 คำถามมีความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา	4	5	4	4.33	ดี
4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ					
4.1 ให้ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” แก่ผู้เรียน	4	5	5	4.66	ดีมาก
4.2 ช่วยเป็นสื่อในการสอนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศ	4	5	5	4.66	ดีมาก
4.3 เป็นแนวทางหรือตัวอย่างในการจัดทำหนังสืออ่าน ประกอบสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ	4	5	5	4.66	ดีมาก
รวมเฉลี่ย	3.9	4.8	4.2	4.31	ดี

จากตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านในการประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบคือ 4.31 สรุปได้ว่าคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนอยู่ในระดับ**คุณภาพดี** ผู้วิจัยมีการแก้ไขและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 2 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1

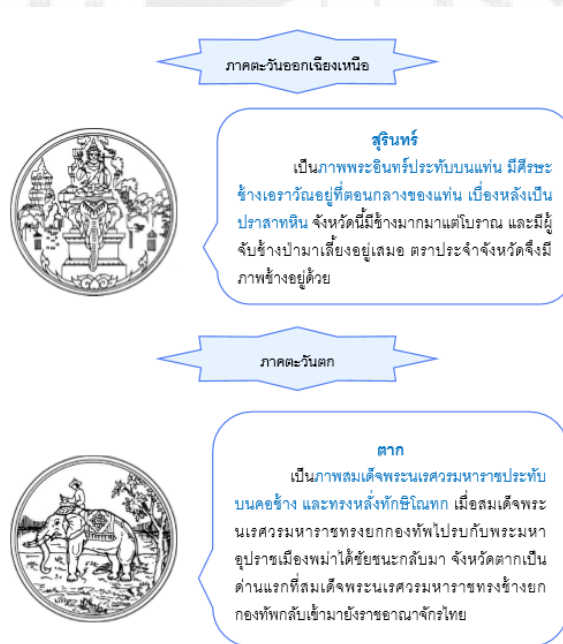
หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
19 (บทที่ 1)	มีคำว่า “งาช้าง” “งวงช้าง”	คำว่า “งาช้าง” “งวงช้าง” อาจตัดคำว่า “ช้าง” ทั้งได้ เพราะ “งา” กับ “งวง” ก็ใช้กับช้างอยู่แล้ว	แก้ “งาช้าง” และ “งวงช้าง” เป็น “งา” และ “งวง” ทั้งในบทอ่าน แบบฝึกหัด และแบบทดสอบ
23-24 (บทที่ 1)	ไม่มีคำอ่านของ “ตำราคชลักษณ์” และ “พระยาปราบหงสาวดี” ในคำศัพท์ท้ายบท	ควรวงเล็บคำอ่านในคำยาก เช่น คชลักษณ์ พระยาปราบหงสาวดี	เพิ่มเติมคำอ่านของคำ “ตำราคชลักษณ์” และคำ “พระยาปราบหงสาวดี” ในคำศัพท์ท้ายบท
33-35 (บทที่ 2)	ไม่มีคำอธิบายความหมายของตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้าง	ควรมีการอธิบายความหมายของตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ด้วยก็ดี ว่าทำไมสุพรรณบุรีต้องเป็นตรายุทธหัตถี	เพิ่มเติมคำอธิบายความหมายและความเป็นมาของตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้าง
100 (บทที่ 7)	คำอ่านของคำว่า “มฆมาณพ” ในคำศัพท์ท้ายบทคือ “มน-ทะ-มา-เนบ”	ตรวจสอบคำอ่าน “มฆมาณพ” อีกครั้ง เพราะไม่น่าจะอ่านว่า “มน-ทะ-มา-เนบ”	แก้คำอ่านของคำ “มฆมาณพ” เป็น “มะ-คะ-มา-เนบ”

ตัวอย่างรูปการอธิบายตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้างก่อนการแก้ไข

ภาพประกอบ 1 การอธิบายตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้างก่อนการแก้ไข¹

ตัวอย่างรูปการอธิบายตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้างหลังการแก้ไข

ภาพประกอบ 2 การอธิบายตราประจำจังหวัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับช้างหลังการแก้ไข²

¹ คัดจากบทที่ 2 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับก่อนแก้ไข รูปตราประจำจังหวัดมาจาก พิณี สุวรรณบุญย์. (2552, มกราคม-มีนาคม). ดวงตราประจำจังหวัด. วารสารไทย. 30(109):66-88.

² คัดจากบทที่ 2 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับหลังแก้ไข รูปตราประจำจังหวัดมาจาก พิณี สุวรรณบุญย์. (2552, มกราคม-มีนาคม). ดวงตราประจำจังหวัด. วารสารไทย. 30(109):66-88.

ตาราง 3 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
6-15 (แผนการจัดการเรียนรู้)	ข้อ 2 วัตถุประสงค์ไม่ชัด โดยเขียนเป็นนามธรรม เช่น วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ของบทที่ 1 ลักษณะของช้างไทยคือ “เพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของช้างไทย”	ควรแก้ไขวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้จากแบบนามธรรมให้เป็นแบบรูปธรรม	แก้วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ของแต่ละบทเป็นดังนี้ “1. อ่านออกเสียงคำศัพท์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง 2. บอกความหมายคำศัพท์จากเรื่องทีอ่านได้อย่างถูกต้อง 3. บอกสาระสำคัญจากเรื่องทีอ่าน 4. วิเคราะห์เนื้อเรื่องทีอ่านได้”
6-15 (แผนการจัดการเรียนรู้)	ข้อ 5 การวัดและประเมินผลของแต่ละบทคือ “จากการทำแบบทดสอบท้ายบท”	ควรอธิบายการวัดและประเมินผลให้ชัดเจน เช่น วิธีวัด เครื่องมือที่ใช้ในการวัด และเกณฑ์การประเมิน	แก้การวัดและประเมินผลของแต่ละบทเป็นดังนี้ “1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลคือแบบทดสอบท้ายบท เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบรูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ รวมเป็น 10 คะแนน 2. วิธีวัดและประเมินผลคือให้ผู้อ่านทำแบบทดสอบท้ายบท 3. เกณฑ์การวัดและประเมินผลคือผู้อ่านต้องทำแบบทดสอบท้ายบทและได้คะแนนไม่น้อยกว่า 8 คะแนนจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน”
26-27 (บทที่ 1) 39-40 (บทที่ 2) 53-54 (บทที่ 3) 65-66 (บทที่ 4) 78-79 (บทที่ 5) 89-90 (บทที่ 6) 101-102 (บทที่ 7) 115-116 (บทที่ 8) 127-128 (บทที่ 9) 140-141 (บทที่ 10)	แบบฝึกหัดบางข้อไม่ค่อยสอดคล้องกับเนื้อหาที่จะวัดและวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้	ควรแก้ไขแบบฝึกหัดบางข้อของแต่ละบทให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะวัดและวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้	แก้ไขแบบฝึกหัดบางข้อของแต่ละบทให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะวัดและวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งการอ่านออกเสียง คำศัพท์ที่กำหนด การบอกความหมายคำศัพท์จากเรื่องทีอ่าน การบอกสาระสำคัญจากเรื่องทีอ่าน และการวิเคราะห์เนื้อเรื่องทีอ่าน

ตาราง 3 แสดงการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2 (ต่อ)

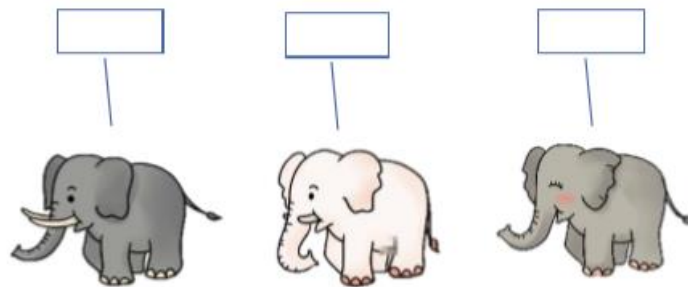
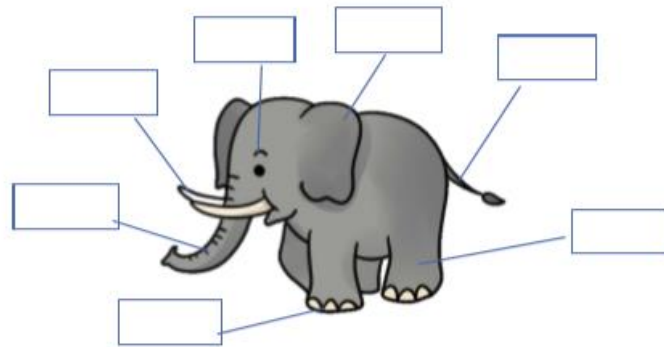
หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
29-30 (บทที่ 1)	แบบทดสอบระหว่างเรียนบาง	ควรแก้ไขแบบทดสอบ	แก้ไขแบบทดสอบระหว่างเรียนบางข้อของแต่ละ
42-43 (บทที่ 2)	ข้อไม่ค่อยสอดคล้องกับ	ระหว่างเรียนบางข้อ	บทให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่จะวัดและ
56-57 (บทที่ 3)	เนื้อหาที่จะวัดและ	ของแต่ละบทให้	วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งการอ่าน
68-69 (บทที่ 4)	วัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้	สอดคล้องกับเนื้อหาที่	ออกเสียงคำศัพท์ที่กำหนด การบอกความหมาย
81-82 (บทที่ 5)		จะวัดและวัตถุประสงค์	คำศัพท์จากเรื่องที่อ่าน การบอกสาระสำคัญจาก
92-93 (บทที่ 6)		การจัดการเรียนรู้	เรื่องที่อ่าน และการวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่าน
104-105 (บทที่ 7)			
118-119 (บทที่ 8)			
130-131 (บทที่ 9)			
143-144 (บทที่ 10)			

ตัวอย่างแบบฝึกหัดก่อนการแก้ไข

◇ แบบฝึกหัดท้ายบท

จงนำคำที่ให้มาเติมลงใน □ ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

งวงช้าง	งาช้าง	ช้างเผือก	ช้างพลาย
ช้างพัง	เท้า	นัยน์ตา	ใบหู
			เล็บ
			หาง

ภาพประกอบ 3 แบบฝึกหัดแบบที่ 1 ก่อนการแก้ไข¹

¹ คัดจากบทที่ 1 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับก่อนแก้ไข ภาพประกอบวาดโดย HE JIA LEI.

ตัวอย่างแบบฝึกหัดหลังการแก้ไข

◇ แบบฝึกหัด บทที่ 1

1. จงเติมคำในช่องว่างให้ได้ใจความ

- 1) พื้นของช้างเรียกว่า_____
- 2) จมูกของช้างเรียกว่า_____
- 3) คำว่า "บารมี" อ่านว่า_____
- 4) คำว่า "คชลักษณ์" อ่านว่า_____
- 5) ช้างเผือกที่แท้จริง มีมงคลลักษณะครบ 7 ประการตามตำราคชลักษณ์เรียกว่า_____

2. ให้ขีด ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และขีด X หน้าข้อความที่ผิด

- 1) _____ ช้างเผือกหมายถึงช้างสีขาว
- 2) _____ เจ้าพระยาปราบหงสาวดีเป็นช้างต้น
- 3) _____ คำว่า "พลาย" จะใช้หน้าชื่อช้างตัวเมีย
- 4) _____ ตำราคชลักษณ์เป็นตำราแสดงรูปร่างลักษณะของสัตว์ต่าง ๆ
- 5) _____ คำว่า "ขึ้นระวาง" ใช้แก่พาหนะของหลวง เช่น ช้าง ม้า รถ ฯลฯ

3. จงตอบคำถามให้ถูกต้องตามบทอ่าน

ช้างสำคัญกับช้างเนียมมีมงคลลักษณะต่างกันอย่างไร

ภาพประกอบ 4 แบบฝึกหัดบทที่ 1 หลังการแก้ไข ¹

¹ คัดจากบทที่ 1 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับหลังแก้ไข.

จากภาพประกอบ 3 เห็นได้ว่าแบบฝึกหัดก่อนแก้ไขไม่ได้วัดการอ่านออกเสียงคำศัพท์ การบอกระยะสำคัญจากเรื่องที่อ่าน หรือการวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่าน แต่วัดความหมายคำศัพท์อย่างเดียว จึงปรับแก้ไขเป็นแบบภาพประกอบ 4 ซึ่งมีการวัดการอ่านออกเสียงคำศัพท์ เช่น คำว่า “บารมี” อ่านว่า _____ การวัดความหมายคำศัพท์ เช่น พันของข้างเรียกว่า _____ การบอกระยะสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เช่น “ข้างสำคัญกับข้างเนียมมีมงคลลักษณะต่างกันอย่างไร” และการวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่าน เช่น “ข้างเจ้าพระยาปราบหงสาวดีเป็นข้างต้น (ถูกหรือผิด)”

ตัวอย่างแบบทดสอบระหว่างเรียนก่อนการแก้ไข

◇ แบบทดสอบท้ายบท

จงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าคำตอบที่ถูกที่สุด (10 คะแนน)

- 1) ข้อใดเป็นช้างเผือกที่แท้จริงตามตำราชลัทธกษัตริย์
 - ก. ช้างพัง
 - ข. ช้างพลาย
 - ค. ช้างลำค้ำญ
 - ง. ช้างสีประหลาด

- 2) ข้อใดถือเป็นลักษณะเด่นที่สุดของช้าง
 - ก. มีงวงช้างยาวถึงพื้น
 - ข. มีงาช้างยาวและสวยงาม
 - ค. มีเท้าใหญ่กลมคล้ายกับเส้า
 - ง. มีใบหูใหญ่เป็นรูปสามเหลี่ยม

- 3) เรื่องเกี่ยวกับช้างและช้างเผือก ข้อใดไม่ถูกต้อง
 - ก. ช้างเผือกที่มีผิวสีดำก็มี
 - ข. ช้างเผือกไม่ได้หมายถึงช้างสีขาว
 - ค. "เผือก" สำหรับช้างเผือกหมายถึงสีชมพูแกมเทา
 - ง. คนไทยเชื่อกันว่าช้างเป็นสัตว์คู่บารมีของพระมหากษัตริย์

- 4) ช้างใช้วิธีอะไรส่วนใดมาช่วยคลายร้อน
 - ก. โบกหู
 - ข. งวงช้าง
 - ค. เท้าช้าง
 - ง. หางช้าง

- 5) ส่วนใดของช้างเผือกมีสีขาวนวล
 - ก. งาช้าง
 - ข. เพดาน
 - ค. ผิวหนัง
 - ง. งวงช้าง

ภาพประกอบ 5 แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 ก่อนการแก้ไข¹

¹ คัดจากบทที่ 1 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับก่อนแก้ไข.

ตัวอย่างแบบทดสอบระหว่างเรียนก่อนการแก้ไข (ต่อ)

6) ช้างที่มีตาขาวและขนขาว แต่อวัยวะอื่น ๆ เหมือนกับช้างทั่วไปจะเรียกว่าอะไร

- ก. ช้างเนียม
- ข. ช้างพลาย
- ค. ช้างสำคัญ
- ง. ช้างสีประหลาด

7) ช้างมีชื่อว่า "พังแบ็น" น่าจะตรงกับชื่อใด_____

- ก. เป็นช้างศึก
- ข. เป็นช้างตัวเมีย
- ค. เป็นช้างขึ้นระวาง
- ง. เป็นช้างสีประหลาด

8) ชื่อใดไม่ต้องใช้งวงช้าง

- ก. การเหยียบพื้นดิน
- ข. การดึงและลากสิ่งของ
- ค. การหยิบอาหารเข้าปาก
- ง. การอมน้ำและพ่นน้ำเส่น

9) ชื่อใดไม่ใช่ช้างต้น

- ก. ช้างศึก
- ข. ช้างหลวง
- ค. ช้างพลาย
- ง. ช้างขึ้นระวาง

10) ชื่อใดไม่ใช่นิสัยของช้าง

- ก. ช้างเป็นสัตว์สะอาด ชอบอาบน้ำ
- ข. ช้างตกมันจะมีนิสัยดุร้ายกว่าปกติ
- ค. ช้างไม่ยอมกินอาหารในช่วงตกมัน
- ง. ช้างมีความจำดี จากกลิ่นที่เคยชินได้

ภาพประกอบ 6 แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 ก่อนการแก้ไข¹

¹ คัดจากบทที่ 1 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับก่อนแก้ไข.

ตัวอย่างแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังการแก้ไข

◇ แบบทดสอบระหว่างเรียน บทที่ 1

จงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด (10 คะแนน)

1) ข้อใดอ่านไม่ถูกต้อง

- ก. ปลีกกล้วย [ปลื้-กล้วย]
- ข. คชลักษณ์ [คด-ชะ-ลัก]
- ค. พระบารมี [พระ-บาน-มี]
- ง. พระนเรศวร [พระ-นะ-เร-สวน]

2) พื้นหน้าของช้างเรียกว่า_____

- ก. นู
- ข. งา
- ค. ขา
- ง. งวง

3) จากเรื่องที่อ่าน ข้อใดคือลักษณะแตกต่างเด่นชัดระหว่างช้างพลายกับช้างพัง

- ก. ลักษณะงา
- ข. ขนาดลำตัว
- ค. ลักษณะสีผิว
- ง. เพศานของช้าง

4) เรื่องเกี่ยวช้างเผือก ข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. ช้างเผือกที่มีผิวหนังสีดำก็มี
- ข. ช้างเผือกไม่ได้หมายถึงช้างสีขาว
- ค. ช้างเผือกหมายถึงช้างที่มีผิวสีชมพูแกมเทา
- ง. คนไทยเชื่อกันว่าช้างเผือกเป็นสัตว์คู่บารมีของพระมหากษัตริย์

5) ข้อใดมีสีคล้ายสีขาวนวลที่สุด

- ก. หยก ข. หิมะ ค. ไข่มุก ง. ผิวช้างเผือก

ภาพประกอบ 7 แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 หลังการแก้ไข¹

¹ คัดจากบทที่ 1 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับหลังแก้ไข.

ตัวอย่างแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังการแก้ไข (ต่อ)

6) ทำไมช้างคร่ำครวญตอนที่ตกมัน

- ก. เพราะช้างไม่สนิทกับคน
- ข. เพราะช้างต้องอยู่เพียงลำพัง
- ค. เพราะช้างจะเสียใจตอนตกมัน
- ง. เพราะช้างมีความจำไม่ได้ตอนตกมัน

7) ช้างเผือกที่มีผิวและเล็บสีดำ น่าเหมือนรูปปลิก้วยจัดเป็นประเภทใด

- ก. ช้างต้น
- ข. ช้างเนียม
- ค. ช้างสำคัญ
- ง. ช้างสีประหลาด

อ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 8

พืงน้อยเป็นคาราในสวนสัตว์ กำลังแสดงการวาดภาพโดยใช้วงมาจับแปลงวาดภาพแล้ว

เขียนลายดอกไม้ที่สวยงามอยู่

8) จากข้อความข้างต้น ข้อใดไม่ได้กล่าวถึง

- ก. พืงน้อยเป็นช้างตัวผู้
- ข. พืงน้อยเป็นช้างบ้าน
- ค. ช้างใช้จุ่มกวาดภาพได้
- ง. พืงน้อยเป็นชื่อของลูกช้าง

อ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 9-10

ช้างต้น หมายถึง ช้างที่ได้รับการขึ้นระวางเป็นช้างหลวงของพระมหากษัตริย์ ได้แก่ ช้างสำคัญ ช้างสีประหลาด ช้างเนียม และช้างศึกที่ทรงออกรบ

9) ข้อใดคือสาระสำคัญของข้อความนี้

- ก. ประเภทของช้างต้น
- ข. ความหมายของช้างต้น
- ค. ความสำคัญของช้างต้น
- ง. ลักษณะกายภาพของช้างต้น

10) เรื่องเกี่ยวกับช้างต้น ข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. ช้างตัวสีขาวเป็นช้างต้น
- ข. เจ้าพระยาปราบหงสาวดีเป็นช้างต้น
- ค. ช้างศึกของพระมหากษัตริย์เป็นช้างต้น
- ง. ช้างต้นคือช้างหลวงของพระมหากษัตริย์

ภาพประกอบ 8 แบบทดสอบระหว่างเรียนบทที่ 1 หลังการแก้ไข¹

¹ คัดจากบทที่ 1 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับหลังแก้ไข.

จากภาพประกอบ 5 และภาพประกอบ 6 เห็นได้ว่าแบบทดสอบระหว่างเรียนก่อนแก้ไข ไม่ได้วัดการอ่านออกเสียงคำศัพท์ ส่วนการวัดการวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่านก็มีน้อย แต่มีการวัดความหมายคำศัพท์และการบอกระยะสำคัญจากเรื่องที่อ่านเป็นส่วนมาก จึงปรับแก้ไขเป็นแบบภาพประกอบ 7 และภาพประกอบ 8 ซึ่งมีการวัดการอ่านออกเสียงคำศัพท์ เช่น

1) ข้อใดอ่านไม่ถูกต้อง

- ก. ปลีกกล้วย [ปลี-กล้วย]
- ข. คชลักษณะ [คค-ชชะ-ลัก]
- ค. พระบารมี [พระ-บาน-มี]
- ง. พระนเรศวร [พระ-นะ-เร-สวณ]

นอกจากการอ่านออกเสียงคำศัพท์แล้ว ยังมีการวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่าน เช่น

อ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 9-10

ข้างต้น หมายถึง ข้างที่ได้รับการขึ้นระวางเป็นข้างหลวงของพระมหากษัตริย์ ได้แก่ ข้างสำคัญ ข้างสี
ประหลาด ข้างเนียม และข้างศึกที่ทรงออกรบ

9) ข้อใดคือสาระสำคัญของข้อความนี้

- ก. ประเภทของข้างต้น
- ข. ความหมายของข้างต้น
- ค. ความสำคัญของข้างต้น
- ง. ลักษณะกายภาพของข้างต้น

10) เรื่องเกี่ยวกับข้างต้น ข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. ข้างตัวสีขาวเป็นข้างต้น
- ข. เจ้าพระยาปราบหงสาวดีเป็นข้างต้น
- ค. ข้างศึกของพระมหากษัตริย์เป็นข้างต้น
- ง. ข้างต้นคือข้างหลวงของพระมหากษัตริย์

ตาราง 4 แสดงการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	สิ่งที่แก้ไข
19 (บทที่ 1)	มีประโยคว่า “(งาช้าง) เป็นสิ่งสวยงามและมีราคาแพง”	ไม่ควรกล่าวถึง เพราะคนไทยกำลังรณรงค์ไม่ให้มีการมีการซื้อขายงาช้าง	ตัดประโยคนี้ออก
24 (บทที่ 1)	ไม่มีคำอ่าน “ตำราคชลักษณ์” และ “มงคลลักษณะ” ในคำศัพท์ท้ายบท	ควรเพิ่มเติมคำอ่านของคำศัพท์ยากในคำศัพท์ท้ายบท	เพิ่มเติม คำอ่านของ “ตำราคชลักษณ์” และ “มงคลลักษณะ” ในคำศัพท์ท้ายบท
33 (บทที่ 2)	มีเนื้อหาเรื่อง “ตราอาร์ม-ตราแผ่นดินของไทยในอดีต”	เนื้อหาค่อนข้างยาก หากเป็นไปได้ควรตัดเนื้อหาที่ยากแก่ความเข้าใจออกบางส่วน หรือเนื้อหาที่ชาวต่างประเทศจำเป็นต้องรู้ให้คงไว้เป็นสำคัญ	ตัดเนื้อหาเกี่ยวกับตราอาร์มออก
51 (บทที่ 3)	มีคำปริศนาเกี่ยวกับช้าง	คำปริศนาที่เกี่ยวกับช้างยาก ไม่เหมาะสำหรับนักศึกษา ควรตัดออก	ตัดคำปริศนาเกี่ยวกับช้างออกในแต่ละบท
72 (บทที่ 5)	ใช้ภาพประกอบอธิบายการแสดงการคล้องช้าง ณ สนามกีฬา จ. สุรินทร์ ไม่ชัด	ภาพประกอบไม่ชัด	เปลี่ยนภาพประกอบให้ชัดและตรงกับเนื้อหา
74 (บทที่ 5)	มีคำอธิบายการแสดงช้างเล่นดนตรีว่า “การแสดงช้างเล่นดนตรีเป็นการแสดงที่ยากที่สุดสำหรับช้าง เพราะถ้าพลาด เสี่ยงก็จะเหยงไป”	ยากที่วัดได้ว่าการแสดงช้างเล่นดนตรีเป็นการแสดงที่ยากที่สุดสำหรับช้างจริง ๆ หรือไม่ เนื่องจากเป็นเรื่องที่ไม่แน่นอน ไม่ควรกล่าวถึง	ตัดข้อความนี้ออก
85 (บทที่ 6)	มีคำอธิบายของภาพประกอบว่า “ภาพวาดโดยช้างแพงที่สุด”	การใช้ภาษาไม่ชัด ให้เดิมคำว่า “ที่มีราคา”	แก้เป็น “ภาพวาดโดยช้างที่มีราคาแพงที่สุด”
100 (บทที่ 7)	ไม่มีคำอ่าน “สหาย” และ “เมตตาจิต” ในคำศัพท์ท้ายบท	ควรเพิ่มเติมการออกเสียงของคำศัพท์ยากในคำศัพท์ท้ายบท	เพิ่มเติม คำอ่านของ “สหาย” และ “เมตตาจิต” ในคำศัพท์ท้ายบท
113 (บทที่ 8)	ไม่มีคำอ่าน “คชสาร” “นักปราชญ์” “คชธาร” และ “คชาชีพ” ในคำศัพท์ท้ายบท	ควรเพิ่มเติมคำอ่านของคำศัพท์ยากในคำศัพท์ท้ายบท	เพิ่มเติมการออกเสียงของ “คชสาร” “นักปราชญ์” “คชธาร” และ “คชาชีพ” ในคำศัพท์ท้ายบท
138 (บทที่ 10)	ไม่มีคำอ่าน “หญ้าแพรก” และ “แหลกลาญ” ในคำศัพท์ท้ายบท	ควรเพิ่มเติมคำอ่านของคำศัพท์ยากในคำศัพท์ท้ายบท	เพิ่มเติม คำอ่านของ “หญ้าแพรก” และ “แหลกลาญ” ในคำศัพท์ท้ายบท

ตัวอย่างเนื้อหาที่ตัดออก

ตราอาร์ม-ตราแผ่นดินของไทยในอดีต

33

ตราแผ่นดินของประเทศไทยที่ใช้ก่อนตราครุฑเรียกว่า **ตราอาร์ม** ซึ่งได้สร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งใช้เป็นตราแผ่นดินไทยจาก พ.ศ. 2416 จนถึง พ.ศ. 2436

ประเทศไทยถือเป็นราชอาณาจักรแห่งช้างเผือก ตราอาร์มจึงมีรูปช้างเผือกในโล่ตรงกลาง รูปโล่แบ่งออกเป็น 3 ห้องโดยส่วนบน 1 ห้อง ส่วนล่าง 2 ห้อง ห้องด้านบนเป็นภาพช้างสามเศียร หมายถึง สยามเหนือ สยามกลางและสยามใต้ ห้องล่างด้านซ้ายเป็นภาพช้างเผือก หมายถึง ประเทศราชลาว ห้องล่างด้านขวาเป็นภาพกรีซดและกรีซตรงไข่วัวกิน หมายถึง ประเทศราชมลายู ความหมายโดยรวมของรูปสัญลักษณ์ภายในโล่จึงหมายถึงอาณาเขตทั้งหมดของประเทศสยามในสมัยนั้น

ภาพประกอบ 9 ตราแผ่นดินของไทยในอดีตของบทที่ 2 ก่อนการแก้ไข¹

¹ คัดจากบทที่ 2 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับก่อนแก้ไข ภาพประกอบมาจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ตราแผ่นดินของไทย>.

ตัวอย่างรูปการอธิบายการแสดงการคล้องช้างก่อนการแก้ไข

ภาพประกอบ 10 การอธิบายการแสดงการคล้องช้างก่อนการแก้ไข ¹

ตัวอย่างรูปการอธิบายการแสดงการคล้องช้างหลังการแก้ไข

ภาพประกอบ 11 การอธิบายการแสดงการคล้องช้างหลังการแก้ไข ²

¹ คัดจากบทที่ 2 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับก่อนแก้ไข ภาพประกอบ มาจาก <http://i-san.tourismthailand.org/detail/read/1185>.

² คัดจากบทที่ 2 ของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ฉบับหลังแก้ไข ภาพประกอบ มาจาก <https://www.youtube.com/watch?v=AtMOmAvqpgU>.

2.2 การทดลองครั้งที่ 1 เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญโดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้ทดลอง 1 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.2.1 ผู้ทดลองและสถานที่เก็บข้อมูล

นักศึกษาจีน 1 คน ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันหลี่เจียงแห่งมหาวิทยาลัยครูกวางซี (Lijiang College of Guangxi Normal University) ซึ่งศึกษาที่คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน สถานที่เก็บข้อมูลคือสำนักหอสมุดกลางอาคาร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ภาพประกอบ 12 สภาพบรรยากาศการทดลองครั้งที่ 1 วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559

ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพฯ¹

2.2.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 10 บท และแบบทดสอบ 2 ชุดไปทดลองใช้กับผู้ทดลองจำนวน 4 ครั้ง ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึง วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2559 การใช้เวลาแต่ละบทรวมเวลาการอ่านบทและเวลาการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน ดังตารางต่อไปนี้

¹ รูปถ่ายโดยผู้วิจัย

ตาราง 5 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 1

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	การใช้เวลา
1	11 ตุลาคม พ.ศ. 2559	คำนำ	10 นาที
		บทที่ 1 ลักษณะของช้างไทย	48 นาที
		บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	28 นาที
		บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากช้างไทย	46 นาที
		รวม	132 นาที
2	12 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	45 นาที
		บทที่ 5 การแสดงของช้าง	28 นาที
		บทที่ 6 ปางช้างไทย	40 นาที
		รวม	113 นาที
3	13 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ	46 นาที
		บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้างไทย	42 นาที
		บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”	28 นาที
		รวม	116 นาที
4	14 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย	34 นาที
		แบบทดสอบหลังเรียน	58 นาที
		รวม	92 นาที

จากตาราง 5 ผู้วิจัยไม่ได้จำกัดเวลาในการอ่านแต่ละบทของหนังสืออ่านประกอบ และได้สังเกตว่าผู้ทดลองใช้เวลาในการอ่านแต่ละบทไม่เท่ากัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบางบทอาจจะเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ทดลอง เช่น ผู้ทดลองอ่านบทที่ 1 เรื่อง *ลักษณะของช้างไทย* เป็นบทแรก มีคำศัพท์เป็นศัพท์ใหม่สำหรับผู้ทดลองเป็นจำนวนมาก ผู้ทดลองจึงใช้เวลาในการอ่านมากที่สุด ผู้ทดลองใช้เวลาในการอ่านบทที่ 2 เรื่อง *สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย* บทที่ 5 เรื่อง *การแสดงของช้าง* และ บทที่ 9 เรื่อง *ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”* ค่อนข้างน้อย เนื่องจากสามบทนี้มีภาพประกอบเป็นจำนวนมาก และมีเนื้อหาที่ค่อนข้างน้อยกว่าบทอื่น ในขณะที่บทที่ 3 เรื่อง *การใช้ประโยชน์จากช้างไทย* และ บทที่ 7 เรื่อง *พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ* มีเนื้อหาค่อนข้างยากกว่าบทอื่น ๆ ผู้ทดลองจึงใช้เวลาในการอ่านนาน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ทดลองพบว่า บทที่มีภาพประกอบเป็นส่วนมากผู้ทดลองจากรู้สึกง่ายและใช้น้อยกว่า ในขณะที่บางบทที่มีข้อความมากกว่าผู้ทดลองจะรู้สึกยากและใช้นานกว่า

2.2.3 ผลการทดลองครั้งที่ 1

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บคะแนนจาก แบบทดสอบระหว่างเรียนทั้ง 10 บท แบบทดสอบหลังเรียน และคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.3.1 แบบทดสอบระหว่างเรียนของแต่ละบทมี 10 ข้อ คะแนนเต็มคือ 10 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 6 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลองในการทดลองครั้งที่ 1

บทที่	แบบทดสอบระหว่างเรียน	คะแนน	ระดับคุณภาพ
1	ลักษณะของช้างไทย	9	ดี
2	สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	8	ดี
3	การใช้ประโยชน์จากช้างไทย	7	ปานกลาง
4	วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	9	ดี
5	การแสดงของช้าง	9	ดี
6	ปางช้างไทย	7	ปานกลาง
7	พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ	9	ดี
8	คำศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย	9	ดี
9	ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”	9	ดี
10	“ช้าง” ในสำนวนไทย	8	ดี
		คะแนนรวม 84	ดี

จากตารางแสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองครั้งที่ 1 สรุปได้ว่าคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนตามรายการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดี เนื่องจากผู้ทดลองทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากเพิ่งอ่านบทอ่านเสร็จ ยังจำเนื้อหาและคำศัพท์ได้ บทที่ 3 เรื่อง การใช้ประโยชน์จากช้างไทย และบทที่ 6 เรื่อง ปางช้างไทย ผู้ทดลองทำได้คะแนน 7 คะแนน ซึ่งน้อยกว่าบทอื่น ๆ จากการสัมภาษณ์ผู้ทดลองพบว่า เนื่องจากบทที่ 3 และบทที่ 6 มีเนื้อหาเป็นจำนวนค่อนข้างมาก จึงทำให้ผู้ทดลองได้คะแนนค่อนข้างน้อย

จากการสังเกตว่า ผู้ทดลองเป็นนักศึกษาจีนที่มีพื้นฐานภาษาไทยยังไม่ดีมาก

เนื่องจากเป็นนักศึกษาปี 3 เพิ่งมาเรียนที่ประเทศไทยเป็นเวลาหนึ่งเดือนเท่านั้น มีความรู้ภาษาไทยและวงศัพท์ไม่มากนัก แต่ผู้ทดลองตั้งใจในการอ่านบทอ่านทุกครั้ง เป็นสาเหตุที่ทำให้คะแนนพอสมควรในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน

2.2.3.2 แบบทดสอบหลังเรียนมีทั้งหมด 50 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อละ 2 คะแนน คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนที่ผู้ทดลองได้รับคือ 84 คะแนน

2.2.3.3 การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา คะแนนเฉลี่ยในการประเมินคือ 4.8 คะแนน สรุปได้ว่านักศึกษาพอใจกับหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนมาก ซีเฉียวหลาน (施肖兰)¹ (2559: สัมภาษณ์) ได้ประเมินว่า

หนังสือเล่มนี้น่าสนใจมาก โดยการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างช้างและประเทศไทย ดิฉันได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศไทยโดยผ่านมุมมองนี้ ซึ่งเป็นมุมมองพิเศษในการศึกษาหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้ประสบความสำเร็จในการหลีกเลี่ยงความน่าเบื่อ แต่ละบทเรียนน่าสนใจมาก มีความยาก-ง่ายเหมาะสม การออกแบบและรูปแบบของหนังสือได้เสริมความสนุกสนานในการอ่าน ทำให้หนังสือชวนอ่านและน่าสนใจ แบบฝึกหัดของแต่ละบทมีความยาก-ง่ายและจำนวนเหมาะสมสำหรับผู้อ่านสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และสามารถวัดผลการเรียนรู้ได้ และไม่สร้างภาระให้ผู้อ่านในการศึกษา สามารถเสริมความรู้ด้านภาษา ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทยให้ผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ นักศึกษายังให้คำแนะนำว่าควรเพิ่มคำอธิบายเนื้อหาที่กล่าวไม่ชัดเจนในบทอ่าน ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุง มีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

¹ “首先我觉得这本书很有趣，通过写大象和泰国的关系让我能够通过这个很特别的视角去学习泰国的历史和文化，它成功地避免了枯燥和乏味，每一课都很有趣，难易程度适中。书本的排版让我感觉到这本书很有活力，也很有吸引力。课后的小练习的难易程度适中，题量也刚好，既能够反应出所学的知识是否得到有效的运用，有没有给使用这本书的人造成学习上的压力。能够让用这本书的人在使用这本书书辅助学习泰语的过程中一步步有效地深入了解泰国的历史与文化。” แปลเป็นภาษาไทยโดยผู้วิจัย

ตาราง 7 แสดงการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาจากการทดลองครั้งที่ 1

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้ทดลอง	สิ่งที่แก้ไข
32 (บทที่ 2)	ไม่ได้กล่าวถึงธงชาติผืนแรกของประเทศไทยคือธงรูปช้างเผือกไม่ทรงเครื่อง แต่ไม่ใช้ธงรูปช้างอยู่ในวงจักรในบทอ่านอย่างชัดเจน	ธงชาติผืนแรกในประวัติศาสตร์ไทยคือธงผืนไหนไม่ได้บอกให้ชัดเจน	เพิ่มเติมประโยคว่า “แต่ยังไม่ได้รับการรับรองว่าเป็นธงชาติ” ในคำอธิบายของธงรูปช้างอยู่ในวงจักรในบทอ่าน
38 (บทที่ 2)	ความหมายของคำว่า “ปราสาท” ในคำศัพท์ท้ายบทคือ “เรือนมียอดเป็นชั้น ๆ สำหรับเป็นที่ประทับของพระเจ้าแผ่นดินหรือเป็นที่ประดิษฐานสิ่งศักดิ์สิทธิ์.”	ความหมายของคำว่า “ปราสาท” ไม่ชัดในคำศัพท์ท้ายบท	เพิ่มเติมคำไวพจน์ของ “ปราสาท” ในความหมาย ได้แก่ “พระราชวัง”
56 (บทที่ 3)	คำถามข้อ 4 ในแบบทดสอบท้ายบท “ช้างในภาพนี้กำลัง _____ ไม้ซุงอยู่” มีตัวเลือกคือ ก. งัด ข. แห่ ค. ลาก ง. บรรทุก	คำตอบไม่ชัด	แก้ตัวเลือก ง จาก “บรรทุก” เป็น “ยก”
69 (บทที่ 4)	คำถามข้อ 10 ในแบบทดสอบท้ายบทมีตัวเลือก ข ว่า “ความเป็นมาของวันช้างไทย”	คำตอบไม่ชัด	แก้ตัวเลือก ข จาก “ความเป็นมาของวันช้างไทย” เป็น “วัตถุประสงค์การริเริ่มให้มีวันช้างไทยขึ้น”
83 (บทที่ 5)	คำถามข้อ 7 ในแบบทดสอบท้ายบทมีตัวเลือกข้อ ก ว่า “ความหมายของชาวส่วย”	คำตอบไม่ชัด	แก้ตัวเลือกข้อ ก จาก “ความหมายของชาวส่วย” เป็น “ลักษณะของชนชาติชาวส่วย”
138 (บทที่ 10)	คำว่า “ตึกแดน” ในคำศัพท์ท้ายบทไม่มีคำอ่าน	ควรเพิ่มเติมคำอ่านของคำศัพท์ยากในคำศัพท์ท้ายบท	เพิ่มเติมคำอ่านของ “ตึกแดน”

2.3 การทดลองครั้งที่ 2 เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

เมื่อปรับปรุงแก้ไขตามจากการทดลองครั้งที่ 1 โดยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จไปทดลองใช้กับผู้ทดลอง 3 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.1 ผู้ทดลองและสถานที่เก็บข้อมูล

นักศึกษาจีน 3 คน ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันหลี่เจียงแห่งมหาวิทยาลัยครูกวางซี (Lijiang College of Guangxi Normal University) ซึ่งศึกษาที่คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน สถานที่เก็บข้อมูลคือสำนักหอสมุดกลางอาคาร มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ภาพประกอบ 13 สภาพบรรยากาศการทดลองครั้งที่ 2 วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2559

ณ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย กรุงเทพฯ¹

2.3.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 10 บท และแบบทดสอบ 2 ชุดไปทดลองใช้กับผู้ทดลองจำนวน 5 ครั้ง ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึง วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2559 การใช้เวลาแต่ละบทรวมเวลาการอ่านบทและเวลาการทำแบบทดสอบท้ายบท ดังตารางต่อไปนี้

¹ รูปภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

ตาราง 8 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	การใช้เวลา		
			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
1	17 ตุลาคม พ.ศ. 2559	คำนำ	10 นาที	10 นาที	10 นาที
		บทที่ 1 ลักษณะของช้างไทย	46 นาที	55 นาที	54 นาที
		บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	48 นาที	60 นาที	52 นาที
2	18 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากช้างไทย	50 นาที	35 นาที	57 นาที
		บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	41 นาที	50 นาที	50 นาที
3	19 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 5 การแสดงของช้าง	30 นาที	35 นาที	33 นาที
		บทที่ 6 ปางช้างไทย	41 นาที	42 นาที	51 นาที
		บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ	37 นาที	45 นาที	34 นาที
4	20 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้างไทย	39 นาที	35 นาที	38 นาที
		บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”	25 นาที	50 นาที	33 นาที
5	21 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย	39 นาที	35 นาที	43 นาที
		แบบทดสอบหลังเรียน	40 นาที	65 นาที	62 นาที

จากตารางแสดงระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยไม่ได้จำกัดเวลาในการอ่านหนังสืออ่านประกอบ และได้สังเกตว่าผู้ทดลองใช้เวลาในการอ่านแต่ละบทไม่เท่ากัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานของผู้ทดลองและความยากง่ายและความมากมายของเนื้อหา เช่น ผู้ทดลองอ่านบทที่ 1 เรื่อง *ลักษณะของช้างไทย* เป็นบทแรก และอ่านบทที่ 2 เรื่อง *สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย* เป็นบทถัดไป มีคำศัพท์เป็นศัพท์ใหม่สำหรับผู้ทดลองเป็นจำนวนมาก ผู้ทดลองจึงใช้เวลาในการอ่านนาน นักศึกษา 3 คนในการทดลองครั้งนี้มีพื้นฐานต่างกันเล็กน้อย เนื่องจากผู้วิจัยได้คัดเลือกมาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ นักศึกษามีระดับภาษาไทยค่อนข้างดีในชั้นเรียน 1 คน ปานกลาง 1 คน ค่อนข้างอ่อน 1 คน ตามผลการเรียนปลายภาคปี 2 ของนักศึกษา เป็นเหตุผลทำให้แต่ละคนใช้เวลาในการอ่านไม่เท่ากัน

2.3.3 ผลการทดลองครั้งที่ 2

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บคะแนนจากแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้ง 10 บท แบบทดสอบหลังเรียน และคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.3.1 แบบทดสอบระหว่างเรียนของแต่ละบทมี 10 ข้อ คะแนนเต็มคือ 10 คะแนน ข้อละ 1 คะแนน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 9 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลองในการทดลองครั้งที่ 2

ผู้ทดลอง		คนที่ 1		คนที่ 2		คนที่ 3	
บทที่	แบบทดสอบระหว่างเรียน	คะแนน	ระดับคุณภาพ	คะแนน	ระดับคุณภาพ	คะแนน	ระดับคุณภาพ
1	ลักษณะของช้างไทย	8	ดี	7	ปานกลาง	8	ดี
2	สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	9	ดี	9	ดี	8	ดี
3	การใช้ประโยชน์จากช้างไทย	9	ดี	7	ปานกลาง	8	ดี
4	วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	9	ดี	9	ดี	9	ดี
5	การแสดงของช้าง	9	ดี	9	ดี	8	ดี
6	ปางช้างไทย	9	ดี	9	ดี	8	ดี
7	พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ	8	ดี	9	ดี	8	ดี
8	คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้างไทย	9	ดี	8	ดี	8	ดี
9	ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”	7	ปานกลาง	9	ดี	9	ดี
10	“ช้าง” ในสำนวนไทย	7	ปานกลาง	9	ดี	8	ดี
คะแนนรวม		84	ดี	85	ดี	82	ดี

จากตารางแสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลองในการทดลองครั้งที่ 2 สรุปได้ว่าคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนตามรายการประเมินอยู่ในระดับคุณภาพดี ผู้ทดลอง 3 คนทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากเพิ่งอ่านหนังสืออ่านประกอบเสร็จไม่นาน ยังจำเนื้อหาและคำศัพท์ได้ดี บทที่ 4 เรื่อง วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย ได้คะแนนสูงสุด คะแนนเฉลี่ยของ 3 คนคือ 9 คะแนน เนื่องจากบทที่ 3 และบทที่ 4 มีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน คือในบทที่ 3 เรื่อง การใช้ประโยชน์จากช้างไทย ได้กล่าวถึงการกระทำ

ยุทธศาสตร์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในสมัยโบราณ ในบทที่ 4 ก็ได้แนะนำความเป็นมาของวันกองทัพไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ครั้งนี้ จึงช่วยให้ผู้อ่านใช้เวลาในการอ่านบทที่ 4 ไม่มากและได้คะแนนสูง

จากการสังเกตว่า ผู้ทดลองเป็นนักศึกษาจีนที่มีพื้นฐานภาษาไทยยังไม่ดีมาก เนื่องจากเพิ่งมาเรียนที่ประเทศไทยเป็นเวลาหนึ่งเดือนกว่าเท่านั้น มีความรู้ภาษาไทยและวงศัพท์ไม่มากนัก แต่ผู้ทดลองตั้งใจในการอ่านบทอ่าน เป็นสาเหตุที่ทำให้ได้คะแนนพอสมควรในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน

2.3.3.2 แบบทดสอบหลังเรียนมีทั้งหมด 50 ข้อ คะแนนเต็ม 100 คะแนน ข้อละ 2 คะแนน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตาราง 10 แสดงคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของผู้ทดลองในการทดลองครั้งที่ 2

ผู้ทดลอง	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน
คนที่ 1	86
คนที่ 2	82
คนที่ 3	80
คะแนนเฉลี่ย	82.67

จากตารางแสดงคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนในการทดลองครั้งที่ 2 พบว่าผู้ทดลองทุกคนได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน เนื่องจากผู้ทดลองอาจจะลืมเนื้อหาและคำศัพท์ในแต่ละบทแล้วเมื่อทำแบบทดสอบหลังเรียน

2.3.3.3 การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา คะแนนเฉลี่ยในการประเมินคือ 4.43 คะแนน สรุปได้ว่านักศึกษาพอใจกับหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน และนักศึกษาให้คำแนะนำว่าควรเพิ่มการอธิบายคำศัพท์ที่เข้าใจยาก และแก้ไขข้อสอบในแบบทดสอบที่ไม่ชัด ผู้วิจัยจึงแก้ไขปรับปรุง มีรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 11 แสดงการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาจากการทดลองครั้งที่ 2

หน้า	ก่อนแก้ไข	ข้อเสนอแนะของผู้ทดลอง	สิ่งที่แก้ไข
29-30 (บทที่ 1) 42-43 (บทที่ 2) 56-57 (บทที่ 3) 68-69 (บทที่ 4) 81-82 (บทที่ 5) 92-93 (บทที่ 6) 104-105 (บทที่ 7) 118-119 (บทที่ 8) 130-131 (บทที่ 9) 143-144 (บทที่ 10)	แบบทดสอบระหว่างเรียนและหลังเรียนมีคำถามเป็นแบบปฏิเสธ เช่น “ข้อใดไม่ถูกต้อง” แต่คำว่า “ไม่” ไม่ได้ระบุเด่นชัด ทำให้ผู้อ่านอ่านผิดและตอบผิด	ควรระบุคำว่า “ไม่” ใน คำ ถ า ม แ บ บ ปฏิเสธให้ชัดเจน	ระบุคำว่า “ไม่” ในคำถามแบบปฏิเสธให้ชัดเจน
113 (บทที่ 8)	ไม่มีคำว่า “ชำนาญ” ในคำศัพท์ท้ายบท	ควรเพิ่มเติมคำว่า “ชำนาญ” ในคำศัพท์ท้ายบท	เพิ่มเติมคำว่า “ชำนาญ” ในคำศัพท์ท้ายบท เป็น “เชี่ยวชาญ จัดเจน รู้ดี คล่องแคล่ว”
138 (บทที่ 10)	คำอ่านของคำว่า “สิทธิ” คือ “สิด-ทึ” ในคำศัพท์ท้ายบท	ควรเพิ่มเติมคำอ่าน “สิด” ในคำศัพท์ท้ายบท เนื่องจาก “สิทธิ” อ่านได้สองแบบ	เพิ่มเติมคำอ่าน “สิด” ในคำศัพท์ท้ายบท
144 (บทที่ 10)	แบบทดสอบมีคำถามว่า 8) ข้อใดไม่ตรงกับความหมายของสำนวน “เลี้ยงช้างกินซี่ช้าง” ก. ทุจริตในการสอบ ข. ทุจริตต่อหน้าที่การงาน ค. หาประโยชน์โดยมิชอบจากงานที่ทำ ง. ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อของบริษัทเอาเปอร์เซ็นต์จากบริษัทที่มาเสนอขายสินค้า	ตัว ก เป็นตัวเลือกไม่ชัด	ปรับปรุงโดยเพิ่มเติมคำประธานให้แต่ละตัวเลือก ดังนี้ 8) ข้อใดไม่ตรงกับความหมายของสำนวน “เลี้ยงช้างกินซี่ช้าง” ก. นักศึกษาทุจริตในการสอบ ข. พนักงานทุจริตต่อหน้าที่การงาน ค. เจ้าหน้าที่หาประโยชน์โดยมิชอบจากงานที่ทำ ง. ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อของบริษัทเอาเปอร์เซ็นต์จากบริษัทที่มาเสนอขายสินค้า

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ นักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี (Guangxi University for Nationalities) ซึ่งกำลังศึกษาที่วิทยาลัยนานาชาติปริติ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในฐานะนักศึกษาแลกเปลี่ยน จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งระดับความสามารถด้านภาษาไทยของนักศึกษาทั้งหมดเป็น 3 ระดับ คือ ระดับเก่ง ระดับปานกลาง และระดับอ่อน ตามผลการเรียนปลายภาคปี 2 ของนักศึกษา แล้วคัดเลือกระดับดีมา 3 คน ระดับปานกลาง 4 คน และระดับอ่อน 3 คน รวมเป็น 10 มาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. สถานที่เก็บข้อมูล

สถานที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ หอสมุดป๋วยอึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเรียนอยู่ที่วิทยาเขตศูนย์รังสิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาพประกอบ 14 สภาพบรรยากาศการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2559
ณ หอสมุดป๋วยอึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต กรุงเทพฯ ¹

¹ รูปภาพถ่ายโดยผู้วิจัย

3. ระยะเวลาในการทดลอง

ผู้วิจัยนำหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้งหมด 10 บท และแบบทดสอบ 2 ชุดไปทดลองใช้กับผู้ทดลองจำนวน 4 ครั้ง ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองตั้งแต่วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึง วันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2559 การใช้เวลาแต่ละบทรวมเวลาการอ่านบทอ่านและเวลาการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน ผู้วิจัยได้จำกัดเวลาเพื่อควบคุมตัวแปรในการทดลองครั้งนี้เนื่องจากมีจำนวนผู้ทดลองค่อนข้างมาก ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 12 แสดงระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เนื้อหา	กำหนดเวลา
1	23 ตุลาคม พ.ศ. 2559	คำนำ	10 นาที
		บทที่ 1 ลักษณะของช้างไทย	50 นาที
		บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	50 นาที
2	24 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากช้างไทย	50 นาที
		บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	50 นาที
		บทที่ 5 การแสดงของช้าง	50 นาที
3	25 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 6 ปางช้างไทย	50 นาที
		บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ	50 นาที
		บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้างไทย	50 นาที
4	26 ตุลาคม พ.ศ. 2559	บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”	50 นาที
		บทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย	50 นาที
		แบบทดสอบหลังเรียน	60 นาที

4. ผลการทดลอง

ในการทดลอง ผู้วิจัยได้เก็บคะแนนจากแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบระหว่างเรียนทั้ง 10 บท และคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 13 แสดงคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนในการทดลองกับ
กลุ่มตัวอย่าง

คนที่	ระหว่างเรียน										หลังเรียน
	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5	บทที่ 6	บทที่ 7	บทที่ 8	บทที่ 9	บทที่ 10	
1	9	10	9	10	10	7	10	10	8	9	86
2	9	10	10	10	9	9	10	9	9	8	90
3	9	10	8	8	10	9	10	8	9	8	84
4	7	9	9	8	10	10	10	9	9	10	86
5	9	10	7	10	9	9	9	10	10	9	82
6	9	10	9	9	9	8	8	10	9	10	88
7	8	8	9	10	9	8	8	8	8	10	78
8	10	10	8	9	8	10	10	10	10	10	84
9	10	10	8	8	10	9	9	9	9	9	88
10	9	10	8	9	9	8	8	9	8	9	86

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ดังจะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการทดลองใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลมาศึกษาเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน โดยใช้เกณฑ์ 80/80 โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษา
ΣX	แทน	คะแนนรวมที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
ΣF	แทน	คะแนนรวมที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบระหว่างเรียนจำนวน 10 บทเพื่อหาประสิทธิภาพตัวแรก (E_1)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพตัวหลัง (E_2)
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาชาวจีนที่มีต่อหนังสืออ่านประกอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดของ กฤติกา ศรีคำดี และ ถวัลย์ มาศจรัส (2556: 167-168) มาปรับปรุงใช้ในการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ สูตรที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพ ดังนี้

สูตรที่ 1

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
	$\sum x$	แทน	คะแนนรวมที่ได้จากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน
	N	แทน	จำนวนคนให้ข้อมูล
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบระหว่างเรียนทุกบทรวมกัน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน
	N	แทน	จำนวนคนให้ข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 10 บทเพื่อหาประสิทธิภาพ E_1

ในแบบทดสอบระหว่างเรียนทั้งหมด 10 บทนี้ แต่ละบทมีข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 10 ข้อ ข้อละ 1 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 14 แสดงคะแนนการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	บทที่ 1	บทที่ 2	บทที่ 3	บทที่ 4	บทที่ 5	บทที่ 6	บทที่ 7	บทที่ 8	บทที่ 9	บทที่ 10
	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10	คะแนน เต็ม 10
1	9	10	9	10	10	7	10	10	8	9
2	9	10	10	10	9	9	10	9	9	8
3	9	10	8	8	10	9	10	8	9	8
4	7	9	9	8	10	10	10	9	9	10
5	9	10	7	10	9	9	9	10	10	9
6	9	10	9	9	9	8	8	10	9	10
7	8	8	9	10	9	8	8	8	8	10
8	10	10	8	9	8	10	10	10	10	10
9	10	10	8	8	10	9	9	9	9	9
10	9	10	8	9	9	8	8	9	8	9
Σx	89	97	85	91	93	87	92	92	89	92
E_1	90.7									

จากตาราง 14 จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน คือร้อยละ 90.7 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพตัวแรกที่กำหนด ($E_1=80$) โดยมีประสิทธิภาพร้อยละตามลำดับต่อไปนี้

บทที่ 1 ลักษณะของข้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 89
บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับข้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 97
บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากข้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 85
บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับข้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 91
บทที่ 5 การแสดงของข้าง	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 93
บทที่ 6 ปางข้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 87
บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานข้างเอราวัณ	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 92
บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับข้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 92
บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ข้าง”	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 89

บทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย

ประสิทธิภาพ ร้อยละ 92

สังเกตได้ว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนก่อนข้างสูง เนื่องจากนักศึกษาทำแบบทดสอบทันทีหลังจากการอ่านบทอ่านจึงยังจำเนื้อหาในบทอ่านได้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลและการสัมภาษณ์นักศึกษพบว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนของแต่ละบทความมีความแตกต่างกัน บทอ่านที่มีค่าประสิทธิภาพสูงสุด $E_1=97$ คือบทที่ 2 *สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย* มีนักศึกษา 8 คนได้คะแนนเต็ม บทนี้เป็นบทที่แนะนำสัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย เช่น ธงช้างเผือก ตราประจำจังหวัดเกี่ยวกับช้าง เป็นต้น เนื้อหาไม่ยากและมีภาพประกอบหลายภาพ นักศึกษาจึงสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดีและตอบคำถามได้ถูกต้อง บทที่ 5 *การแสดงของช้าง* และบทที่ 8 *คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้างไทย* มีนักศึกษา 4 คนได้คะแนนเต็มในการทำแบบทดสอบของสองบทนี้ ทั้งสองบทนี้เป็นบทที่สนุกสนาน มีภาพประกอบเป็นส่วนมาก โดยเฉพาะบทที่ 5 *การแสดงของช้าง* เป็นเนื้อหาที่นักศึกษาได้เคยมีประสบการณ์มาก่อนโดยเคยไปดูการแสดงของช้าง นักศึกษาจึงสนใจอ่านรายละเอียด ส่วนบทที่ 7 *พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ* มีนักศึกษา 5 คนได้คะแนนเต็มในการทำแบบทดสอบ เป็นบทที่มีเนื้อหาค่อนข้างง่ายกว่าบทอื่น ๆ และมีเรื่องเล่าเกี่ยวกับช้างเอราวัณ ซึ่งเหมือนนิทานที่สนุกสนาน นักศึกษาจึงทำคะแนนได้ดี

บทอ่านที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำสุด $E_1=85$ คือบทที่ 3 เรื่อง *การใช้ประโยชน์จากช้างไทย* มีนักศึกษาได้คะแนนเต็มเพียง 1 คน มีนักศึกษา 1 คนได้ 7 คะแนนด้วย บทนี้เป็นบทที่มีเนื้อหาค่อนข้างมาก และมีคำศัพท์ใหม่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากช้างในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ช้างในการคมนาคม การใช้ช้างในการทำศึกสงคราม ฯลฯ ซึ่งนักศึกษาไม่เคยมีความรู้มาก่อน จึงเข้าใจเนื้อหาไม่ดีเท่าบทอื่น ๆ และได้คะแนนต่ำที่สุดจาก 10 บท ส่วนบทที่ 6 เรื่อง *ปางช้างไทย* ได้ค่าประสิทธิภาพ $E_1=87$ เนื่องจากบทนี้เป็นบทที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาก โดยได้แนะนำปางช้างหลายแห่ง กิจกรรมของปางช้างที่แนะนำหลายกิจกรรม และจุดเด่นต่าง ๆ ของแต่ละปางช้าง เป็นบทที่มีเนื้อหาเป็นจำนวนมากที่สุดจาก 10 บทนี้ นักศึกษาจึงได้คะแนนต่ำกว่าในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนของบทนี้

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพ E_2

ในแบบทดสอบหลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก 50 ข้อ ข้อละ 2 คะแนน คะแนนเต็มคือ 100 คะแนน มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 15 แสดงคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนในการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

คนที่	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน คะแนนเต็ม 100
1	86
2	90
3	84
4	86
5	82
6	88
7	78
8	84
9	88
10	86
ΣF	852
\bar{X}	85.2
E_2	85.2

จากตาราง 15 ผู้วิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน คือร้อยละ 85.2 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ ($E_2=80$) จากการวิเคราะห์ข้อมูลและการสัมภาษณ์นักศึกษา พบว่ามีนักศึกษา 1 คนได้คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนสูงถึง 90 คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนสูงสุดในนักศึกษา 10 คนนี้ มีนักศึกษา 2 คนได้คะแนน 88 คะแนน และนักศึกษา 3 คนได้คะแนน 86 คะแนน แสดงว่านักศึกษาเข้าใจเนื้อหาหนังสืออ่านประกอบทั้ง 10 บทเป็นอย่างดี มีนักศึกษา 1 คนได้คะแนนต่ำกว่า 80 คะแนน ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักศึกษาคนนี้และสังเกตว่านักศึกษาคนนี้ลืมคำศัพท์ใหม่ที่เรียนในคำศัพท์ท้ายบทของแต่ละบท เนื่องจากนักศึกษาไม่ได้ทบทวนคำศัพท์ก่อนทำแบบทดสอบหลังเรียน จึงทำให้อ่านข้อสอบไม่เข้าใจและตอบผิด

สรุปได้ว่าหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 โดยมีประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนคือ $E_1=90.7$ และประสิทธิภาพคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน $E_2=85.2$

คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียน เนื่องจากนักศึกษาทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากการอ่านบทอ่านที่ละบท ยังจำเนื้อหาและคำศัพท์ได้ดี ส่วนแบบทดสอบหลังเรียนมีจำนวน 50 ข้อและครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 10 บท เพิ่มความยากในการทำสำหรับนักศึกษา และคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนระหว่างนักศึกษาค่อนข้างต่างกัน สูงสุดถึงร้อยละ 90 ต่ำสุดถึงร้อยละ 78 จึงมีคะแนนเฉลี่ยต่ำเมื่อเทียบกับคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน

4. วิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาชาวจีนในการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

ในการประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษา คะแนนเต็ม 5 คะแนน โดยมีเกณฑ์ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	พอใจมาก
3.50 - 4.49	หมายถึง	พอใจ
2.50 - 3.49	หมายถึง	พอใจปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ไม่ค่อยพอใจ
0.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่พอใจ

ผลคะแนนที่ได้จากแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาชาวจีน มีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 16 แสดงคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างในการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้	4.7	พอใจมาก
2. เนื้อหามีความต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน	4.7	พอใจมาก
3. ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา	4.9	พอใจมาก
4. ความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละบทเหมาะสมกับผู้เรียน	4.6	พอใจมาก
5. ความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน	4.9	พอใจมาก
6. ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน	4.7	พอใจมาก
7. ความยากง่ายของแบบฝึกหัดเหมาะสมกับผู้เรียน	4.4	พอใจมาก
8. ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบทดสอบในแต่ละบท	4.9	พอใจมาก
9. รูปภาพที่ใช้สื่อความได้ชัดเจน	4.8	พอใจมาก
10. ผู้เรียนได้เพิ่มความรู้ภาษาและวัฒนธรรม เรื่อง “ข้างไทย”	5.0	พอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.76	พอใจมาก

จากตาราง 16 คะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับกลุ่มตัวอย่างในการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนคือ 4.76 คะแนน สรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างพอใจหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนมาก ผู้วิจัยพบว่ารายการที่นักศึกษาพอใจที่สุดคือรายการประเมินที่ 10 คือ ผู้เรียนได้เพิ่มความรู้ภาษาและวัฒนธรรม เรื่อง “ข้างไทย” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงถึง 5.0 แสดงว่าหนังสืออ่านประกอบนี้สามารถเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” ให้นักศึกษาได้จริง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

ในรายการประเมิน 10 รายการมี 3 รายการประเมินได้ค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.9 ด้วย คือ รายการที่ 3 ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา รายการที่ 5 ความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน และรายการที่ 8 ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบทดสอบในแต่ละบท แสดงว่าหนังสืออ่านประกอบนี้ได้เขียนโดยภาษาที่เหมาะสมสำหรับระดับภาษาไทยของนักศึกษา ได้อธิบายเนื้อหาอย่างชัดเจน จึงช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาได้ดี แต่ละบทมีแบบทดสอบเป็นจำนวน 10 ข้อ เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะวัดผลความเข้าใจของผู้อ่านหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนเล่มนี้ นักศึกษาเห็นว่าใช้ภาษาเหมาะสม มีภาพประกอบมาอธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก ดังรายการประเมินที่ 9 เรื่อง รูปภาพที่ใช้สื่อความได้ชัดเจน นั้น ได้ค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.8 ซึ่งแสดงว่าภาพประกอบได้ช่วยอธิบายเนื้อเรื่องให้เข้าใจได้ง่าย

ค่าเฉลี่ยของรายการประเมินต่ำที่สุดคือ 4.4 คือรายการประเมินที่ 7 ความยากง่ายของแบบฝึกหัดเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักศึกษาแล้วสังเกตว่า นักศึกษาเห็นว่าแบบฝึกหัดของแต่ละบทยากไปหน่อย เนื่องจากแบบฝึกหัดส่วนใหญ่เป็นการวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่าน ผู้อ่านเข้าใจและวิเคราะห์เนื้อเรื่องจึงจะตอบคำถามได้ ทำให้นักศึกษารู้สึกยาก

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างสังเกตว่า นักศึกษาชื่นชอบรูปเล่มและสีสันของหนังสืออ่านประกอบว่ามีการจัดรูปเล่มชวนอ่าน ช่วยกระตุ้นความสนใจในการอ่าน ถึงเนื้อหาค่อนข้างมากมาย แต่ไม่เบื่อหน่ายต่อการอ่าน หน่วยที่นักศึกษาสนใจที่สุดคือหน่วยที่ 3 เรื่อง “ข้าง” ในภาษาไทย โดยเฉพาะบทที่ 9 ความเปรียบเกี่ยวกับข้าง เป็นความรู้ที่นักศึกษาไม่เคยรู้มาก่อน และความเปรียบเหล่านี้ในภาษาจีนและวัฒนธรรมจีนก็ไม่ค่อยปรากฏ จึงทำให้นักศึกษาสนใจในเนื้อหาบทนี้ เพราะห้อยากรู้ความคิดเห็นและทัศนคติของคนไทย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปริญญาานิพนธ์เรื่องการสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน เพื่อเสริมความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับข้างไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีน มีการหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบตามเกณฑ์ $E1/E2=80/80$ และการหาความพึงพอใจของนักศึกษาชาวจีนที่มีต่อหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ดังที่ผู้วิจัยจะกล่าวในการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” และวิธีการสร้างหนังสืออ่านประกอบ เป็นต้น หลังจากนั้นดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน จำนวน 10 บท แบบทดสอบระหว่างเรียนแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 100 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียนแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาชาวจีนในการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ต่อจากนั้นได้นำเครื่องมือไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา รูปแบบ และภาษา รวบรวมข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข เช่น แก้ไขภาษาให้ถูกต้อง เขียนคำอธิบายให้ชัดเจนขึ้น เปลี่ยนภาพประกอบให้สื่อความหมายชัดเจน แก้ไขข้อสอบในแบบทดสอบให้ชัดเจน เป็นต้น เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แล้วจึงนำไปทดลองกับนักศึกษาชาวจีน 1 คนในการทดลองครั้งที่ 1 และนักศึกษาชาวจีน 3 คนในการทดลองครั้งที่ 2 เพื่อปรับปรุงให้เครื่องมือมีคุณภาพดีขึ้น หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาชาวจีน 10 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

การทดลองครั้งที่ 1 ผู้ทดลองเป็นนักศึกษาชาวจีน 1 คน ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันหลี่เจียงแห่งมหาวิทยาลัยคุนหมิง (Lijiang College of Guangxi Normal University) ซึ่งเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนที่คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ผลการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบระหว่างเรียนของผู้ทดลองคือร้อยละ

84 คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนของผู้ทดลองคือร้อยละ 84 จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ทดลองพบว่าผู้ทดลองมีพื้นฐานภาษาไทยอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมาเรียนที่ประเทศไทยเป็นเวลาเพียงหนึ่งเดือนเท่านั้น แต่ผู้ทดลองสนใจวัฒนธรรมไทย ตั้งใจเรียนภาษาไทย ยินดีร่วมมือในการทดลอง ผู้ทดลองตั้งใจอ่านบทอ่านทุกครั้งและถามคำถามเมื่อมีข้อสงสัย จึงได้คะแนนพอสมควรในการทำแบบทดสอบ ผู้ทดลองได้เสนอแนะว่าควรเพิ่มเติมการอธิบายเนื้อหาในบางส่วนให้ชัดเจนขึ้น เช่น ธงชาติผืนแรกในประวัติศาสตร์ไทยคือธงผืนใดไม่ได้บอกชัดเจน ความหมายของคำว่า “ปราสาท” ไม่ชัดเจนในคำศัพท์ท้ายบท คำถามบางข้อคำตอบไม่ชัดในแบบทดสอบ คำบางคำอ่านยาก ควรเพิ่มเติมคำอ่านในคำศัพท์ท้ายบท เป็นต้น ผู้วิจัยจึงแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทดลองโดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา

การทดลองครั้งที่ 2 ผู้ทดลองเป็นนักศึกษาชาวจีน 3 คน ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย สถาบันหลี่เจียงแห่งมหาวิทยาลัยคุงวังกว๋างซี (Lijiang College of Guangxi Normal University) ซึ่งเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนที่คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ผลการทดลองพบว่า ผู้ทดลองได้คะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียนร้อยละ 83.67 และคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 82.67 ผู้วิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดลองครั้งนี้ใกล้เคียงกับการทดลองครั้งที่ 1 เนื่องจากผู้ทดลองมาจากชั้นเรียนเดียวกัน มีพื้นฐานภาษาไทยใกล้เคียงกัน ในผู้ทดลอง 3 คนนี้ คนที่ 1 มีพื้นฐานดีกว่า ใช้เวลาในการอ่านน้อยกว่าผู้ทดลองอีกสองคน คนที่สอง 2 มีพื้นฐานอ่อนที่สุดในผู้ทดลอง 3 คนนี้ จึงใช้เวลาในการอ่านมากที่สุด แต่อ่านละเอียด จึงได้คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนสูงที่สุด คนที่ 3 มีพื้นฐานระดับปานกลาง บางบทอ่านเร็วแต่ตอบคำถามไม่ถูกต้อง จึงได้คะแนนต่ำสุด จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ทดลองพบว่า ผู้ทดลองเห็นว่าภาพประกอบในหนังสือช่วยให้เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น โดยเฉพาะภาพวาดสามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน ช่วยให้ผู้อ่านจำเนื้อเรื่องได้ดี และมีคำแนะนำว่าคำบางคำยากเกินไปสำหรับผู้ทดลองและไม่ได้รวบรวมไว้ในคำศัพท์ท้ายบทและไม่ได้อธิบายความหมาย เช่น คำว่า “ช้านาญ” ในบทที่ 8 และคำบางคำอ่านได้สองอย่าง ควรเพิ่มเติมคำอ่านให้ครบ เช่น “สิทธิ” อ่านว่า “ลิด” หรือ “ลิด-ทึ” ก็ได้ ที่สำคัญคือควรระบุคำว่า “ไม่” ในคำถามแบบปฏิเสธในแบบทดสอบให้ชัดเจน เนื่องจากในแบบทดสอบมีคำถามเป็นแบบปฏิเสธเป็นจำนวนไม่น้อย เช่น “ข้อใดไม่ถูกต้อง” บางที่ผู้ทดลองอ่านผิดก็จะเลือก “ข้อใดถูกต้อง” เป็นต้น ผู้วิจัยจึงแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทดลองโดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา

การทดลองครั้งที่ 3 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงจากการทดลองครั้งที่ 1 และ 2 ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านประกอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาไทย คณะภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน

มหาวิทยาลัยชนชาติกวางซี (Guangxi University for Nationalities) ซึ่งเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนที่วิทยาลัยนานาชาติปริตี้ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยในระดับกลาง ผลการทดลองพบว่า แบบทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านประกอบซึ่งเป็นประสิทธิภาพตัวแรกและตัวหลังมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 90.7/85.2 ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ $E_1/E_2=80/80$ หนังสืออ่านประกอบทั้งหมด 10 บทมีค่าประสิทธิภาพ ดังนี้

บทที่ 1 ลักษณะของช้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 89
บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 97
บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากช้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 85
บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 91
บทที่ 5 การแสดงของช้าง	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 93
บทที่ 6 ปางช้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 87
บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 92
บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 92
บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 89
บทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย	ประสิทธิภาพ	ร้อยละ 92

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยเรื่อง “ช้างไทย” ค่อนข้างน้อย เช่น นักศึกษาบางคนไม่รู้ว่ช้างเป็นสัตว์ประจำชาติไทย บางคนรู้ว่าช้างอาจมีความหมายพิเศษสำหรับคนไทยแต่ไม่เข้าใจเหตุผล บางคนไม่เข้าใจคำศัพท์ ความเปรียบและสำนวนที่เกี่ยวกับช้าง นักศึกษาบางคนได้ไปดูการแสดงของช้างที่จังหวัดเชียงใหม่ รู้สึกสนใจการแสดงของช้างและชีวิตความเป็นอยู่ของช้างและความรู้ช้าง จึงทำให้นักศึกษาสนใจในการอ่านเรื่องช้างไทยและทำแบบทดสอบได้ดีเพราะมีประสบการณ์มาก่อน

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียนซึ่งเป็นประสิทธิภาพตัวแรก มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 90.7 ผู้วิจัยสังเกตว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนค่อนข้างสูง เนื่องจากนักศึกษาได้ทำแบบทดสอบทันทีหลังจากการอ่านบทอ่านจึงยังจำเนื้อหาในบทเรียนได้ คะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบระหว่างเรียนของแต่ละบทมีความแตกต่างกัน บทอ่านที่มีค่าประสิทธิภาพสูงสุด $E_1=97$ คือบทที่ 2 เรื่อง *สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย* มีนักศึกษา 8 คนได้คะแนนเต็ม บทนี้เป็นบทที่แนะนำสัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย เช่น ช้างเผือก ตราประจำจังหวัดเกี่ยวกับช้าง เป็นต้น เนื้อหาไม่ยากและมีภาพประกอบเป็นส่วนมาก นักศึกษาจึงสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ดีและตอบคำถามได้ถูกต้อง บทที่ 5 เรื่อง *การแสดงของช้าง* และบทที่ 8 เรื่อง *คำศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย* มีนักศึกษา

4 คนได้คะแนนเต็มในการทำแบบทดสอบของทั้งสองบท ทั้งสองบทนี้เป็นบทที่สนุกสนาน มีภาพประกอบมาก โดยเฉพาะบทที่ 5 เป็นเนื้อหาที่นักศึกษาสามารถมีโอกาสสัมผัสได้โดยไปดูการแสดงของช้าง นักศึกษาจึงสนใจอ่านรายละเอียด ส่วนบทที่ 7 เรื่อง *พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ* มีนักศึกษา 5 คนได้คะแนนเต็มในการทำแบบทดสอบ เพราะเป็นบทอ่านที่มีเนื้อหาค่อนข้างง่ายกว่าบทอื่น ๆ เนื้อหาเป็นนิทานเกี่ยวกับช้างเอราวัณ ซึ่งเป็นเรื่องเล่าง่าย ๆ และสนุกสนาน บทอ่านที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำสุด E1=85 คือบทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากช้างไทย มีนักศึกษาได้คะแนนเต็มเพียง 1 คน และมีนักศึกษา 1 คนได้ 7 คะแนนด้วย บทนี้เป็นบทที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาก และมีคำศัพท์ใหม่เป็นจำนวนมาก ได้แนะนำการใช้ประโยชน์จากช้างหลายด้าน ซึ่งนักศึกษาไม่เคยได้เรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องมาก่อน จึงเข้าใจเนื้อหาค่อนข้างน้อยกว่าบทอื่น ๆ และได้คะแนนต่ำที่สุดใน 10 บท ส่วนบทที่ 6 เรื่อง *ปางช้างไทย* มีนักศึกษาได้คะแนนเต็ม 2 คน เนื่องจากบทนี้เป็นบทที่มีเนื้อหาค่อนข้างยาก โดยแนะนำปางช้างที่มีชื่อเสียงหลายแห่งในประเทศไทยและจุดเด่นต่าง ๆ ของแต่ละปางช้าง นักศึกษาจึงได้คะแนนต่ำกว่าบทอื่น ๆ ในการทำแบบทดสอบระหว่างเรียน

จากการวิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นประสิทธิภาพตัวหลัง มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.2 สังเกตได้ว่าคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบหลังเรียนต่ำกว่าคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน เนื่องจากนักศึกษาทำแบบทดสอบระหว่างเรียนหลังจากการอ่านบทอ่านที่ละบท ยังจำเนื้อหาและคำศัพท์ได้ ส่วนแบบทดสอบหลังเรียนมีจำนวน 50 ข้อและครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 10 บท และข้อสอบจะเป็นการอ่านอย่างวิเคราะห์ จึงเป็นการเพิ่มความยากมากขึ้น และคะแนนการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักศึกษาค่อนข้างต่างกัน สูงสุดถึงร้อยละ 90 ต่ำสุดถึงร้อยละ 78 จึงมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าคะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน

เมื่อพิจารณาคะแนนแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษาในการใช้หนังสืออ่านประกอบ พบว่านักศึกษาพอใจในการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน เพราะได้เพิ่มความรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้อง รวบรวม วิถีชีวิต ความเชื่อ ทัศนคติของคนไทยด้วย ผลการวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติกา ศรีคำดี และ ถวัลย์ มาศจรัส (2553: 7) ว่า หนังสือเสริมประสบการณ์คือ หนังสือที่ไม่ได้กำหนดให้เป็นหนังสือเรียน เป็นหนังสือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ซาบซึ้งในคุณค่าของภาษา เสริมสร้างทักษะและนิสัยรักการอ่าน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ตามหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในการใช้หนังสืออ่านประกอบครั้งนี้ มีคะแนนเฉลี่ย 4.72 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างพอใจหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนในระดับ “พอใจมาก” ผู้วิจัยพบว่ารายการที่นักศึกษาพอใจที่สุดคือรายการ

ประเมินที่ 10 คือ ผู้เรียนได้เพิ่มความรู้ภาษาและวัฒนธรรม เรื่อง “ข้างไทย” ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงถึง 5.0 แสดงว่าหนังสืออ่านประกอบนี้สามารถเพิ่มความรู้ภาษาและวัฒนธรรม เรื่อง “ข้างไทย” ให้นักศึกษาได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ในรายการประเมินทั้ง 10 รายการ มี 3 รายการประเมินที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.9 ด้วย คือ รายการที่ 3 เรื่อง ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา รายการที่ 5 เรื่อง ความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน และรายการที่ 8 เรื่อง ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบทดสอบในแต่ละบท แสดงว่าหนังสืออ่านประกอบนี้ได้เขียนโดยใช้ภาษาเหมาะสมกับระดับภาษาไทยของนักศึกษา ได้อธิบายเนื้อหาอย่างชัดเจน จึงช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาได้ดีในการอ่าน แต่ละบทมีแบบทดสอบเป็นจำนวน 10 ข้อ เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะวัดการอ่านด้วย

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนเล่มนี้ นอกจากใช้ภาษาเหมาะสมกับนักศึกษาแล้ว ยังอาศัยภาพประกอบมาอธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก รายการประเมินที่ 9 รูปภาพที่ใช้สื่อความได้ชัดเจน ได้ค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.8 ก็แสดงว่าภาพประกอบที่ใช้ได้ช่วยอธิบายเนื้อเรื่องเป็นอย่างดี

ค่าเฉลี่ยของรายการประเมินต่ำที่สุดคือ 4.4 คือรายการประเมินที่ 7 ความยากง่ายของแบบฝึกหัดเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักศึกษาแล้วสังเกตว่า นักศึกษาเห็นว่าแบบฝึกหัดของแต่ละบทค่อนข้างยาก เนื่องจากมีการวัดการวิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่าน ไม่ได้วัดความจำ คำตอบของแบบฝึกหัดไม่ได้เอามาจากบทอ่านโดยตรง ผู้อ่านต้องวิเคราะห์เนื้อเรื่องจึงจะตอบข้อคำถามได้ ทำให้นักศึกษาเห็นว่าคำถามค่อนข้างยาก

สรุปได้ว่าหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E_1/E_2=80/80$ แสดงว่าหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนได้เพิ่มความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทยให้นักศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้

อภิปรายผล

จากการวิจัยการสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปราย ดังนี้

1. วัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและการสัมภาษณ์ผู้ใช้ พบว่าหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนมีประสิทธิภาพที่จะใช้สอนภาษาและวัฒนธรรมไทยให้แก่นักศึกษาชาวจีนได้ เนื่องจากว่ามีเนื้อหาสาระทั้งด้านภาษาและวัฒนธรรม ผู้เรียน

ได้เกิดความสุขสนทนาร่วมกันในการอ่าน ได้เรียนรู้ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยควบคู่กันไป ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของผู้เรียนและผู้เรียนมีความรู้ในด้านนี้ค่อนข้างน้อย จึงเกิดความสุข สนใจ นับว่าเป็นผลดีต่อการสื่อสาร เพราะภาษากับวัฒนธรรมจะสนับสนุนกัน การเข้าใจวัฒนธรรม ส่งผลต่อการเรียนรู้ภาษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ประภาศรี สีหอำไพ (2549: 52) ว่า วัฒนธรรมที่แตกต่างกันเมื่อมาผสมผสานเกี่ยวข้องกัน ผู้สื่อสารจำเป็นต้องเรียนรู้วิถีชีวิต คติความเชื่อ ซึ่งกันและกัน จึงจะสามารถประสานสัมพันธ์ร่วมมือกันได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลทิพย์ เพิ่มเกษร (2555: 113-154; 2554: 143; และ 2552: 114-115) ว่า การสอนวัฒนธรรมมีความจำเป็น ในการจัดหลักสูตร การจัดเนื้อหาจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะทางภาษาไทยไปพร้อม ๆ กับการ เรียนรู้ทางวัฒนธรรมไทยและความเป็นไทยในด้านต่าง ๆ เพราะการเรียนการสอนภาษานั้น หากผู้สอน สอดแทรกวัฒนธรรมและความเป็นไทยในด้านต่าง ๆ ในขณะที่สอนจะสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมี ทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และช่วยให้ผู้เรียนเรียนภาษาอย่างสนุกสนาน

2. การสอนเรื่อง “ช้างไทย” ให้ผู้เรียนชาวจีน

ผู้วิจัยได้สังเกตว่าในภาษาไทยมีคำศัพท์ ความเปรียบ และสำนวนเกี่ยวข้องกับช้างเป็น จำนวนมาก จึงสนใจศึกษาเรื่องช้างไทย และต้องการทราบว่าเหตุใดภาษาไทยต้องเกี่ยวข้องกับช้าง ผู้วิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมเกี่ยวกับช้าง เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หลังจากการศึกษาเอกสารและ งานวิจัยต่าง ๆ แล้วผู้วิจัยเห็นว่าคนไทยมีความผูกพันกับช้าง ช้างมีความสำคัญสำหรับคนไทยตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างสามารถทำให้เพิ่มความรู้ภาษาไทยมากขึ้น และช่วยให้เข้าใจความคิดเห็นและทัศนคติของคนไทยมากขึ้น ตลอดจนทำให้การสื่อสารระหว่าง กันดีขึ้นด้วย

การวิจัยวัฒนธรรมไทยจากการอ่านหนังสือเพียงอย่างเดียวไม่สามารถเข้าใจอย่างลึกซึ้งได้ ผู้วิจัยจึงไปทัศนศึกษาสถานที่เกี่ยวข้องกับช้างเพื่อเก็บข้อมูลการทำปฏิญานิพนธ์ เช่น ไปดูการแสดง ของช้างที่จังหวัดเชียงใหม่ ไปดูชีวิตความเป็นอยู่ของช้างและความรู้ที่จังหวัดลำปาง ไปดูนิทรรศการ ศิลปะภาพถ่ายชาวดำ “ควาญ + ช้าง” ในวันช้างไทย (วันที่ 13 เดือนมีนาคม) ปี พ.ศ. 2559 ที่ ศูนย์การค้าสยามพารากอนกรุงเทพมหานคร ไปพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณที่จังหวัดสมุทรปราการ เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยได้สัมผัสและเข้าใจวัฒนธรรมเกี่ยวกับช้างไทยมากขึ้น การไปทัศนศึกษาผู้วิจัยยังได้ถ่ายรูป เพื่อเป็นภาพประกอบในหนังสืออ่านประกอบ เช่น รูปการแสดงของช้าง รูปควาญช้าง รูปช้างสามเศียร เป็นต้น

วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับช้างในประเทศไทยก็มีเนื้อหาหลากหลาย เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่ ควรคำนึงในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศคือ การเลือกเนื้อหาวิชา (Content Selection) ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่ใช้สอนให้เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้เรียน

(นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. 2555: 113-154; 2554: 143; และ 2552: 114-115) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงคัดเลือกความรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยที่เกี่ยวข้องกับช้างที่สามารถทำให้นักศึกษาได้มองเห็นความสำคัญของช้างทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น การใช้ประโยชน์จากช้างในการท่องเที่ยว วันช้างไทย เป็นต้น ส่วนช้างกับการท่องเที่ยวเป็นความสำคัญของช้างที่นักศึกษาชาวต่างประเทศได้มีโอกาสสัมผัสมากที่สุด คือการไปเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวที่มีการแสดงของช้างในประเทศไทย เป็นต้น ส่วนด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับช้าง ผู้สอนจะสอนคำศัพท์ ความเปรียบและสำนวนที่ใช้บ่อยในปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารได้ถูกต้องในบริบทของสังคมไทย และช่วยให้การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเป็นไปได้อย่างสนุกสนาน และผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของคนไทย

3. การสร้างหนังสืออ่านประกอบ

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน มีเนื้อหาที่เผยแพร่ความรู้ภาษาและวัฒนธรรมรูปแบบหนึ่ง ผู้อ่านสามารถใช้อ่านได้เองอย่างอิสระตามความต้องการ ไม่มีข้อจำกัดที่ต้องใช้ในห้องเรียนหรือต้องอาศัยผู้สอนมาอธิบายเนื้อหา ในปัจจุบันสถาบันที่เปิดสอนภาษาไทยที่สาธารณรัฐประชาชนจีนมีหนังสืออ่านประกอบภาษาไทยเป็นจำนวนน้อยมาก นักศึกษาชาวจีนเสริมความรู้ภาษาไทยโดยใช้แบบเรียนภาษาไทยในชั้นเรียน และเสริมความรู้วัฒนธรรมไทยโดยใช้หนังสืออ่านประกอบที่เขียนด้วยภาษาจีน หนังสือที่ใช้เสริมการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ทั้ง ๆ ที่ชาววัฒนธรรมไทยเป็นวิชาแกนในหลักสูตรภาษาไทย ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน เพื่อให้ นักศึกษาจีนได้มีหนังสือใช้อ่านประกอบการเรียนมากขึ้น

ในการสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนแรก กำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระ หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” ให้นักศึกษาชาวจีน ผู้อ่านจะได้เรียนรู้ภาษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาและการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทำให้อ่านชาวจีนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย คนไทยและประเทศไทยมากยิ่งขึ้น และนำความรู้ทางวัฒนธรรมไทยมาใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยจึงคัดเลือกเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้อ่านกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักศึกษาชาวจีนระดับกลาง เนื้อหาสาระของหนังสืออ่านประกอบเป็นเนื้อหาที่สามารถทำให้อ่านมองเห็นความสำคัญของช้างไทยและความผูกพันระหว่างช้างกับคนไทยได้ และเป็นเรื่องที่นักศึกษาจีนมีโอกาสสัมผัสได้ในปัจจุบัน ภาษาไทยในหนังสืออ่านประกอบนี้ก็จะเป็นภาษาที่เกี่ยวข้องกับช้างที่ใช้บ่อยในปัจจุบัน เพื่อสร้างหนังสืออ่านประกอบที่มีเนื้อหาสาระที่สนุกสนานและมีความถูกต้อง ผู้วิจัยได้

ศึกษาวัฒนธรรมเกี่ยวกับช่างภาพประกอบเกี่ยวกับช่าง ได้ไปดูช่างจริง ๆ ที่ปางช่างต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

เมื่อผู้วิจัยเริ่มลงมือสร้างหนังสืออ่านประกอบ ได้พบปัญหาหลายประการด้วย เนื่องจากผู้วิจัยเป็นชาวต่างชาติ มีปัญหาในการเข้าใจวัฒนธรรมไทยและการใช้ภาษาไทย ผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารเกี่ยวกับช่างไทย เพื่อทำความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่ในภาษา เมื่อพบปัญหาหรือข้อสงสัยผู้วิจัยก็ไปศึกษาค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติมหรือไปถามอาจารย์และเพื่อนคนไทย

การไปทัศนศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ถ่ายรูปเพื่อนำมาใช้เป็นภาพประกอบในหนังสืออ่านประกอบ เช่น รูปการแสดงของช่าง รูปความรู้อ่างช่าง รูปสิ่งก่อสร้างเกี่ยวกับช่าง รูปช่างสามเศียร เป็นต้น ภาพประกอบเหล่านี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาเรื่องง่ายขึ้น ทำให้หนังสืออ่านประกอบเล่มนี้มีสีสัน น่าสนใจและอ่านง่าย ซึ่งเป็นลักษณะหนังสืออ่านประกอบที่ดี สอดคล้องกับ กฤติกา ศรีคำดี และ ถวัลย์ มาศจรัส (2553: 9-10) ดังนี้ (1) เนื้อหาถูกต้อง สอดคล้องจุดประสงค์ ยากง่ายและสั้นยาวพอเหมาะ มีการอ้างอิง (2) มีรูปแบบการเสนอเนื้อหาที่น่าสนใจ สามารถส่งเสริมการอ่าน เพิ่มพูนทักษะการคิด (3) การใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความหมาย ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (4) ใช้ภาพประกอบถูกต้อง ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน น่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาชัดเจน

ขั้นตอนที่สอง ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยและด้านการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปเล่ม ด้านเนื้อหาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าหนังสืออ่านประกอบภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช่างไทย” มีระดับคุณภาพดี และได้ให้คำแนะนำว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาให้มีความยากง่ายเหมาะสม ตัดเนื้อหาที่ยากออก เช่น ตราประจำชาติของสยามในอดีต แก้ไขแบบทดสอบให้มีข้อสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เป็นต้น จากนั้น ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่สาม ได้นำหนังสืออ่านประกอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาชาวจีน 2 ครั้ง เพื่อพัฒนาหนังสืออ่านประกอบในด้านภาษาและความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา ในการทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้เอาหนังสืออ่านประกอบที่แก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาทดลองใช้กับนักศึกษาจีน 1 คน ให้นักศึกษาแนะนำเนื้อหาที่ยากเกินไป ซึ่งไม่เหมาะสมกับระดับผู้เรียน หลังจากปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองครั้งที่ 1 แล้วจึงเอาไปทดลองครั้งที่ 2 กับนักศึกษา 3 คน เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้หนังสืออ่านประกอบมีความเหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้น

เมื่อปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือเสร็จแล้ว ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 10 คน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน ปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ประสิทธิภาพของ E_1 เท่ากับ 90.7 และ ประสิทธิภาพของ E_2 เท่ากับ 85.2 สรุปว่าหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน มีประสิทธิภาพ 90.7/85.2 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 แสดงว่า หนังสืออ่านประกอบมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เพราะว่าหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น น่าสนใจและสนุกสนาน ได้เสริมความรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยให้ผู้อ่าน ซึ่งผู้อ่านไม่เคยมี ประสบการณ์มาก่อน ทำให้ผู้อ่านได้มีความรู้และรู้จักวัฒนธรรมไทยมากขึ้น และผู้เรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี เป็นผลให้ดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างราบรื่น จึงเป็นผลสืบเนื่องที่ทำให้หนังสืออ่านประกอบเล่มนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่าการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศนั้นควรสอนวัฒนธรรมไทยควบคู่ไปด้วย เนื่องจากภาษาและวัฒนธรรมจะผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างแนบแน่น หากผู้เรียนเข้าใจ วัฒนธรรมไทยย่อมส่งผลดีต่อการสื่อสาร เพราะภาษากับวัฒนธรรมจะสนับสนุนกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับ ชนิกา คำพูน (2550: 35) เห็นว่า การเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะเป็น ภาษาต่างประเทศ สิ่งที่สำคัญ คือการศึกษาภาษาควบคู่กับการเรียนรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมของทั้งสองชาติประกอบกัน รวมทั้งการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในการจัดกิจกรรม รวมทั้งการวางแผน เทคนิค วิธีการทั้งในและนอกชั้นเรียนอย่างมีคุณภาพ และจะต้องศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องทางด้านจิตวิทยา สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมในขณะนั้น เป็นต้น เพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การวิจัยครั้งนี้นอกจากสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนแล้ว ผู้วิจัยยังได้ฝึกวิธีการศึกษาค้นคว้าข้อมูล วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในงานวิจัย ส่วนหนังสืออ่านประกอบที่สร้างขึ้นก็สามารถเพิ่มความรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” ให้แก่นักศึกษาชาวจีน และพัฒนาความเข้าใจด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อ ทักษะคติของคนไทย ทำให้นักศึกษาชาวจีนเข้าใจคนไทยและสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1.1 หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนนี้สามารถใช้ประกอบการสอนในหลักสูตรการสอนภาษาไทยให้ชาวจีนในวิชาวัฒนธรรมไทยได้ เช่น วิชาการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมไทย วิชาประเทศไทยโดยสังเขป วิชาวัฒนธรรมและประเพณีไทย เป็นต้น

1.2 กิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถนำไปปรับในการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน เช่น ให้นักศึกษาหัดร้องเพลง “ข้าง” ให้นักศึกษาสังเกตและยกตัวอย่างสัญลักษณ์เกี่ยวกับข้างหรือสัตว์อื่น ๆ ที่เคยเห็นในประเทศจีนหรือประเทศไทย แนะนำให้ผู้อ่านดูภาพยนตร์เรื่อง *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 6 อวสานหงสา* แล้วเล่าถึงการใช้ประโยชน์จากข้าง ให้นักศึกษายกตัวอย่างการแสดงของข้างที่เคยดูหรือที่สนใจ ให้นักศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของข้างเอราวัณและมังกรของประเทศจีน ให้นักศึกษาค้นหาความเปรียบหรือสำนวนที่เกี่ยวข้องกับข้างหรือมังกรของจีนและอธิบายความหมาย เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ใช้นักศึกษาอ่านประกอบ

2.1 ผู้ใช้สามารถนำหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนเล่มนี้ไปใช้อ่านเพื่อเพิ่มความรู้ภาษาและวัฒนธรรมไทยได้

2.2 หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนเล่มนี้จะใช้อ่านได้สำหรับทั้งนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาชาวต่างประเทศอื่น ๆ เนื่องจากเขียนด้วยภาษาไทยง่าย มีภาพประกอบที่สื่อความหมายได้ชัดเจนเป็นจำนวนมาก และในคำศัพท์ท้ายบทมีการอธิบายความหมายที่เข้าใจง่าย คำศัพท์ยากหรือเป็นชื่อเฉพาะจะมีภาพประกอบอยู่ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคั้งต่อไป

1. หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนนี้สามารถพัฒนาเป็นแบบเรียนภาษาไทยหรือแบบเรียนวัฒนธรรมไทยได้ และนำไปใช้ในวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาการฝึกทักษะการสื่อสารภาษาไทย วิชาวัฒนธรรมไทย เป็นต้น

2. หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษา สามารถเป็นแนวทางในการสร้างหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับวัฒนธรรมเรื่องอื่น ๆ ได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2546). **ประชุมคำพากย์รามเกียรติ์ เล่ม 1**. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **สำนวนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤติกา ศรีคำดี; และ ถวัลย์ มาศจรัส. (2556). **ตัวอย่าง การเขียนรายงานการใช้หนังสือเสริม-
ประสบการณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- กัญญา ศิลปอาษา. (2558). **บันทึกของลูกช้าง**. กรุงเทพฯ: อินสปายร์.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2554). **หนังสือเทศกาลงานประเพณีที่น่าสนใจทาง
การท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยว.
- เกษศิริรักษ์ นิตยสุทธิ. (2554). **การสร้างแบบเรียนภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยจากสำนวน
ไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แก๊งม่วนป่วนไทยแลนด์. (2555). (ภาพยนตร์). ปักกิ่ง: Beijing Enlight Pictures.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2549). **ข้างในชีวิตของผม**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า 2000.
- จินตนา ไบกาชฎี. (2537). **การเขียนสื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: สุวิยาสาสน.
- เจ็น เก็ม ตู. (2552). **ชุดการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับชาวเวียดนาม เรื่อง
“วันสำคัญของไทย”**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนิกา คำพุ่ม (2550, สิงหาคม). ประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.
วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 2(1): 35.
- ไซโรดา ซาลวาลา. (2545). **ข้างผู้มีคุณ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ณัฐนันท์ อยู่เกษม. (2553). **การพัฒนาหนังสืออ่านประกอบชุดภูมิปัญญาท้องถิ่น จังหวัด
อ่างทองสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและ
การสอน). วิทยานิพนธ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ถ่ายเอกสาร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2548). **การเขียนหนังสืออ่านเพิ่มเติม**. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ทวีวุฒิ พงศ์พิพัฒน์, พลเรือเอก. (2558). **เล่าเรื่องเมืองไทย เล่ม 2**. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- นงลักษณ์ ชายหาด. (2524). **การวิเคราะห์หนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมและส่งเสริมการอ่าน
หมวดภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- นวนลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2555, พฤศจิกายน). รายงานการวิจัยเรื่องกลวิธีบางประการในการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างประเทศ วิเคราะห์จากแบบเรียนภาษาไทยพื้นฐาน ๘ เล่ม. **วรรณวิทัศน์**. 12: 113-154.
- (2554, พฤศจิกายน). การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ: จากปัจจัยพื้นฐานสู่กลวิธีสอน. **วรรณวิทัศน์**. 11: 143.
- (2552, พฤศจิกายน). การจัดหลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. **วรรณวิทัศน์**. 9: 114-115.
- (2547, พฤศจิกายน). การสอนภาษา และวัฒนธรรมไทยแก่ชาวต่างประเทศ. **วรรณวิทัศน์**. 4: 268-278.
- นนวนวรรณ พันธุมธธา. (2555). **คลังคำ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- นิพนวรรณดา นาคมา. (2543). **การสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย เพื่อเสริมทักษะการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส. (2549). **ลิลิตตะเลงพ่าย**. กรุงเทพฯ: คณะสงฆ์วัดพระเชตุพน.
- ประชิด สกุนะพัฒน์, และคนอื่น ๆ. (2548). **ศิลปะและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- ประเทือง คล้ายสุบรรณ์. (2554). **สำนวนไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- ประเทือง โพธิ์ชะออน. (2552). **วันอันสำคัญของไทย**. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า 2000.
- ประภาศรี สีหอำไพ. (2550). **วัฒนธรรมทางภาษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราโมทย์ เครือทอง. (2553). **ข้างเล่มหนึ่ง**. กรุงเทพฯ: สถาบันพิพิธภัณฑสถานการเรียนรู้แห่งชาติ.
- พงษ์จันทร์ ศรัทธา. (2530). **มหาเวสสันดรชาดก**. กรุงเทพฯ: เสริมวิทย์บรรณาการ.
- พงษ์ ฒ พัฒน์. (2551). **วันสำคัญไทยนอกปฏิทิน**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- พัชรินทร์. (2539, พฤษภาคม). ทำไมจึงเรียกตัวเองว่า “ลูกข้าง”. **สารคดี**. 12(135): 74.
- พินิจ สุวรรณบุญ. (2552, มกราคม-มีนาคม). ดวงตราประจำจังหวัด. **วารสารไทย**. 30(109):66-88.
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). **พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ**. (แผ่นพับ). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ภัทรพร นีรัฎฐ์. (2548, มกราคม-มิถุนายน). การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาที่สอง. **วารสารภาษาและวัฒนธรรม**. 24(1): 82-92.

- รัชนี ขอโสติดิกุล. (2551). **สำนวนภาษิตและคำพังเพยของไทยที่นำสัตว์มาเปรียบ**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา มหากุล. (2536, ตุลาคม-ธันวาคม). การเรียนการสอนวัฒนธรรมเยอรมันจากคำศัพท์. **วารสารครุศาสตร์**. 22(2): 27-34.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- (2557). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- เล่เงิน หมาย. (2553). **การสร้างแบบเรียนความรู้ทางวัฒนธรรมไทย เรื่อง ศิลปะไทยสำหรับนักศึกษาชาวเวียดนาม**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วารคม ทีสุกะ. (2544). **สังคมและวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เวทิน ชาติกุล; และ ภาคิน ลิขิตธนกุล. (2558). **เปิดตำราชลัษณ์. ใน Thailand Only เรื่องแบบนี้มีแต่ไทย ๆ**. ภาคิน ลิขิตธนกุล, ผู้แต่งร่วม. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- ศรัณย์ ทองปาน. (2554). **ช ช้าง กับ ค คน**. กรุงเทพฯ: สารคดี.
- ศศพร สุนทรพาณิชย์. (2558). **การสร้างแบบเรียนความรู้เบื้องต้นเรื่องศิลปะไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศศิธร มัดซีโมโตะ. (2554). **แบบเรียนภาษาไทยเชิงวัฒนธรรม เรื่อง “ดอกไม้ไทย” สำหรับผู้เรียนชาวญี่ปุ่น**. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ส.พลายน้อย. (2555). **ช้าง สัญลักษณ์ไทย**. ใน **สัตว์นิยาย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ยิปซี.
- สมบัติ จำปาเงิน. (2547). **วันสำคัญของเรา**. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- สมพร โกมารทัต. (2548). **การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง ระหว่างมหาวิทยาลัยในประเทศไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น**. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สมพร จารุณี. (2534). **การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ.
- สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. (2540). **ช้างไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มติชน.

- สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์. (2535). **ช่างในศิลปวัฒนธรรมและคติชีวิตไทย**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของครูสภา.
- สุพิศวง ธรรมพันทา. (2534). **พื้นฐานวัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพฯ: ดี.ดี.บุ๊คส์ไตร์.
- สุภัทรา อักษรานุกเคราะห์. (2532). **การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม**. (เอกสารคำสอน). กรุงเทพฯ: ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ อิศวไชยชาญ. (2550). **ช่างไทย**. กรุงเทพฯ: ปลาตะเพียน. (หนังสือเด็กชุดภูมิใจไทย)
- อักษรประเสริฐ เศรษฐประเสริฐ. (2527). **การวิเคราะห์เนื้อหาด้านวัฒนธรรมในหนังสือเรียนและคู่มือครูภาษาอังกฤษรายวิชา อ.411 ภาษาอังกฤษ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนุพันธ์ นิตินัย. (2555). **ตำนาน 77 จังหวัด**. กรุงเทพฯ: ไทยควอลิตี้บุ๊คส์.
- อรวรรณ กลิ่นเทียน. (2534). **การสร้างหนังสืออ่านประกอบวิชาภาษาไทย ชุด “วัฒนธรรมพื้นเมือง” สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อลงกรณ์ มหรรณพ; และ ไพฑูรย์ พงสะบุตร. (2553). **ช่าง**. ใน **สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม 12**. สุจิตรา กลิ่นเกษร. บรรณาธิการเล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.
- อารีย์ ทองแก้ว. (2538). **ช่าง**. สุรินทร์: ภาควิชาประวัติศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- เอกรัตน์ อุดมพร; และ สิทธิโรจน์ วงศ์วิทยาเจริญพัฒนา. (2553). **2,000 สำนวนไทย พร้อมตัวอย่างการใช้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: พ.ศ. พัฒนา.
- Brown, Douglas H. (2000). *Principle of Language Learning and Teaching*. 4th ed. San Francisco: San Francisco State University.
- CHINANEWS. (2016, February). In 2015 more than 7.93 million Chinese travel to Thailand. Retrieved August 29, 2016, from: <http://www.chinanews.com/cj/2016/02-03/7746693.shtml>.
- Huang, Jin Yan. (2544). การสอนภาษาไทยในประเทศจีน. *มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*. 23(1): 5-8.
- Huang, Shi Zhe. (2015). *Guangxi University for Nationalities Development Orientation Plan (广西民族大学本科专业人才培养方案)*. Nanning: Guangxi University for Nationalities.

IFENG. (2016, July). In 2015 Chinese Students in Thailand to Study Increased 10-fold, Accounted for Three-quarters of Overseas Students in Thailand. Retrieved August 29, 2016, from: http://news.ifeng.com/a/20160704/49291458_0.shtml.

Peng, Chao. (2557). การสร้างแบบเรียนภาษาไทยจากวรรณกรรมที่สะท้อนวัฒนธรรมไทย และวิถีชีวิตของคนไทย สำหรับผู้เรียนชาวจีน. สารนิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทยใน ฐานะภาษาต่างประเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

陈晖; 熊韬. (2012). 东南亚研究泰国概论. 广州: 世界图书出版广东有限公司.

戚盛中. (2013). 泰国民俗与文化. 北京: 北京大学出版社.

裴晓睿. (2010). 泰国文化艺术. 曼谷: 泰国文化部.

สัมภาษณ์

โจวหนาน (周南). (2558, 24 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย Zhang Xian ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์.

ซีเซี่ยวหลาน (施肖兰). (2559, 14 ตุลาคม). สัมภาษณ์โดย Zhang Xian ที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

หวงอวี่หุ้ย (黄钰惠). (2558, 25 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์โดย Zhang Xian ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์.

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญและแบบประเมินคุณภาพของหนังสืออ่านประกอบสำหรับ
ผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/ 3311

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๗ พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา

เนื่องด้วย นางสาว Xian Zhang นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง “การสร้างหนังสือ
อ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน” โดยมี รองศาสตราจารย์
ผกาศรี เอ็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปฏิญานินพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ ดังนี้

- 1) หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน
- 2) แบบประเมินความพึงพอใจหนังสืออ่านประกอบและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย”
สำหรับนักศึกษาชาวจีน
- 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน”

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว Xian Zhang และ
ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088 891 1582

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย”
สำหรับนักศึกษาชาวจีน

คำชี้แจง : โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมรวมทั้งข้อวิจารณ์ สำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยขอความกรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามแนวความคิดของท่านโดยกำหนดรายการประเมินคุณภาพหนังสือไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก

คะแนน 4 หมายถึง คุณภาพดี

คะแนน 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ

คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านรูปเล่ม						
1.1 การออกแบบปกเหมาะสม สวยงาม		✓				
1.2 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม		✓				
1.3 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสมชัดเจน		✓				
1.4 ภาพประกอบเหมาะสม สวยงาม		✓				
2. ด้านเนื้อหา						
2.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓				
2.2 มีความถูกต้องทางวิชาการ		✓				
2.3 มีความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา		✓				
2.4 มีความต่อเนื่องกัน		✓				
2.5 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน		✓				
2.6 ระดับความยาก-ง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน			✓			
2.7 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา		✓				
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
3.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓				
3.2 มีความยาก-ง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน		✓				
3.3 คำถามมีความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา		✓				

ที่ ศธ 0519.12/3๕๑0

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.กมล โพธิเย็น

เนื่องด้วย นางสาว Xian Zhang นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ผกาศรี เย็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

- 1) หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน
- 2) แบบประเมินความพึงพอใจหนังสืออ่านประกอบและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน
- 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว Xian Zhang และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปริญทร์ ชัยวิสุทธางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088 891 1582

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย”
สำหรับนักศึกษาชาวจีน

คำชี้แจง : โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมรวมทั้งข้อวิจารณ์ สำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยขอความกรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามแนวความคิดของท่านโดยกำหนดรายการประเมินคุณภาพหนังสือไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก

คะแนน 4 หมายถึง คุณภาพดี

คะแนน 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ

คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านรูปเล่ม						
1.1 การออกแบบปกเหมาะสม สวยงาม	✓					
1.2 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม	✓					
1.3 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสมชัดเจน	✓					
1.4 ภาพประกอบเหมาะสม สวยงาม		✓				
2. ด้านเนื้อหา						
2.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓					
2.2 มีความถูกต้องทางวิชาการ	✓					
2.3 มีความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา	✓					
2.4 มีความต่อเนื่องกัน	✓					
2.5 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน	✓					
2.6 ระดับความยาก-ง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน		✓				
2.7 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา		✓				
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
3.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓					
3.2 มีความยาก-ง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน	✓					
3.3 คำถามมีความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา	✓					

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
4.1 ให้ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" แก่ผู้เรียน	✓					
4.2 ช่วยเป็นสื่อในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	✓					
4.3 เป็นแนวทางหรือตัวอย่างในการจัดทำหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ	✓					
รวม						

ข้อเสนอแนะและข้อวิจารณ์

เป็นหนังสือที่รวมมาก่อให้เกิดความรู้แก่ผู้เรียน

ลงชื่อผู้ประเมิน

(นางสาวกมล ใจดี)

วันที่ 6 / ต.ค. / 2555

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน งานบริหารและธุรการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15644

ที่ ศธ 0519.12/ 314

วันที่ 14 มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โรจนรัตน์ดำรง ไชยศรี

เนื่องด้วย นางสาว Xian Zhang นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ผกาศรี เย็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ ดังนี้

- 1) หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน
- 2) แบบประเมินความพึงพอใจหนังสืออ่านประกอบและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน
- 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088 891 1582

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาว Xian Zhang และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)

คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบประเมินความคิดเห็นสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย”
สำหรับนักศึกษาชาวจีน

คำชี้แจง : โปรดประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมรวมทั้งข้อวิจารณ์ สำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข โดยขอความกรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น ตามแนวความคิดของท่านโดยกำหนดรายการประเมินคุณภาพหนังสือไว้ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง คุณภาพดีมาก

คะแนน 4 หมายถึง คุณภาพดี

คะแนน 3 หมายถึง คุณภาพปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ต้องปรับปรุงคุณภาพ

คะแนน 1 หมายถึง ไม่มีคุณภาพ

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. ด้านรูปเล่ม						
1.1 การออกแบบปกเหมาะสม สวยงาม		✓				
1.2 ขนาดรูปเล่มมีความเหมาะสม		✓				
1.3 ลักษณะตัวอักษรเหมาะสมชัดเจน		✓				
1.4 ภาพประกอบเหมาะสม สวยงาม		✓				
2. ด้านเนื้อหา						
2.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	✓					
2.2 มีความถูกต้องทางวิชาการ		✓				
2.3 มีความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา		✓				
2.4 มีความต่อเนื่องกัน		✓				
2.5 ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับผู้เรียน			✓			
2.6 ระดับความยาก-ง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน			✓			
2.7 ภาพประกอบสอดคล้องกับเนื้อหา	✓					
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
3.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์		✓				
3.2 มีความยาก-ง่ายเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน		✓				
3.3 คำถามมีความชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหา		✓				

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
4. ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ						
4.1 ให้ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง "ช้างไทย" แก่ผู้เรียน	✓					
4.2 ช่วยเป็นสื่อในการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ	✓					
4.3 เป็นแนวทางหรือตัวอย่างในการจัดทำหนังสืออ่านประกอบสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติ	✓					
รวม						

ข้อเสนอแนะและข้อวิจารณ์

เนื้อหาสนุกมาก หากเป็นไปได้ควรตัดเนื้อหาที่ยากออกสักบทให้ ออก บางส่วน
พอเนื้อหา ที่ควรสอนปกติ จะเป็นเรื่อง ที่ควรได้เป็นสื่อ

ลงชื่อผู้ประเมิน

(ดร. รุ่งอรุณ ใจรุ่งอรุณ ใจรุ่งอรุณ)

วันที่ 28 / 7 / 57

ภาคผนวก ข

เอกสารขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/ 5094

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๑๑ กันยายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

เนื่องด้วย นางสาวXian Zhang นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย (การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การสร้างหนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน” โดยมี รองศาสตราจารย์ ผกาศรี เย็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษา กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ภาคปกติ จำนวน 4 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หอสมุด มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ระหว่างเดือน กันยายน 2559 ถึงเดือนตุลาคม 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088 891 1582

ที่ ศธ 0519.12/ 5536

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

๖ ตุลาคม 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีวิทยาลัยนานาชาติปริทัศน์ พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวXian Zhang นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย (การสอนภาษาไทยใน
ฐานะภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การสร้างหนังสือ
อ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน” โดยมี รองศาสตราจารย์
ผกาศรี เข็นบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและ
วัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน แบบทดสอบหลังเรียน และแบบประเมินความ
พึงพอใจสำหรับนักศึกษา กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 3 ภาคปกติ จำนวน 10 คน
เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย และขอใช้สถานที่หอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต ระหว่างเดือน
ตุลาคม 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพงษ์ วัฒนานนท์สกุล)

รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 088 891 1582

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบหลังเรียนของหนังสืออ่านประกอบ

แบบทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบหลังเรียน

จงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (100 คะแนน)

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 1-5

ตามตำราคชลักษณ์ ข้างเฝือกที่แท้จริงที่สุดเรียกว่า “ข้างสำคัญ” หมายถึงข้างที่มีมงคลลักษณะครบ 7 ประการ คือ ตาขาว เพดานปากขาว เล็บขาว ขนขาว ฟันหนังขาว ขนหางขาว อัณฑะโกสขาว ข้างที่มีมงคลลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งใน 7 อย่างที่กล่าวข้างต้น ก็นับเป็นข้างเฝือกได้ ซึ่งจัดอยู่ในประเภท “ข้างสีประหลาด” ข้างเฝือกที่มีผิวสีดำก็มี ได้แก่ “ข้างเนียม” คือข้างที่มีผิวหนังดำ งามีลักษณะดังรูปปลีกล้วย และมีเล็บดำ ข้างเฝือกที่ได้รับการขึ้นระวางเป็นข้างหลวงของพระมหากษัตริย์เรียกว่า “ข้างตัน” ในสมัยโบราณ ข้างศึกที่ออกรบก็เรียกว่าข้างตันเช่นกัน

1) ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความข้างต้น

- ก. ตำราคชลักษณ์ ข. ประเภทของข้างเฝือก
 ค. คำนิยามของ “ข้างเฝือก” ง. ลักษณะทางกายภาพของข้างเฝือก

2) คำว่า “คชลักษณ์” ข้อใดอ่านถูกต้อง

- ก. [คด-ลัก] ข. [คะ-ชะ-ลัก]
 ค. [คด-ชะ-ลัก] ง. [คด-ชะ-ลัก-สะ]

3) ข้อใดเป็นมงคลลักษณะของข้างเนียม

- ก. เล็บขาว
 ข. งามีสีนวล
 ค. ผิวหนังขาว
 ง. งาเหมือนรูปปลีกล้วย

4) จากข้อความข้างต้น ข้อใดไม่ใช่ข้างตัน

- ก. ข้างพัง
 ข. ข้างเนียม
 ค. ข้างสำคัญ
 ง. ข้างสีประหลาด

5) ถ้าข้างเฝือกมีลักษณะขนขาวอย่างเดียวจะจัดอยู่ในข้อใด

- ก. ข้างเนียม
 ข. ข้างพलय
 ค. ข้างสำคัญ
 ง. ข้างสีประหลาด

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 6 ถึง 10

ในสมัยรัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงได้ช้างเผือกคู่พระบารมีถึง 3 เชือก ตามประเพณีไทยถือว่าเป็นพระเกียรติยศที่สูงยิ่ง จึงโปรดเกล้าฯ ให้ทำรูปช้างสีขาวอยู่ในวงจักรสีขาวติดไว้กลางพื้นธงสีแดง ซึ่งหมายถึง “พระเจ้าแผ่นดินผู้มีช้างเผือก” เพื่อใช้เป็นธงประจำเรือหลวงที่เดินทะเลทำการค้าขายระหว่างประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัยนั้น

เมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้นำรูปจักรออกให้คงไว้แต่รูปช้างเผือกไม่ทรงเครื่องอยู่กลางธงสีแดง เพราะจักรเป็นเครื่องหมายเฉพาะสำหรับพระเจ้าแผ่นดิน ธงผืนนี้ได้รับการรับรองเป็นธงชาติสยามอย่างเป็นทางการ

6) ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความ

- ก. ลักษณะของช้างเผือกในสมัยรัชกาลที่ 2 กับในสมัยรัชกาลที่ 4
- ข. ความหมายของธงช้างเผือกในสมัยรัชกาลที่ 2 กับในสมัยรัชกาลที่ 4
- ค. ความเป็นมาของธงช้างเผือกในสมัยรัชกาลที่ 2 กับในสมัยรัชกาลที่ 4
- ง. ความแตกต่างระหว่างธงช้างเผือกในสมัยรัชกาลที่ 2 กับในสมัยรัชกาลที่ 4

7) คำว่า “พระเกียรติยศ” ข้อใดอ่านถูกต้อง

- ก. [พระ-เกียร-น-ติ-ยด]
- ข. [พระ-เกียด-ติ-ยด]
- ค. [พระ-เกียด-ติ-ยะ-สะ]
- ง. [พระ-เกียร-น-ติ-ยะ-สะ]

8) คำว่า “ทรงเครื่อง” ที่ขีดเส้นใต้ในข้อความดังกล่าวหมายถึงข้อใด

- ก. แทน
- ข. ขอช้าง
- ค. คชาธาร
- ง. คชาภรณ์

9) ข้อใดไม่ถูกต้องตามข้อความข้างต้น

- ก. ธงรูปช้างอยู่ในวงจักรนั้นหมายถึง “พระเจ้าแผ่นดินผู้มีช้างเผือก”
- ข. ธงรูปช้างอยู่ในวงจักรได้ใช้เป็นธงประจำเรือหลวงที่เดินทะเลในสมัยนั้น
- ค. ธงรูปช้างอยู่ในวงจักรได้รับการรับรองเป็นธงชาติพื้นแรกของประเทศไทย
- ง. ในความเชื่อคนไทย การได้ช้างเผือกคู่พระบารมีนับเป็นพระเกียรติยศที่สูงยิ่ง

10) ทำไมรัชกาลที่ 4 นำรูปจักรออกให้คงไว้แต่รูปช้างเผือกอยู่กลางธงช้าง

- ก. เพราะวงจักรไม่ใช่สัญลักษณ์ประเทศไทย
- ข. เพราะวงจักรไม่ได้เป็นสัญลักษณ์ของรัชกาลที่ 4
- ค. เพราะวงจักรเป็นเครื่องหมายเฉพาะของประเทศสยาม
- ง. เพราะวงจักรเป็นเครื่องหมายเฉพาะของพระเจ้าแผ่นดิน

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 11-15

ประมาณ 150 ปีที่แล้วประเทศไทยมีช้างอยู่ถึง 2 แสนตัว เพราะความอุดมสมบูรณ์ของภูมิประเทศที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของช้าง คนไทยสมัยก่อนจึงคุ้นเคยกับช้างและรู้จักนำช้างป่ามาฝึกใช้งาน ช้างเป็นสัตว์ใหญ่โต มีพลังกำลังมาก แข็งแรงและเฉลียวฉลาด สามารถนำมาฝึกเพื่อใช้ทำงานหนักได้ ช้างได้ทำประโยชน์ในหลายด้าน เช่น ด้านการคมนาคม การทำป่าไม้ และการทำศึกสงคราม เป็นต้น ในปัจจุบันการใช้ประโยชน์จากช้างได้เปลี่ยนแปลงไปมาก เพราะการพัฒนาทางประเทศ โดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมและด้านคมนาคม เปลี่ยนมาเป็นการใช้การท่องเที่ยว

11) ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความข้างต้น

- ก. เหตุผลที่คนไทยใช้ช้างในการทำงาน
- ข. ประเภทการใช้การใช้ประโยชน์จากช้าง
- ค. ความสำคัญของช้างที่มีต่อประเทศไทย
- ง. ความเปลี่ยนแปลงของการใช้ประโยชน์จากช้าง

12) ข้อใดออกเสียงไม่ถูกต้อง

- ก. คมนาคม [คม-มะ-นา-คม]
- ข. ภูมิประเทศ [พูม-ปะ-เทศ]
- ค. อุดมสมบูรณ์ [อุ-ดม-สม-บุณ]
- ง. อุตสาหกรรม [อุต-สา-หะ-กำ]

13) ข้อใดไม่ใช่อุตสาหกรรม

- ก. การทำป่าไม้
- ข. การเลี้ยงปลา
- ค. การท่องเที่ยว
- ง. การผลิตรถยนต์

14) ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่คนไทยสมัยก่อนนำช้างมาฝึกใช้งาน

- ก. ช้างเป็นสัตว์เฉลียวฉลาด
- ข. คนไทยสนิทและคุ้นเคยกับช้างป่า
- ค. ช้างเป็นสัตว์ใหญ่โต มีพลังกำลังมาก
- ง. ประเทศไทยมีช้างอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

15) ในปัจจุบัน การใช้ประโยชน์จากช้างมีวัตถุประสงค์ใด

- ก. เพื่อการท่องเที่ยว
- ข. เพื่อบรรทุกสิ่งของหนัก
- ค. เพื่ออุตสาหกรรมการทำป่าไม้
- ง. เพื่อเป็นพาหนะในการเดินทางไกล

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 16 ถึง 18

วันช้างไทยตรงกับวันที่ 13 มีนาคมของทุกปี วิเริ่มจากคณะกรรมการประสานงานการอนุรักษ์ช้างไทย เนื่องจากเห็นว่าหากมีการสถาปนาวินิจฉัยช้างไทยขึ้น จะช่วยให้ประชาชนคนไทย หันมาสนใจช้าง รักช้าง หวงแหนช้าง ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ช้างมากขึ้น

16) ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความข้างต้น

- ก. กิจกรรมในวันช้างไทย
- ข. ความสำคัญของวันช้างไทย
- ค. ความเป็นมาของวันช้างไทย
- ง. เหตุผลที่เลือกวันที่ 13 มีนาคมเป็นวันช้างไทย

17) คำว่า “คณะกรรมการ” ข้อใดอ่านถูกต้อง

- ก. [คะ-นะ-อะ-นุก-กำ-กาน]
- ข. [คะ-นะ-อะ-นุก-กำ-กาน]
- ค. [คะ-นะ-อะ-นุก-กำ-มะ-กาน]
- ง. [คะ-นะ-อะ-นุก-กำ-มะ-กาน]

18) ข้อใดมีความหมายตรงกับคำว่า “สถาปนา” ในข้อความ

- ก. ตั้ง
- ข. คิด
- ค. ยก
- ง. สร้าง

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 19 ถึง 20

ภาพอยู่บนธนบัตรราคา 50 บาทของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นภาพอนุสรณ์ดอนเจดีย์ของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นสถานที่รำลึกสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกระทำยุทธหัตถี ผลแห่งชัยชนะครั้งนั้นทำให้ข้าศึกไม่กล้าเข้ามารุกรานไทยเป็นเวลานานถึง 150 ปี จึงถือเป็นยุทธหัตถีที่ยิ่งใหญ่นัก

19) ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความ

- ก. ความสำคัญของยุทธหัตถี
- ข. การใช้ช้างในการทำยุทธหัตถี
- ค. รายละเอียดของภาพในธนบัตรราคา 50 บาท
- ง. ความเป็นมาของภาพในธนบัตรราคา 50 บาท

20) ข้อใดกล่าวถูกต้องตามข้อความข้างต้น

- ก. ภาพอยู่บนธนบัตรราคา 50 บาทของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นภาพยุทธหัตถี
- ข. ยุทธหัตถีที่สุพรรณบุรีถือเป็นยุทธหัตถีที่ยิ่งใหญ่ เพราะผู้ทำเป็นพระมหากษัตริย์
- ค. สมเด็จพระนเรศวรขณะในการทำยุทธหัตถีทำให้ข้าศึกไม่กล้ารุกรานไทยเป็นเวลานาน
- ง. อนุสรณ์ดอนเจดีย์ของจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นสถานที่รำลึกถึงสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 21 ถึง 24

งานช้างของจังหวัดสุรินทร์จะจัดขึ้นในสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนพฤศจิกายนทุกปี ณ สนามกีฬาจังหวัดสุรินทร์ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2503 จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด และส่งเสริมขนบธรรมเนียม และศิลปวัฒนธรรมพื้นเมือง ตลอดจนการอนุรักษ์ช้าง กิจกรรมที่จัดมี การชนช้าง การคล้องช้าง และการแสดงการจำลองสัญลักษณ์ของจังหวัด คือ “พระอินทร์ทรงช้าง” นักแสดงจะขี่ช้างที่ทรงเครื่องประดับเรียบเป็นเทวดาลงมาประทานพรให้ชาวบ้าน

21) ข้อใดเป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า “ขนบธรรมเนียม”

- ก. วิถีชีวิต ข. ประเพณี ค. วัฒนธรรม ง. ความนิยม

22) ข้อใดให้ความหมายไม่ถูกต้อง

- ก. ประทาน---ขอ ข. เทวดา---เทพบุตร
 ค. คล้องช้าง---จับช้างป่า ง. การชนช้าง---ยุทธหัตถี

23) “พระอินทร์ทรงช้าง” คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด

- ก. ช้างเผือก ข. ช้างพระที่นั่ง
 ค. ช้างเอราวัณ ง. เจ้าพระยาปราบหงสาวดี

24) ข้อใดไม่เกี่ยวกับงานช้างของจังหวัดสุรินทร์

- ก. มีการแสดงของช้างต่าง ๆ
 ข. เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด
 ค. จัดขึ้นในวันที่ 3 ของเดือนพฤศจิกายนทุกปี
 ง. เป็นการส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 25

ความหมายของคำที่สื่อสารกับช้างในการควบคุมและบังคับช้าง เช่น “ฮือ” หมายถึงให้ไป “ฮาว” หมายถึงให้หยุด “ดูน” หมายถึงให้ถอยหลัง “เก็บ” หมายถึงให้เก็บของ “บน” หมายถึงให้ยกวง “โตรม” หมายถึงให้นอน และ “แมบ” หมายถึงให้หมอบลงกับพื้น

25) ภาษาที่ความหมายช้างใช้ในภาพนี้คือข้อใด

- ก. “ดูน”
 ข. “บน”
 ค. “เก็บ”
 ง. “โตรม”

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 26-28

ประเทศไทยมีปางช้างมากที่สุดในโลก โดยมีชื่อต่าง ๆ กัน เช่น ปางช้าง แคมป์ช้าง หมู่บ้านช้าง สวนช้าง ศูนย์ช้าง ฯลฯ ไม่ว่าจะป็นชื่อแบบใด สถานที่เหล่านั้นต่างก็มีลักษณะเป็นปางช้างทั้งสิ้น ปางช้างนอกจากเป็นบ้านที่อยู่อาศัยของช้างแล้ว ยังเป็นสถานที่สำหรับเรียนรู้วัฒนธรรมเกี่ยวกับช้างหลายอย่างจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้ การที่นักท่องเที่ยวขึ้นชอบกกิจกรรมที่เกี่ยวกับช้างก็ทำให้ปางช้างได้พัฒนาขึ้น และช้างที่เลี้ยงไว้ก็จะได้รับการดูแลดีขึ้น อันเป็นผลมาจากรายได้จากการท่องเที่ยววันนั้น

26) ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความ

- ก. ลักษณะของปางช้างในประเทศไทย
- ข. กิจกรรมของปางช้างในประเทศไทย
- ค. การตั้งชื่อของสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับช้าง
- ง. รูปแบบต่าง ๆ ของสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับช้าง

27) จากข้อความดังกล่าว ข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. ประเทศไทยมีปางช้างเป็นจำนวนมากที่สุดในโลก
- ข. การที่นักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวปางช้างทำให้ช้างได้รับการอนุรักษ์น้อยลง
- ค. ปางช้าง แคมป์ช้าง หมู่บ้านช้าง สวนช้างและศูนย์ช้าง มีลักษณะคล้ายกัน
- ง. ปางช้างเป็นสถานที่เลี้ยงช้างและให้บริการด้านการท่องเที่ยวในประเทศไทย

28) เรื่องเกี่ยวกับ “ปางช้าง” ในประเทศไทย ข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. เป็นบ้านที่อยู่อาศัยของช้างป่า
- ข. เป็นสถานที่เรียนรู้วัฒนธรรมเกี่ยวกับช้าง
- ค. เป็นสถานที่เลี้ยงช้างและให้บริการด้านการท่องเที่ยว
- ง. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 29-30

หมู่บ้านช้างบ้านตากกลาง เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน รวมทั้งประเพณีและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับช้างได้ บ้านตากกลางได้ดูแลช้างมากกว่า 200 เชือก ซึ่งเป็นสถานที่เลี้ยงช้างเป็นจำนวนมากที่สุดในโลก เป็นหมู่บ้านช้างใหญ่ที่สุดในโลก ช้างที่นำมาแสดงในงานช้างจังหวัดสุรินทร์ส่วนใหญ่เป็นช้างบ้านที่นำมาจากบ้านตากกลาง

29) ข้อความข้างต้นเกี่ยวกับเรื่องใด

- ก. งานช้างจังหวัดสุรินทร์
- ข. หมู่บ้านช้างใหญ่ที่สุดในโลก
- ค. สถานที่เลี้ยงช้างเป็นจำนวนมากที่สุดในโลกในประเทศไทย
- ง. หมู่บ้านช้างบ้านตากกลางเป็นสถานที่น่าเที่ยวของจังหวัดสุรินทร์

30) หมู่บ้านช้างบ้านตากกลางมีชื่อเสียงตรงกับข้อใด

- ก. เป็นที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมเกี่ยวกับช้าง
- ข. เป็นปางช้างที่ใหญ่ที่สุด เพราะมีช้างจำนวนมาก
- ค. เป็นหมู่บ้านช้างที่ฝึกช้างให้แสดงในงานของจังหวัด
- ง. เป็นที่สำหรับเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทยด้านศึกสงครามที่ดี

จงอ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 31-35

ข้างเอราวัณมีหน้าที่หลักเป็นพาหนะของพระอินทร์ พระอินทร์ทรงกำกับดูแลดินฟ้าอากาศ เป็นศัตรูกับความแห้งแล้ง ข้างเอราวัณจึงมีหน้าที่ดูดน้ำจากโลกขึ้นไปบนสวรรค์ ให้พระอินทร์บันดาล เป็นน้ำตกจากฟ้า ข้างเอราวัณจึงเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ชื่อของข้างเอราวัณหมายถึง “น้ำ เมฆฝน รุ้ง” แปลรวมว่า “กลุ่มก้อนเมฆที่มีฟ้าแลบและทำให้เกิดฝนตก”

31) ข้อใดเป็นสาระสำคัญของข้อความข้างต้น

- ก. หน้าที่ของข้างเอราวัณ
- ข. ลักษณะของข้างเอราวัณ
- ค. ความสัมพันธ์ระหว่างพระอินทร์และข้างเอราวัณ
- ง. ความสัมพันธ์ระหว่างข้างเอราวัณและดินฟ้าอากาศ

32) คำว่า “อุดมสมบูรณ์” ข้อใดอ่านถูกต้อง

- ก. [อุ-ดม-สม-บุญ]
- ข. [อุต-ดม-สม-บุญ]
- ค. [อุ-ดม-มะ-สม-บุญ]
- ง. [อุ-ดม-สม-มะ-บุญ]

33) คำว่า “บันดาล” มีความหมายตรงกับข้อใด

- ก. เปลี่ยน
- ข. สร้างขึ้น
- ค. ให้ตกลง
- ง. ให้เกิดขึ้น

34) ข้อใดไม่ได้กล่าวถึงในข้อความข้างต้น

- ก. หน้าที่ของพระอินทร์
- ข. ความเป็นมาของข้างเอราวัณ
- ค. สาเหตุที่เกิดความแห้งแล้ง
- ง. ความหมายของชื่อข้างเอราวัณ

35) ภาพใดตรงกับความหมายของชื่อข้างเอราวัณที่สุด

- ก. น้ำฝน
- ข. สายรุ้ง
- ค. สายฟ้า
- ง. ก้อนเมฆฝน

41) “ทางช้างเผือก” หมายถึงข้อใด

- ก. ทางเดินของช้างเผือก
 ข. กลุ่มดาวยาวเป็นแถบ
 ค. ทางเดินของช้างเอราวัณ
 ง. แสงกลุ่มดาวยาวเป็นแถบ

42) ข้อใด**ไม่**ถือว่าเป็น “งานช่าง”

- ก. การทำงานหนัก
 ข. การก่อสร้างสนามบิน
 ค. การจัดงานกีฬาโอลิมปิก
 ง. การสร้างระบบรถไฟใต้ดิน

43) ความเปรียบในข้อใด**ไม่**ตรงกัน

- ก. “ลูกช้าง”---ผู้คอยรับใช้
 ข. “ช่างสาร”---ผู้มีอำนาจ
 ค. “ธิดาช่าง”---ผู้ใหญ่รูปร่างสวย
 ง. “ช่างเผือก”---ผู้มีความสามารถ

44) ข้อใดใช้คำ**ไม่**ถูกต้อง

- ก. สวัสดิ์ค๊ะ อาจารย์ ลูกช้างเป็นนักศึกษาจีนค๊ะ
 ข. หยางกั๋วเฟย์ (杨贵妃) มาเข้าร่วมประกวดธิดาช่างก็น่าจะได้รางวัล
 ค. งานช่างนี้เมื่อไรจะเสร็จสักที การสร้างระบบรถไฟทำให้แฉวนี้รถติดตลอดเวลา
 ง. นักกีฬาคนนี้มาจากชนบท มีผลงานดีในงานกีฬาโอลิมปิกเป็นช่างเผือกเกิดในป่าจริง ๆ

45) ข้อใด**ไม่**ตรงกับภาพ

ก. นึ่ง

ข. ปิ้ง

ค. สับ

ง. คลุก

46) “ช่างเผือกเกิดในป่า” **ไม่ได้**หมายถึงข้อใด

- ก. ผู้มีความรู้
 ข. คนที่มาจากชนบท
 ค. คนมีความสามารถ
 ง. คนดีที่มีชื่อเสียงโด่งดัง

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1)	2)	3)	4)	5)	6)	7)	8)	9)	10)
ง	ค	ง	ก	ง	ค	ข	ง	ค	ง
11)	12)	13)	14)	15)	16)	17)	18)	19)	20)
ข	ข	ข	ข	ก	ค	ค	ก	ง	ง
21)	22)	23)	24)	25)	26)	27)	28)	29)	30)
ข	ก	ค	ค	ค	ก	ข	ก	ง	ข
31)	32)	33)	34)	35)	36)	37)	38)	39)	40)
ก	ก	ง	ค	ง	ค	ข	ค	ง	ค
41)	42)	43)	44)	45)	46)	47)	48)	49)	50)
ง	ก	ค	ก	ง	ข	ค	ค	ก	ข

ภาคผนวก ง

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย

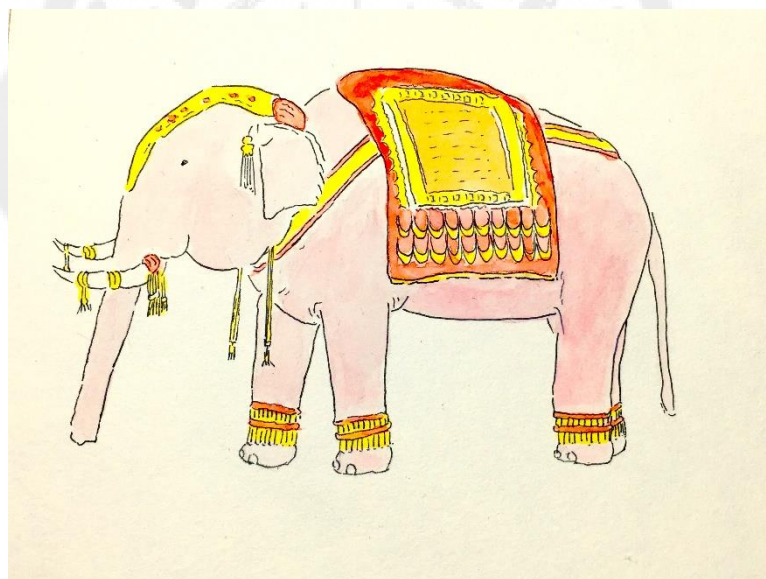
เรื่อง “ช้างไทย”

สำหรับนักศึกษาชาวจีน

THAI LANGUAGE AND CULTURAL SUPPLEMENTARY READING BOOK

ON “THAI ELEPHANT”

FOR CHINESE STUDENTS

Zhang Xian

ชื่อหนังสือ หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาว
จีน

THAT LANGUAGE AND CULTURAL SUPPLEMENTARY READING BOOK

ON

“THAI ELEPHANT” FOR CHINESE STUDENTS

ผู้แต่ง ZHANG XIAN

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ผกาศรี เย็นบุตร

ผู้เชี่ยวชาญตรวจหนังสือ

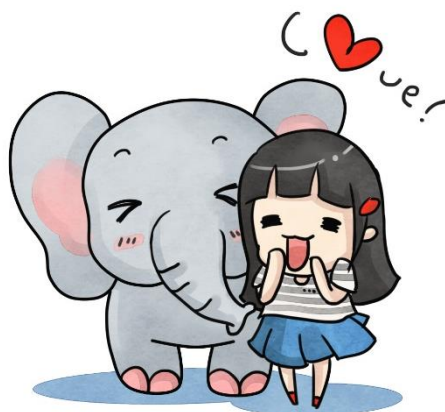
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา

อาจารย์ ดร.กมล โพธิเย็น

อาจารย์ ดร.รุ่งอรุณ โรจนรัตนาดำรง ไชยศรี

ภาพประกอบ HE JIA LEI

ออกแบบศิลป์ ZHANG XIAN

คำนำ

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” ให้นักศึกษาชาวจีน ผู้อ่านจะได้เรียนรู้ภาษาไทยควบคู่ไปกับการเรียนรู้วัฒนธรรมไทย ซึ่งจะส่งผลที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาและการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน ทำให้ผู้อ่านชาวจีนมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทย คนไทย และประเทศไทยมากยิ่งขึ้น และนำความรู้ทางวัฒนธรรมไทยมาใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

หนังสืออ่านประกอบเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับข้างไทยจำนวน 10 บท ได้แก่

- บทที่ 1 ลักษณะของข้างไทย
- บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับข้างไทย
- บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากข้างไทย
- บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับข้างไทย
- บทที่ 5 การแสดงของข้าง
- บทที่ 6 ปางข้างไทย
- บทที่ 7 พิพิธภัณฑที่ข้างเอราวัณ
- บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับข้างไทย
- บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ข้าง”
- บทที่ 10 “ข้าง” ในสำนวนไทย

แต่ละบทประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ บทอ่าน ภาพประกอบ คำศัพท์ท้ายบท แบบฝึกหัดท้ายบท พร้อมทั้งแบบทดสอบท้ายบทและเฉลยเพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนของผู้อ่าน เมื่ออ่านหนังสืออ่านประกอบจบบทที่ 10 แล้วจะมีแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้อ่าน

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนเล่มนี้สร้างขึ้นด้วยความตั้งใจของผู้วิจัยจากคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา จึงหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและผู้ที่เกี่ยวข้องตามสมควร

ZHANG XIAN

มิถุนายน 2559

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
คู่มือการใช้.....	4
แผนการจัดการเรียนรู้.....	6
หน่วยที่ 1 ความสำคัญของช้างไทย	
บทที่ 1 ลักษณะของช้างไทย.....	18
บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับช้างไทย.....	31
บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากช้างไทย.....	44
บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับช้างไทย.....	58
หน่วยที่ 2 ช้างกับการท่องเที่ยวไทย	
บทที่ 5 การแสดงของช้าง.....	73
บทที่ 6 ปางช้างไทย.....	85
บทที่ 7 พิพิธภัณฑช้างเอราวัณ.....	98
หน่วยที่ 3 “ช้าง” ในภาษาไทย	
บทที่ 8 คำศัพท์นำรู้ที่เกี่ยวกับช้างไทย.....	113
บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ช้าง”	128
บทที่ 10 “ช้าง” ในสำนวนไทย.....	142
เฉลยแบบทดสอบท้ายบท.....	155
สารบัญภาพประกอบ.....	156

คู่มือการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย

เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีนเป็นหนังสืออ่านด้วยตนเองเพื่อใช้ประกอบรายวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยในหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศ หนังสืออ่านประกอบเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับข้างไทยจำนวน 3 หน่วย 10 บท คือ

หน่วยที่ 1 ความสำคัญของข้างไทย

บทที่ 1 ลักษณะของข้างไทย

บทที่ 2 สัญลักษณ์สำคัญเกี่ยวกับข้างไทย

บทที่ 3 การใช้ประโยชน์จากข้างไทย

บทที่ 4 วันสำคัญเกี่ยวกับข้างไทย

หน่วยที่ 2 ข้างกับการท่องเที่ยวไทย

บทที่ 5 การแสดงของข้าง

บทที่ 6 ปางข้างไทย

บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานข้างเอราวัณ

หน่วยที่ 3 “ข้าง” ในภาษาไทย

บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับข้างไทย

บทที่ 9 ความเปรียบที่เกี่ยวกับ “ข้าง”

บทที่ 10 “ข้าง” ในสำนวนไทย

ส่วนประกอบของหนังสืออ่านประกอบ

1. **บทอ่าน** เป็นบทอ่านเพื่อให้ผู้อ่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” โดยใช้ภาษาที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาชาวจีน

2. **คำศัพท์ท้ายบท** เป็นรายการศัพท์เรียงตามลำดับที่ปรากฏในบทอ่าน พร้อมความหมายในภาษาไทยและคำแปลในภาษาจีน เพื่อให้ผู้อ่านได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่และมีความสะดวกในการอ่าน สำหรับบางคำที่ยากจะมีภาพประกอบด้วย

3. **แบบฝึกหัดท้ายบทและเฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท** ช่วยให้ผู้อ่านจดจำเนื้อหาของบทอ่านได้แม่นยำโดยการทำแบบฝึกหัดและเฉลยด้วยตนเอง แบบฝึกหัดท้ายบทจะมีรูปแบบหลากหลาย เช่น การเติมศัพท์ในช่องว่าง การตัดสินถูก-ผิด การจับคู่ การเขียนตอบคำถาม เป็นต้น

4. แบบทดสอบท้ายบทและเฉลยแบบทดสอบท้ายบท เพื่อวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนของผู้อ่าน โดยแบบทดสอบแบบเลือกตอบรูปแบบเป็นปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ รวมเป็น 10 คะแนน

5. ภาพประกอบ เป็นภาพวาดและภาพถ่ายประกอบเนื้อหาความรู้ในแต่ละบทอ่าน

วิธีใช้หนังสืออ่านประกอบ

1. ผู้อ่านควรศึกษาบทอ่านตามลำดับโดยเริ่มจากบทที่ 1 ไปถึงบทที่ 10 ทั้งนี้เนื่องจากบทอ่าน 10 บทมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน ความรู้ในแต่ละบทจะมีส่วนช่วยในการเข้าใจเนื้อหาของบทอ่านถัดไป และคำศัพท์บางคำที่ได้อธิบายความหมายแล้วเมื่อปรากฏในบทอ่านต่อไปจะไม่มีคำอธิบายความหมายของคำศัพท์นั้นอีก

2. ผู้อ่านควรศึกษาแต่ละบทอ่านตามลำดับดังนี้

- อ่านบทอ่านพร้อมด้วยคำศัพท์ท้ายบท
- ทำแบบฝึกหัดท้ายบทด้วยตนเอง

3. เมื่อศึกษาแต่ละบทอ่านตามลำดับที่กำหนดในข้อ 2 เสร็จแล้ว ให้ผู้อ่านทำแบบทดสอบท้ายบทเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เมื่อศึกษาบทอ่านครบ 10 บทอ่านแล้ว ให้ผู้อ่านทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

บทที่ 7 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

1. สาระสำคัญ

ประเทศไทยยังมีสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับช้างในรูปแบบของพิพิธภัณฑสถานเกี่ยวกับช้าง ซึ่งถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับช้างไทยด้วย

2. วัตถุประสงค์

1. อ่านออกเสียงคำศัพท์ที่กำหนดให้ได้อย่างถูกต้อง
2. บอกความหมายคำศัพท์จากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
3. บอกสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
4. วิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่านได้

3. เนื้อหาสาระ

1. บทอ่านเรื่อง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
2. คำศัพท์ท้ายบท
3. แบบฝึกหัดท้ายบทและเฉลย
4. แบบทดสอบท้ายบท

4. กิจกรรมการเรียนรู้

1. ให้ผู้อ่านศึกษาบทอ่านด้วยตนเอง
2. ให้ผู้อ่านทำแบบฝึกหัดท้ายบทและเฉลยด้วยตนเอง

5. การวัดและประเมินผล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลคือแบบทดสอบท้ายบท เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบรูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ รวมเป็น 10 คะแนน
2. วิธีวัดและประเมินผลคือให้ผู้อ่านทำแบบทดสอบท้ายบท
3. เกณฑ์การวัดและประเมินผลคือผู้อ่านต้องทำแบบทดสอบท้ายบทและได้คะแนนไม่น้อยกว่า 8 คะแนนจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

แผนการจัดการเรียนรู้

บทที่ 8 คำศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้าง

1. สาระสำคัญ

ช้างเป็นสัตว์พิเศษสำหรับคนไทย วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับช้างได้สะท้อนออกมาในรูปของภาษาไทยหลากหลายประเภท

2. วัตถุประสงค์

1. อ่านออกเสียงคำศัพท์ที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
2. บอกความหมายคำศัพท์จากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
3. บอกสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
4. วิเคราะห์เนื้อเรื่องที่อ่านได้

3. เนื้อหาสาระ

1. บทอ่านเรื่อง ศัพท์น่ารู้เกี่ยวกับช้าง
2. คำศัพท์ท้ายบท
3. แบบฝึกหัดท้ายบทและเฉลย
4. แบบทดสอบท้ายบท

4. กิจกรรมการเรียนรู้

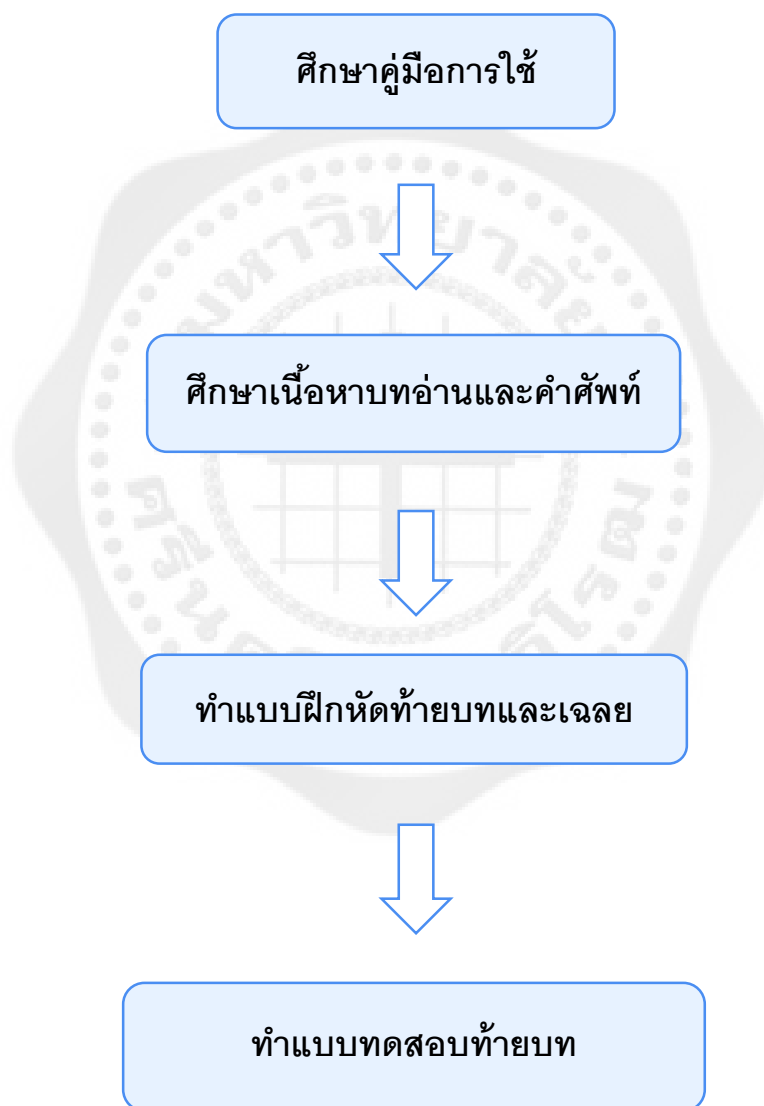
1. ให้ผู้อ่านศึกษาบทอ่านด้วยตนเอง
2. ให้ผู้อ่านทำแบบฝึกหัดท้ายบทและเฉลยด้วยตนเอง

5. การวัดและประเมินผล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลคือแบบทดสอบท้ายบท เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบรูปแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ รวมเป็น 10 คะแนน
2. วิธีวัดและประเมินผลคือให้ผู้อ่านทำแบบทดสอบท้ายบท
3. เกณฑ์การวัดและประเมินผลคือผู้อ่านต้องทำแบบทดสอบท้ายบทและได้คะแนนไม่น้อยกว่า 8 คะแนนจึงจะถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

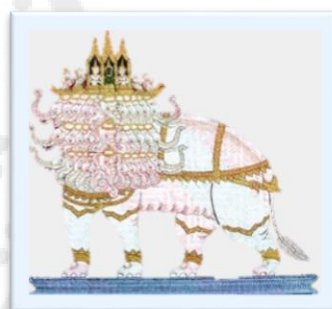
ลำดับขั้นการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย

เรื่อง “ช้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

บทที่ 7

พิพิธภัณฑสถานช้างเอราวัณ

นอกจากปางช้างแล้ว ประเทศไทยยังมีสถานที่ท่องเที่ยวเกี่ยวกับช้างในรูปแบบอื่น คือพิพิธภัณฑสถานเกี่ยวกับช้าง ซึ่งถือเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจและได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับช้างไทยด้วย

พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ

พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ อาคารพิพิธภัณฑ์เป็นสถาปัตยกรรมขนาดใหญ่รูปเป็นช้างสามเศียรที่โดดเด่นสะดุดตา ประติมากรรมช้างเอราวัณนี้เป็นสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ เฉพาะส่วนหัวช้างสามเศียรก็มีย่าน้ำหนักถึง 100 ตัน ลำตัวช้างหนัก 150 ตัน หุ้มด้วยแผ่นทองแดงทั้งตัว นับแสนชิ้น เป็นช้างทองแดงตัวใหญ่ที่สุดในโลก พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณเป็นสถานที่เก็บรวบรวมหรือเผยแพร่ความรู้ด้านศิลปะ ศาสนาและวัฒนธรรมไทยในหลาย ๆ ด้านที่เกี่ยวกับช้าง ซึ่งได้สร้างขึ้นโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เรียนรู้เรื่องราวของอดีต ทั้งประเพณีและวัฒนธรรมของไทย

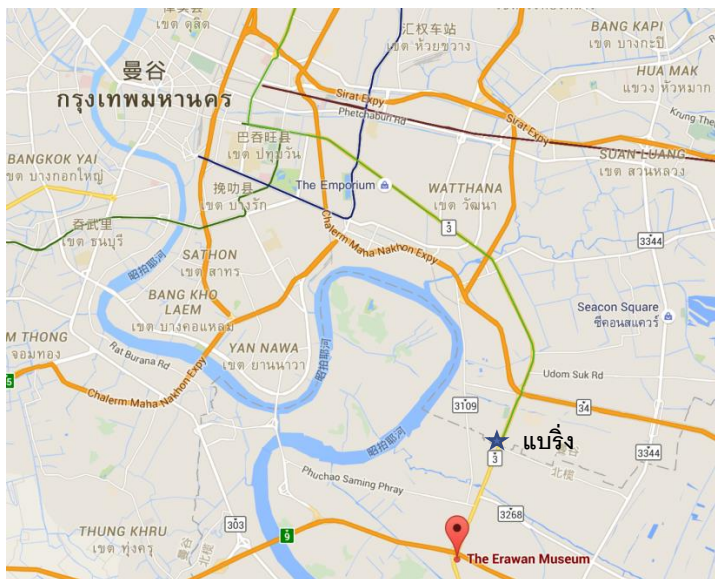
พิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ

ช้างสามเศียร

ช้างทองแดงใหญ่ที่สุดในโลก

การเดินทาง

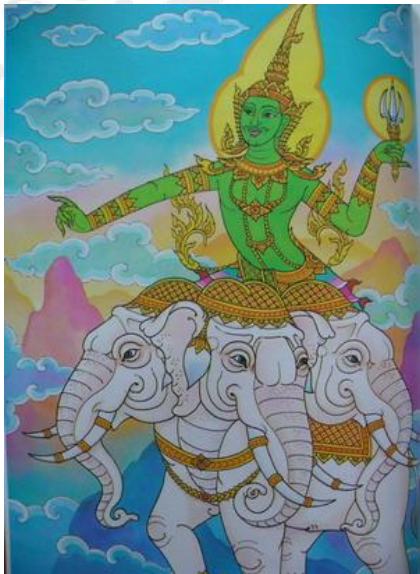
พิพิธภัณฑ์นี้ไม่ห่างจากกรุงเทพมหานครมาก สามารถนั่งรถไฟฟ้าสายสุขุมวิทไปถึงสถานีปลายทาง **บางรี** แล้วต่อรถเมย์ได้หลายสาย เช่น สาย 2 สาย 23 สาย 25 และสาย 511 เป็นต้น ประมาณ 2 ป้ายก็ถึง หรือไปรถแท็กซี่ก็ได้

แผนที่การเดินทางไปพิพิธภัณฑ์ช้างเอราวัณ

ช้างเอราวัณ

ช้างเอราวัณคืออะไร
 ช้างเอราวัณเป็นเทพบุตรองค์หนึ่ง เป็นพาหนะทรงของ **พระอินทร์**

พระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ

“เอราวัณ” หมายถึงอะไร
ชื่อของช้างเอราวัณหมายถึง **น้ำ**
เมฆฝน รุ่ง แปลรวมว่า **กลุ่มก้อนเมฆที่มี**
ฟ้าแลบและทำให้เกิดฝนตก โดยมีความ
สอดคล้องกับหน้าที่ของช้างเอราวัณ

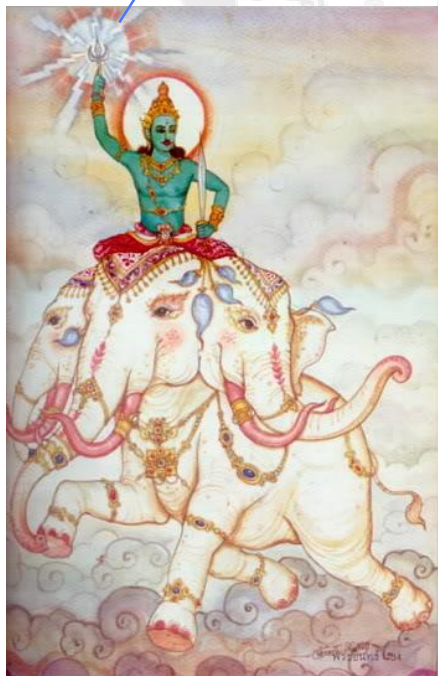

กลุ่มก้อนเมฆฝนที่มีฟ้าแลบ

ช้างเอราวัณดูดน้ำจากโลกทำเป็นฝน

อาวุธ: วัชระ

พระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ

หน้าที่ของช้างเอราวัณ

ช้างเอราวัณเป็นพาหนะที่นำเสด็จพระอินทร์ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งบนสวรรค์และโลกมนุษย์ เพื่อดูแลทุกข์สุขของชาวโลก และไปรบกับพวกอสูร เมื่อพระอินทร์ต้องการจะเสด็จไปไหน เอราวัณเทพบุตรก็จะแปลงกายเป็นช้างเผือก มี 33 เศียร แต่ปกติที่เราเห็นจะเป็นรูปแบบสามเศียรแทน 33 เศียร

เนื่องจากพระอินทร์ทรงกำกับดูแลดินฟ้าอากาศ มีวัชระเป็นอาวุธ เป็นศัตรูกับความแห้งแล้ง นำความอุดมสมบูรณ์สู่โลกมนุษย์ ช้างเอราวัณจึงมีหน้าที่ดูดน้ำจากโลกขึ้นไปบนสวรรค์ ให้พระอินทร์บันดาลให้เกิดเป็นน้ำจากฟ้าตกลงสู่โลกมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ช้างเอราวัณจึงเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

ความเป็นมาของช้างเอราวัณ

ก่อนที่พระอินทร์ขึ้นไปอยู่บนสวรรค์นั้นได้เกิดเป็นมนุษย์ชื่อ **มขมาณพ** มขมาณพพร้อมกับสหาย 32 คนบำเพ็ญความดีโดยปรับพื้นที่แผ้วถางทางให้หมู่บ้าน ได้รับการยกย่องนับถือจากชาวบ้านเป็นอย่างมาก ฝ่ายผู้ใหญ่บ้านไม่พอใจ ไปฟ้องพระราชาว่า 33 คนนี้เป็นพวกโจร พระราชาสั่งให้ลงโทษโดยให้ปล่อยช้างเผือกไปเหยียบให้ตายทั้งหมด มขมาณพสอนสหายทั้งหมดมิให้โกรธ และให้แผ่เมตตาจิตให้แก่พระราชา ผู้ใหญ่บ้าน ช้างและตนเอง ช้างจึงไม่อาจเข้าใกล้มขมาณพและสหายได้ด้วยอำนาจแห่งเมตตา เมื่อพระราชาทรงทราบก็รับสั่งให้คณะของมขมาณพเข้าเฝ้าเพื่อสอบถามเรื่องราวเมื่อทรงทราบความจริง ทรงขอโทษมขมาณพและสหาย พร้อมทั้งพระราชทานช้างเผือกนั้นให้เป็นพาหนะเพื่อร่วมทำบุญต่อไป หลังจากนั้นทั้ง 33 คนก็เพิ่มพูนการทำบุญให้มากขึ้นไปอีก โดยปลูกสร้างศาลาให้เป็นที่พักของคนเดินทาง

เมื่อมขมาณพลิ้นชีวิตได้เกิดเป็นพระอินทร์ สหายของมขมาณพทั้ง 32 คนไปเกิดเป็นเทพบุตร และช้างก็ไปเกิดเป็นเทพบุตรชื่อเอราวัณ มีหน้าที่แปลงกายเป็นช้างพาหนะของพระอินทร์และเทพบุตร จึงมี 33 เศียร ด้วยเหตุดังกล่าวช้างเอราวัณจึงเป็น **สัญลักษณ์ของการกระทำดี** ด้วย

ช้างมี 33 เศียร เป็นที่
ประทับสำหรับ 33
เทพบุตร

ช้างเอราวัณ 33 เศียร

◇ คำศัพท์ท้ายบท

คำศัพท์	ความหมาย	คำแปล
สถาปัตยกรรม	น. [สะ-ถา-ปัต-ตะ-ยะ-กำ] งานก่อสร้างที่ประกอบด้วยศิลปลักษณะ.	 艺术建筑
โดดเด่น	ว. สะดุดตา, เด่น.	显著
สะดุดตา	ก. กระทบตาชวนให้มอง	显眼, 引人瞩目
ประติมากรรม	น. [ประ-ติ-มา-กำ] ศิลปะสาขาหนึ่งในจำพวกวิจิตรศิลป์เกี่ยวกับการแกะสลัก.	造型艺术品, 雕塑艺术品
หุ้ม	ก. เอาสิ่งที่เป็นแผ่นโอบคลุมอีกสิ่งหนึ่งให้เรียบร้อย.	包, 裹, 罩, 盖镀
เทพบุตร	น. [เทพ-พะ-บุค] เทวดาผู้ชาย.	(男) 神仙, 男神
องค์	น. ลักษณะนามใช้เรียกสิ่งทีเคารพบูชาบางอย่างในทางศาสนา เช่น พระพุทธรูป 1 องค์ พระเจดีย์ 2 องค์; ลักษณะนามใช้เรียกภิกษุสามเณรนักบวชในศาสนาอื่น เช่น ภิกษุ 1 องค์ บาทหลวง 2 องค์.	尊, 位 (量词, 用于王族、僧侣或神仙、佛像)
เมฆฝน	น. [เมก-ฝน] เมฆลอยต่ำที่จะละลายตัวลงมาเป็นฝน.	 [气] 雨云
รุ้ง	น. แสงที่เกิดขึ้นบนท้องฟ้าเป็นแถบโค้งสีต่าง ๆ 7 สี คือ สีม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง.	彩虹
ฟ้าแลบ	น. แสงที่เกิดวาบขึ้นในท้องฟ้าเป็นเส้นหรือแผ่น.	 闪电
สอดคล้อง	ว. พ้อง ประสาน ไม่ขัดกัน	一致, 符合
นำเสด็จ	ก. นำไป.	带去, 引领去

◇ คำศัพท์ท้ายบท (ต่อ)

คำศัพท์	ความหมาย	คำแปล
ทุกข์สุข	น. ความเป็นอยู่หรือความเป็นไปของชีวิตในขณะนั้น.	生活状况
อสูร	น. [อะ-สูน] ยักษ์.	阿修罗, 妖魔, 夜叉
แปลงกาย	น. เปลี่ยนรูปร่างทั้งหมดให้กลายเป็นอีกรูปร่างหนึ่ง.	变身
กำกับ	ก. ดูแล ควบคุม.	管理, 主管, 监督
วิษระ	น. [วัด-ชะ-ระ] สายฟ้า ฟ้าแลบ.	闪电
บังเกิด	ก. ให้เกิดมีขึ้นเป็นขึ้นด้วยอำนาจ.	产生, 变成, 创造
ราชา	น. พระเจ้าแผ่นดิน พระมหากษัตริย์.	皇帝, 王
มฆมาณพ	น. [มะ-คะ-มา-นบ] ชื่อของพระอินทร์ในชาติก่อน.	因陀罗转世成神前的名字
บำเพ็ญ	ก. ทำให้เต็มบริบูรณ์ เพิ่มพูน ประพฤติ ปฏิบัติ.	修行
แผ้วถาง	ก. ทำให้เตียน สะอาด หรือหมดสิ้นไป. 	平整, 铲平, 开拓, 开辟
สหาย	น. [สะ-หาย] เพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข.	同志, 志同道合之人
ผู้ใหญ่บ้าน	น. ตำแหน่งผู้ปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปกครองบรรดาราษฎรที่อยู่ในเขตหมู่บ้าน.	村长, 乡长
เมตตาจิต	น. [เมต-ตา-จิต] ความเมตตากรุณา, ความเมตตาปรานี.	慈悲心, 仁爱之心
อาจ	ว. กล้า สามารถ	敢, 大胆
เพิ่มพูน	ก. เต็มให้มากยิ่งขึ้น เสริมให้มากยิ่งขึ้น.	增长, 增添
สิ้นชีวิต	ก. ตาย.	去世

◇ แบบฝึกหัด บทที่ 7

1. จงเติมคำในช่องว่างให้ได้ใจความ

- 1) คำว่า “วัชระ” อ่านว่า _____
- 2) คำว่า “เทพบุตร” อ่านว่า _____
- 3) ลักษณะนามใช้เรียกสามเณรและนักบวชคือ _____
- 4) งานก่อสร้างที่ประกอบด้วยศิลปลักษณะเรียกว่า _____
- 5) ศิลปะสาขาหนึ่งในจำพวกวิจิตรศิลป์เกี่ยวกับการแกะสลักเรียกว่า _____

2. ให้ขีด ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และขีด X หน้าข้อความที่ผิด

- 1) _____ ซาติก่อนของข้างเอราวัณเป็นข้างเผือกที่ได้ทำบุญด้วยกับพระอินทร์
- 2) _____ ข้างเอราวัณมีหน้าที่คล้ายกับมังกรในความเชื่อของคนจีน คือทำให้ฝนตก
- 3) _____ ข้างเอราวัณเป็นเทพบุตรและเป็นพาหนะของพระอินทร์กับเทวดาอีก 32 องค์
- 4) _____ มฆมาณพ สหายและข้างได้บำเพ็ญความดีด้วยกันโดยปรับพื้นที่แผ้วถางทางให้หมู่บ้าน
- 5) _____ ข้างเอราวัณถือเป็นสัญลักษณ์ความอุดมสมบูรณ์ เพราะชื่อข้างเอราวัณหมายถึงก้อนเมฆที่ทำให้เกิดฝนตก

3. จงตอบคำถามให้ถูกต้องตามบทอ่าน

ทำไมข้างเอราวัณถือเป็นสัญลักษณ์ความอุดมสมบูรณ์และการกระทำดี

◇ เฉลยแบบฝึกหัด บทที่ 7

1. จงเติมคำในช่องว่างให้ได้ใจความ

- 1) คำว่า “วัชระ” อ่านว่า วัต-ชะ-ระ
- 2) คำว่า “เทพบุตร” อ่านว่า เทบ-พะ-บุตร
- 3) ลักษณะนามใช้เรียกสามเณรและนักบวชคือ องค์
- 4) งานก่อสร้างที่ประกอบด้วยศิลปลักษณะเรียกว่า สถาปัตยกรรม
- 5) ศิลปะสาขาหนึ่งในจำพวกวิจิตรศิลป์เกี่ยวกับการแกะสลักเรียกว่า ประติมากรรม

2. ให้ขีด ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และขีด X หน้าข้อความที่ผิด

- 1) ✓ ซาติก่อนของข้างเอราวัณเป็นข้างเผือกที่ได้ทำบุญด้วยกับพระอินทร์
- 2) ✓ ข้างเอราวัณมีหน้าที่คล้ายกับมังกรในความเชื่อของคนจีน คือทำให้ฝนตก
- 3) ✓ ข้างเอราวัณเป็นเทพบุตรและเป็นพาหนะของพระอินทร์กับเทวดาอีก 32 องค์
- 4) X มฆมาณพ สหายและข้างได้บำเพ็ญความดีด้วยกันโดยปรับพื้นที่แผ้วถางทางให้หมู่บ้าน
- 5) X ข้างเอราวัณถือเป็นสัญลักษณ์ความอุดมสมบูรณ์ เพราะชื่อข้างเอราวัณหมายถึงก้อนเมฆที่ทำให้เกิดฝนตก

3. จงตอบคำถามให้ถูกต้องตามบทอ่าน

ทำไมข้างเอราวัณถือเป็นสัญลักษณ์ความอุดมสมบูรณ์และการกระทำดี

ข้างเอราวัณมีหน้าที่ตุน้ำจากโลกให้พระอินทร์บันดาลให้เกิดเป็นน้ำฝน ข้างเอราวัณจึงเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ ข้างเอราวัณได้บำเพ็ญความดีในชาติก่อนแล้วจึงได้เกิดใหม่เป็นเทพบุตร โดยเหตุนี้ข้างเอราวัณจึงเป็นสัญลักษณ์ของการกระทำดี

บรรณานุกรม

- ชีว ชีววัน. (2557). *พจนานุกรมไทย-จีน ฉบับสมบูรณ์ทันสมัย*. กรุงเทพฯ: ตาตา.
- พินิจ สุวรรณะบุญย์. (2552, มกราคม-มีนาคม). ดวงตระประจำจังหวัด. *วารสารไทย*. หน้า 66-88.
- พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ*. (แผ่นพับ). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วันชัย ตันติวิทยาพิทักษ์; และคนอื่น ๆ . (2548). *พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกับศรัทธาของผู้สร้าง*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ.
- วิยะดา ทองมิตร. (2548). *ช่างเอราวัณ: เทพเจ้าแห่งช่าง*. ใน *พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกับศรัทธาของผู้สร้าง*. สุดาวรา สุขฉายา, ผู้บรรณาธิการบริหาร. หน้า 82-83. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ.
- สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. (2540). *ช่างไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มติชน.
- (2535). *ช่างในศิลปวัฒนธรรมและคติชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.

◇ แบบทดสอบระหว่างเรียน บทที่ 7

จงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด (10 คะแนน)

1) ข้อใดอ่านไม่ถูกต้อง

- ก. อสุร [อะ-สุ-ระ]
 ข. เทพบุตร [เทบ-พะ-บุตร]
 ค. ประติมากรรม [ประ-ติ-มา-กำ]
 ง. สถาปัตยกรรม [สะ-ถา-ปัต-ตะ-ยะ-กำ]

2) ข้อใดมีความหมายไม่เหมือนกัน

- ก. อาจ—กล้า ข. อสุร—เทพบุตร
 ค. ราชา—กษัตริย์ ง. ไฟแลบ—สายฟ้า

3) ความหมายของคำข้อใดไม่ถูกต้อง

- ก. “สิ้นชีวิต”—ตาย
 ข. “แปลงกาย”—แต่งกาย
 ค. “เพิ่มพูน”—เสริมให้มากยิ่งขึ้น
 ง. “สหาย”—เพื่อนร่วมทุกข์ร่วมสุข

4) ชื่อช้างเอราวัณหมายถึงอะไร

- ก. รุ้ง
 ข. น้ำฝน
 ค. เมฆและฟ้าแลบ
 ง. ก้อนเมฆที่มีฟ้าแลบและทำให้เกิดฝนตก

อ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 5-6

ก่อนที่พระอินทร์ขึ้นไปอยู่บนสวรรค์นั้นได้เกิดเป็นมนุษย์ พระอินทร์และสหาย 32 คน พร้อมกับช้างเผือกได้บำเพ็ญความดีโดยปลูกสร้างศาลาให้เป็นที่พักของคนเดินทาง เมื่อสิ้นชีวิตได้เกิดเป็นเทพบุตรทั้งสิ้น ช้างเผือกนั้นก็เกิดเป็นเทพบุตรชื่อเอราวัณ มีหน้าที่แปลงกายเป็นช้างพาหนะของพระอินทร์และเทพบุตร จึงมี 33 เศียร ด้วยเหตุดังกล่าวช้างเอราวัณจึงเป็นสัญลักษณ์ของการกระทำที่ดีด้วย

5) ข้อใดคือสาระสำคัญของข้อความนี้

- ก. ชาติก่อนของพระอินทร์
 ข. ลักษณะของช้างเอราวัณ
 ค. ความเป็นมาของช้างเอราวัณ
 ง. ความสำคัญของการกระทำความดี

6) ข้อใดไม่ได้กล่าวถึงในข้อความนี้

- ก. นิสัยของซ้างเอราวัณ
- ข. เรื่องราวในชาติก่อนของซ้างเอราวัณ
- ค. ลักษณะทางกายภาพของซ้างเอราวัณ
- ง. การบำเพ็ญความดีของพระอินทร์และสหาย

อ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 7-9

ซ้างเอราวัณเป็นพาหนะที่นำเสด็จพระอินทร์ไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทั้งบนสวรรค์และโลกมนุษย์ เมื่อพระอินทร์ต้องการจะเสด็จไปไหน เอราวัณเทพบุตรก็จะแปลงกายเป็นซ้างเผือก พระอินทร์ทรงกำกับดูแลดินฟ้าอากาศ เป็นศัตรูกับความแห้งแล้ง นำความอุดมสมบูรณ์สู่โลกมนุษย์ ซ้างเอราวัณจึงมีหน้าที่ดูตุน้ำจากโลกขึ้นไปบนสวรรค์ ให้พระอินทร์ บันดาลให้เกิดเป็นน้ำจากฟ้าตกลงสู่โลกมนุษย์ ซ้างเอราวัณจึงเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

7) ข้อใดคือสาระสำคัญของข้อความนี้

- ก. หน้าที่ของพระอินทร์
- ข. หน้าที่ของซ้างเอราวัณ
- ค. ลักษณะของซ้างเอราวัณ
- ง. เหตุผลของการที่ซ้างเอราวัณเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

8) ข้อใดเป็นหน้าที่ของซ้างเอราวัณ

- ก. ทำการรบกับพวกอสูรและดูแลทุกข์สุขของชาวโลก
- ข. ช่วยดูแลดินฟ้าอากาศและบันดาลฝนให้ตกลงสู่โลกมนุษย์
- ค. เป็นพาหนะของพระอินทร์และช่วยดูแลทุกข์สุขของชาวโลก
- ง. เป็นพาหนะของพระอินทร์และช่วยบันดาลฝนให้ตกลงสู่โลกมนุษย์

9) เพราะเหตุใดซ้างเอราวัณจึงเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์

- ก. ซ้างเอราวัณเป็นศัตรูกับความแห้งแล้ง
- ข. ซ้างเอราวัณเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์
- ค. ซ้างเอราวัณเป็นเทพบุตรที่กำกับดูแลดินฟ้าอากาศ
- ง. ซ้างเอราวัณช่วยดูตุน้ำจากโลกให้พระอินทร์บันดาลฝน

10) ซ้างเอราวัณเป็นสัญลักษณ์ของอะไรบ้าง

- ก. การกระทำดีและพระอินทร์
- ข. ความอุดมสมบูรณ์และพระอินทร์
- ค. ความอุดมสมบูรณ์และการกระทำดี
- ง. ที่ประทับของพระอินทร์และเทพบุตร

บทที่ 8

ศัพท์น่ารู้ที่เกี่ยวกับช้าง

ช้างเป็นสัตว์พิเศษสำหรับคนไทย วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับช้างได้สะท้อนออกมาในรูปของภาษาไทยหลากหลายประเภท

คช

คช หรือ **คชา** หมายถึง “ช้าง” คำศัพท์ที่มีคำ “คช” อยู่ด้วย จะมีความหมายเกี่ยวกับช้าง

คชสาร หมายถึง ช้าง

ตัวอย่าง:
ภาษาไทยมีสำนวนว่า **คชสารสี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้ลุ่ม** หมายถึง ช้างมีสี่เท้ายังมีวันพลาดพลั้งลงได้ นักปราชญ์ก็เช่นเดียวกัน จะต้องพลาดสักวันหนึ่ง

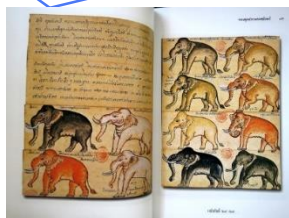
คชาธาร หมายถึง ช้างพระที่นั่ง

ตัวอย่าง:
เจ้าพระยาไชยานุภาพเป็น **คชาธาร**ของสมเด็จพระนเรศวร

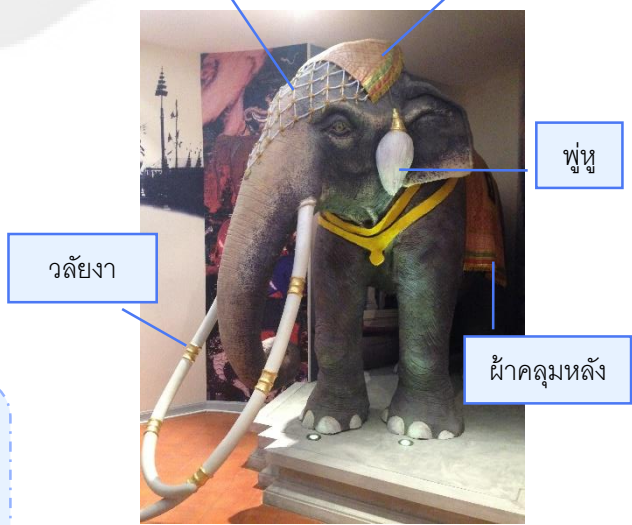
คชาภรณ์ หมายถึง เครื่องประดับช้าง เช่น ผ้าปก กระพวง ตาข่ายแก้วกุดั่น พู่หู ผ้าคลุมหลัง วลัยงา เป็นต้น

คชลักษณ์ หมายถึง ลักษณะของช้างต่าง ๆ ซึ่งดีและชั่ว และให้คุณหรือโทษแก่เจ้าของ

ตัวอย่างประโยค:
เมื่อมีช้างเผือกเกิดในท้องถิ่นใด ผู้เชี่ยวชาญในการดูช้างจะไปตรวจสอบ **คชลักษณ์** ของช้าง แล้วจึงนำไปถวายพระมหากษัตริย์

ตาข่ายแก้วกุดั่น ผ้าปกกระพวง

ภาพจำลองช้างไทยทรงเครื่องคชาภรณ์

คชาชีพ

คชาชีพ หมายถึง “ผู้มีอาชีพทางช้าง” คือ คนเลี้ยงช้าง หมอช้าง และควาญช้าง

หมอช้าง คือ ผู้ที่มีความ
ชำนาญในการจับช้าง

หมอช้างชาวส่วย

ควาญช้าง

ควาญช้าง คือ ผู้เลี้ยงและขี่จับช้าง บังคับช้าง เวลาไปเที่ยวปางช้างต่าง ๆ จะได้เห็นควาญช้างและช้างจะอยู่ด้วยกันเสมอ ควาญช้างเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดและอยู่ใกล้ชิดช้างมากที่สุด จึงต้องเป็นบุคคลที่มีนิสัยขยัน อดทน มีร่างกายแข็งแรง มีความเมตตา กรุณา ต่อสัตว์ และมีนิสัยรักสัตว์ด้วย อีกทั้งต้องเป็นผู้กล้าหาญสามารถบังคับช้างที่ดุร้ายหรือเกเรได้ ควาญช้างจะต้องรู้จักใช้จิตวิทยาด้วย เช่น เมื่อช้างปฏิบัติงานตามคำสั่งได้เรียบร้อย ก็ให้รางวัลเป็นกล้วยหรืออ้อย ในทางตรงข้าม หากควาญช้างมีจิตใจโหดร้าย เมื่อช้างทำงานไม่ถูกใจก็ใช้มีดหรือขอสับ มักจะทำให้ช้างมีนิสัยเสีย เกเร ดุร้าย หรือไม่ยอมรับควาญ และนำไปสู่อันตรายต่อชีวิตควาญช้างได้

ควาญช้าง

ขอช้าง

△ ขอช้าง

ขอช้าง หรือ ตะขอ

เป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดของความขี้ขางสำหรับใช้ควบคุมลงโทษและป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นจากขี้ขาง โดยมีลักษณะประกอบด้วยขอโลหะแหลมและไม้

“เหลือขอ”

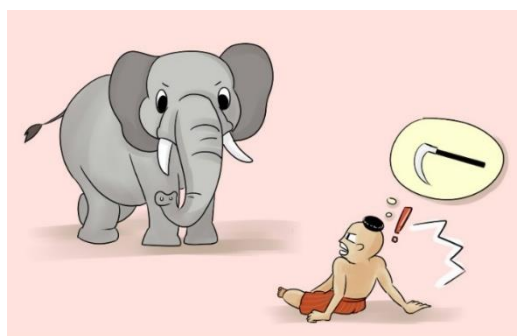
การใช้ขอสับนั้นควรใช้เฉพาะเวลาที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น วิธีใช้ขอที่ถูกต้องคือใช้เกี่ยวหูหรือหัวขี้ขางเบา ๆ ขี้ขางก็จะรู้ถึงความผิดของตนเอง เนื่องจากขี้ขางเป็นสัตว์ใหญ่ มีพลังกำลังมาก ถ้าความขี้ขางบังคับขี้ขางโดยการใช้ขอสับหรือฟันตัวขี้ขางมากจะเกิดบาดเจ็บและอันตรายต่อตนเองได้ ส่งผลทำให้ขี้ขางไม่เชื่อฟังไม่ทำตามคำสั่ง ในภาษาไทยจึงมีคำ “เหลือขอ” หมายถึงการใช้ขอมาบังคับขี้ขางมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น จึงทำให้ขี้ขางมีนิสัยเกรงและดี้อเปรียบกับเด็กชน ตื้อมากเอาไปไม่อยู่

ขี้ข่างวางขอ

ขอเป็นเครื่องมือติดตัวความขี้ขางตลอดเวลาที่อยู่กับขี้ขางภาษาไทยจึงมีสำนวนว่า “ขี้ข่างวางขอ” หมายถึง ประมาท เพราะการขี้ข่างจะต้องมีคนถือขอคอยบังคับขี้ขาง ถ้าวางขอหรือไม่ถือขอ ขี้ขางอาจจะพลาดทำให้ปราบขี้ขางไม่ได้ เปรียบได้กับการบังคับบัญชาคน ถ้าปล่อยปละละเลยก็อาจหลงได้

เด็กเหลือขอ

ขี้ข่างวางขอ

ลักษณะนามของ “ช้าง”

การใช้คำลักษณนามของช้างได้แสดงถึงความสำคัญของช้างในชีวิตคนไทย คนไทยกำหนดคำลักษณนามของช้างหลายคำ โดยที่ช้างไทยจะแบ่งเป็น 3 ประเภทได้ คือ ช้างป่า ช้างบ้าน และช้างหลวง แต่ละประเภทจะใช้คำลักษณนามต่างกัน

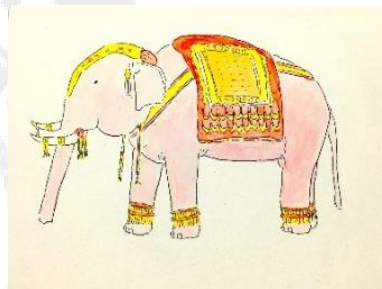
“ตัว”

ช้างป่าเรียกเป็น “ตัว” เพราะหากินอย่างอิสระ เช่น ช้างป่า 3 ตัว

“ช้าง”

ช้างของพระมหากษัตริย์หรือช้างที่ขึ้นระวางเป็นช้างหลวงนั้นเรียกเป็น “ช้าง” เช่น ช้างขึ้นระวาง 1 ช้าง

“เชือก”

ช้างบ้านหรือช้างที่ถูกเลี้ยงไว้ทั่วไปเรียกเป็น “เชือก” ตามลักษณะที่ถูกควาญเอาเชือกมาคล้องและฝึกจนเชื่อง เช่น ช้าง 2 เชือก

“โขลง”

ช้างอยู่กันเป็นจำนวนมากเรียกเป็น “โขลง” เช่น ช้างป่าโขลงนี้มีจำนวน 8 ตัว

“ล้ม”--ตาย

ล้ม มีความหมายว่า **สัตว์ใหญ่ตาย** เช่น **ช้างสำคัญช้างนี้เจ็บหนัก ไม่กินอาหาร เกรงกันว่าจะล้ม**

“ลูกช้าง”

เมื่อคนไทยไปกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มักจะเรียกแทนตัวเองว่า **“ลูกช้าง”** แทนที่จะใช้ **ผม ฉันทัน กระผม ดิฉัน** หรือ **ข้าพเจ้า** เพราะว่าช้างมีความสำคัญและคุณประโยชน์สำหรับคนไทยมาก ช่วยเหลือในกิจการหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นจึงเปรียบตัวเองเป็นลูกช้าง หมายถึง **ผู้ที่คอยรับใช้** และยังนิยมนำช้าง (ไม้) ไปถวายด้วย เพื่อใช้เป็นสัญลักษณ์สื่อแทนตัวเองว่าเป็นผู้รับใช้ท่าน

ช้างไม้

ขอให้ลูกช้าง
สอบได้ผลดีใน
การสอบครั้งนี้

ขอให้คุณพ่อของ
ลูกช้างหายป่วยไว ๆ

◇ คำศัพท์ท้ายบท

คำศัพท์	ความหมาย	คำแปล
คชสาร	น. [คค-ชะ-सान] ช้าง, ช้างใหญ่.	大象
นักปราชญ์	น. [นัก-ปฺราด] ผู้รู้ ผู้มีปัญญา.	学者, 博学之士
พลาดพลั้ง	ก. ผิดพลาดไปโดยไม่ตั้งใจหรือไม่ทันคิด.	失误, 失足
คชสารสี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้ล้ม	(สำนวน) ช้างมีสี่เท้ายังมีวันพลาดพลั้งลงได้ นักปราชญ์ก็เช่นเดียวกันจะต้องพลาดสักวันหนึ่ง.	[成语] 智者千虑, 终 有一失; 马有失蹄, 人有失足
คชาธาร	น. [คค-ชะ-ทาน] ช้างพระที่นั่ง.	御象 (帝王的坐骑)
กระพอง	น. ส่วนที่นูนเป็นปุ่ม 2 ช้าง ศีรษะช้าง.	象头两侧的肉峰
พู่	น. กลุ่มหรือกระจุกที่ประกอบด้วยขนสัตว์ ไหม ด้าย หรือสิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายกัน.	 流苏, 缨子
วลัย	น. [วะ-ไล] กำไล ทองกร.	镯子, 环状物
คชาชีพ	น. [คะ-ชา-ชีพ] คนเลี้ยงช้าง หมอช้าง ควาญช้าง.	以象为生的人 (如养 象人, 象师, 驭象人)
หมอช้าง	น. ผู้ที่มีความชำนาญในการจับช้าง.	捕象师
ชำนาญ	ก. เชี่ยวชาญ จัดเจน รู้ดี คล่องแคล่ว.	擅长, 擅于, 精通
เกเร	ว. มีนิสัยเป็นพาล ชอบแกล้งชอบรังแกและเอา เปรียบ.	好闹事, 捣蛋, 调皮
จิตวิทยา	น. [จิต-ตะ-วิด-ทะ-ยา] วิชาว่าด้วยจิต.	心理学
ขอ	น. ไม้หรือเหล็กที่งอ ๆ สำหรับชัก เกี่ยว แหวน หรือสับ.	钩子
สับ	ก. เอาของมีคมเช่นมีดหรือขวานฟัน ลงไปโดยแรงหรือซอยถี่ ๆ.	 剁, 切, 砍

◇ คำศัพท์ท้ายบท (ต่อ)

คำศัพท์		ความหมาย	คำแปล
โลหะ	น.	 วัสดุที่ถลุงจากแร่แล้ว.	金属
เหลือขอ	ว.	ดื้อมาก.	不听管教, 无法无天
บาดเจ็บ	ว.	มีบาดแผลทำให้เจ็บปวด.	受伤
ซน	ว.	อยู่ไม่สุขจับโน่นควยนี้ เล่นไม่เป็นเรื่องเป็นราว.	淘气, 顽皮
ดื้อ	ว.	ไม่ยอมเชื่อฟังหรือทำตาม.	顽皮, 不听管教
ชี้ข้างวางขอ		(สำนวน) ประมาท ขาดความรอบคอบ ขาดความระมัดระวัง.	[成语] 掉以轻心, 粗心大意
อละวาด	ก.	ทำเกะกะระราน แสดงอาการดูร้าย เอะอะตึงตัง หรือคลุ้มคลั่ง.	胡闹, 捣乱, 大吵大闹
ปราบ		ทำให้อยู่ในอำนาจ ทำให้เชื่อง.	征服, 驯服
บัญชา	ก.	สั่งการตามอำนาจหน้าที่.	指挥, 命令
ปล่อยปละละเลย	ก.	ไม่เอาใจใส่ ทอดทิ้ง.	放任不管
เหิง	ว.	ลืมหิว.	得意忘形, 忘乎所以
เชือก	น.	สิ่งที่ทำด้วยด้ายหรือป่าน ปอ เป็นต้น มักพันหรือตีเกลียว สำหรับผูกหรือมัด.	 绳子
โขลง	น.	[โขลง] ฝูง (ใช้เฉพาะช้าง).	群 (用于象群)
ล้ม	ก.	ตาย (ใช้กับสัตว์ใหญ่อย่างช้าง).	死 (用于大象)
ลูกช้าง	ส.	คำบุรุษสรรพนามที่ 1 ที่คนไทยใช้เมื่อไหว้หรือบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์.	我, 敝, 弟子, 在下 (对鬼神自称)

◇ แบบฝึกหัด บทที่ 8

1. จงเติมคำในช่องว่างให้ได้ใจความ

- 1) คำว่า “คชสาร” อ่านว่า _____
- 2) คำว่า “จิตวิทยา” อ่านว่า _____
- 5) ช้างอยู่กันเป็นจำนวนมากเรียกเป็น “_____”
- 3) คำว่า “ล้ม” ใช้กับสัตว์ใหญ่อย่างช้าง หมายถึง _____
- 4) คนที่ประกอบอาชีพเป็นคนเลี้ยงช้าง หมอช้างหรือควาญช้างเรียกว่า _____

2. ให้ขีด ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และขีด X หน้าข้อความที่ผิด

- 1) _____ หมอช้างหมายถึงคนที่ดูแลและรักษาโรคของช้าง
- 2) _____ “เหลือขอ” หมายถึงมีนิสัยดีอย่างมาก เขาไว้ไม่อยู่
- 3) _____ ช้างหลวงเรียกเป็น “ช้าง” เช่น พระมหากษัตริย์มีช้างคู่พระบารมีถึง 3 ช้าง
- 4) _____ คำว่า “คชสาร” และ “คชาธาร” มีความหมายเหมือนกัน หมายถึง “ช้างใหญ่”
- 5) _____ “คชสารสี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้ล้ม” คำว่า “คชสาร” เปรียบกับคนเก่ง ผู้มีปัญญา

3. จงตอบคำถามให้ถูกต้องตามบทอ่าน

ทำไมคนไทยเรียกแทนตัวเองว่า “ลูกช้าง” เวลาไหว้พระ

◇ เฉลยแบบฝึกหัด บทที่ 8

1. จงเติมคำในช่องว่างให้ได้ใจความ

- 1) คำว่า “คชสาร” อ่านว่า คต-ชะ-सान
- 2) คำว่า “จิตวิทยา” อ่านว่า จิต-ตะ-วิต-ทะ-ยา
- 5) ช้างอยู่กันเป็นจำนวนมากเรียกเป็น “ โขลง ”
- 3) คำว่า “ล้ม” ใช้กับสัตว์ใหญ่อย่างช้าง หมายถึง ตาย
- 4) คนที่ประกอบอาชีพเป็นคนเลี้ยงช้าง หมอช้างหรือควาญช้างเรียกว่า คชาชีพ

2. ให้ขีด ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้อง และขีด X หน้าข้อความที่ผิด

- 1) X หมอช้างหมายถึงคนที่ดูแลและรักษาโรคของช้าง
- 2) ✓ “เหลือขอ” หมายถึงมีนิสัยดีออกมา เอาไว้ไม่อยู่
- 3) ✓ ช้างหลวงเรียกเป็น “ช้าง” เช่น พระมหากษัตริย์มีช้างคู่พระบารมีถึง 3 ช้าง
- 4) X คำว่า “คชสาร” และ “คชาธาร” มีความหมายเหมือนกัน หมายถึง “ช้างใหญ่”
- 5) ✓ “คชสารสี่ตีนยังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้ล้ม” คำว่า “คชสาร” เปรียบกับคนเก่ง ผู้มีปัญญา

3. จงตอบคำถามให้ถูกต้องตามบทอ่าน

ทำไมคนไทยเรียกแทนตัวเองว่า “ลูกช้าง” เวลาไหว้พระ

ช้างมีความสำคัญและคุณประโยชน์สำหรับคนไทยมาก ช่วยเหลือในกิจการหลาย ๆ ด้าน
ดังนั้นจึงเปรียบตัวเองเป็นลูกช้าง หมายถึงผู้ที่คอยรับใช้ ตัวเองเป็นผู้รับใช้พระ

บรรณานุกรม

- กัญจนา ศิลปอาชา. (2558). *บันทึกของลูกช้าง*. กรุงเทพฯ: อินสปายร์.
- ชิว ชิววัน. (2557). *พจนานุกรมไทย-จีน ฉบับสมบูรณ์ทันสมัย*. กรุงเทพฯ: ตาตา.
- ไชโรดา ซาลวาลา. (2545). *ช้างผู้มีคุณ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พิทยา หอมไกรลาศ. (2559). *“ตากลาง” หมู่บ้านช้างแห่งลุ่มน้ำมูล*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. (2540). *ช้างไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มติชน.
- อลงกรณ์ มหรรณพ; และ ไพฑูรย์ พงสะบุตร. (2553). *ช้าง*. ใน *สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉบับเสริมการเรียนรู้ เล่ม ๑๒*. สุจิตรา กลิ่นเกษร. บรรณาธิการเล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.

◇ แบบทดสอบระหว่างเรียน บทที่ 8

จงใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุด (10 คะแนน)

1) ข้อใดอ่าน**ไม่**ถูกต้อง

- ก. วลัย [วะ-ไล]
- ข. ไชลง [ชะ-ไหลง]
- ค. คชสาร [คค-ชะ-สาน]
- ง. จิตวิทยา [จิต-ตะ-วิด-ทะ-ยา]

2) ข้อใด**ไม่**หมายความว่า “ช้าง”

- ก. คช ข. คชา
- ค. คชสาร ง. คชาชีพ

3) เมื่อมีช้างเผือกปรากฏในจังหวัดใด ผู้เชี่ยวชาญจะไปตรวจสิ่งใด

- ก. คชสาร ข. คชลักษณ์
- ค. สุขภาพ ง. คชาธาร

4) บุคคลที่นั่งบนหลังช้างในภาพนี้มีอาชีพใด

- ก. หมอช้าง
- ข. ความรู้ช้าง
- ค. คนเลี้ยงช้าง
- ง. พยาบาลช้าง

5) ข้อใด**ไม่**ได้หมายถึง “เหลือขอ”

- ก. วิทยุניתิตยาเสพติด
- ข. นักเรียนไม่เชื่อฟังคุณครู
- ค. พนักงานไม่ตั้งใจทำงาน
- ง. ลูกบ้านที่ขโมยของชาวบ้านเป็นประจำ

6) ข้อใดใช้ลักษณะนามของช้าง**ไม่**ถูกต้อง

- ก. หมอช้างคนนี้มีผลงานในการจับช้างถึง 5 ตัว
- ข. ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยได้ดูแลช้างต้นเป็นจำนวน 6 ช้าง
- ค. วงดนตรีช้างในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยประกอบด้วยช้าง 4 เชือก
- ง. ความรู้ช้างในปางช้างแม่สาแต่ละคนสามารถดูแลช้างได้หลายตัว

7) ข้อใดใช้ภาษาไม่ถูกต้อง

- ก. น้ำท่วมทำให้ไก่ที่เลี้ยงในหมู่บ้านล้มไปหลายตัว
- ข. ที่พ่อแม่เข้มงวดกับหนูเพราะไม่อยากให้หนูเหลิง เดี่ยวจะสอบตก
- ค. เจ้าพระยาไชยานุภาพเป็นคณาจารย์ชื่อเสียงโด่งดังในประวัติศาสตร์ไทย
- ง. โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนชกต่อยกันบ่อย ๆ จึงได้ขึ้นชื่อว่าเป็นแหล่งรวมพวกเด็กเหลือขอ

8) ช้างในภาพดังนี้ มีลักษณะนามว่าอย่างไร

- ก. ตัว
- ข. ช้าง
- ค. เชือก
- ง. ไชลง

อ่านข้อความต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อ 9-10

เมื่อคนไทยไปกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มักจะเรียกแทนตัวเองว่า “ลูกช้าง” แทนที่จะใช้ ผมฉัน กระผม ดิฉัน หรือ ข้าพเจ้า เพราะว่าช้างมีความสำคัญและคุณประโยชน์สำหรับคนไทยมาก ช่วยเหลือในกิจการหลาย ๆ ด้าน ดังนั้นจึงเปรียบตัวเองเป็นลูกช้าง หมายถึงผู้ที่คอยรับใช้ และยังนิยมนำช้าง (ไม้) ไปถวายด้วย เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์สื่อแทนตัวเองว่าเป็นผู้รับใช้ท่าน

9) ข้อใดคือสาระสำคัญของข้อความนี้

- ก. ความหมายของ “ลูกช้าง”
- ข. การใช้คำสรรพนามในภาษาไทย
- ค. ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของคนไทย
- ง. เหตุผลที่คนไทยเรียกแทนตัวเองว่า “ลูกช้าง” เวลาไหว้พระ

10) ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่คนไทยเรียกแทนตัวเองว่า “ลูกช้าง” เวลาไหว้พระ

- ก. ช้างมีความสำคัญสำหรับคนไทย
- ข. เปรียบตัวเองว่าเป็นผู้รับใช้ของพระ
- ค. เปรียบตัวเองว่าเป็นผู้มีความสำคัญ
- ง. ช้างช่วยเหลืองานต่าง ๆ ของคนไทย

ภาคผนวก จ
แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษา

แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับนักศึกษา
หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย”
สำหรับนักศึกษาชาวจีน

คำชี้แจง :

1. แบบประเมินความพึงพอใจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้อ่านต่อการใช้หนังสืออ่านประกอบภาษาและวัฒนธรรมไทย เรื่อง “ข้างไทย” สำหรับนักศึกษาชาวจีน

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความพึงพอใจของผู้เรียน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ชื่อผู้ประเมิน.....เวลาที่ทำประเมิน.....

รายการ	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. เนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้						
2. เนื้อหามีความต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน						
3. ความชัดเจนของการอธิบายเนื้อหา						
4. ความยากง่ายของเนื้อหาในแต่ละบทเหมาะสมกับผู้เรียน						
5. ความยากง่ายของภาษาเหมาะสมกับผู้เรียน						
6. ภาษาที่ใช้สื่อความหมายได้ชัดเจน						
7. ความยากง่ายของแบบฝึกหัดเหมาะสมกับผู้เรียน						
8. ความเหมาะสมของจำนวนข้อแบบทดสอบในแต่ละบท						
9. รูปภาพที่ใช้สื่อความได้ชัดเจน						
10. ผู้เรียนได้เพิ่มความรู้ภาษาและวัฒนธรรม เรื่อง “ข้างไทย”						

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล

นางสาว ZHANG XIAN (张娴)

เกิด

16 ตุลาคม พ.ศ. 2531

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

No. 307, Xingsheng Gardon, Shanghai Road,
Haicheng District, Beihai City, Guangxi, China.
(中国广西北海市海城区上海路兴盛花园楼中楼 307)

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2555

เศรษฐศาสตร์บัณฑิต (ศ.บ.)

สาขาวิชาเศรษฐกิจและธุรกิจระหว่างประเทศ
จาก คณะพาณิชย์การ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี
สาธารณรัฐประชาชนจีน (Guangxi University for
Nationalities, China)

พ.ศ. 2560

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)

สาขาวิชาภาษาไทย แขนงการสอนภาษาไทยในฐานะ
ภาษาต่างประเทศ
จาก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประเทศไทย (Srinakharinwirot University, Thailand)